

ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนกับการประกันคุณภาพ
ภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1

สารนิพนธ์
ของ
นายชาติรี รัตนพิพิธชัย

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ตุลาคม 2547
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนกับการประกันคุณภาพ
ภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1

บทคัดย่อ

ของ

นายชาติรี รัตนพิพิชัย

31 ม.ค. 2548

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ตุลาคม 2547

๑

1 254502

ชาติรี รัตนพิพิชัย. (2547). ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนกับการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พวงรัตน์ เกษรแพทย์.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนกับการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 โดยทำการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 129 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมี 3 ตอน ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน และตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน แบบสอบถามตอนที่ 2 และ 3 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product-moment correlation coefficients)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 มีการใช้ทักษะการบริหารงานอยู่ในระดับมากทุกด้านตามลำดับคือ ด้านมนุษย ด้านความรู้ความคิด ด้านความคิดรวบยอด ด้านเทคนิค และด้านการศึกษาและการสอน
2. โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 มีการดำเนินการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนโดยรวมและเป็นรายด้าน คือ ด้านการเตรียมการ ด้านการดำเนินการ และด้านการรายงาน อยู่ในระดับมาก
3. ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนทั้ง 5 ด้านกับการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 เป็นความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยการใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนด้านความคิดรวบยอด และด้านมนุษยมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับปานกลางกับการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน และการใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนด้านการศึกษาและการสอน ด้านเทคนิค และด้านความรู้ความคิดมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูงกับการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน

THE RELATIONSHIPS BETWEEN ADMINISTRATIVE SKILLS
OF SCHOOL ADMINISTRATORS AND INTERNAL QUALITY ASSURANCE IN
SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF RATCHABURI
EDUCATION SERVICE AREA 1

AN ABSTRACT
BY
CHATREE RATANAPIPITCHAI

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Educational Administration
at Srinakharinwirot University
October 2004

Chatree Ratanapipitchai. (2004). *The Relationships between Administrative Skills of School Administrators and Internal Quality Assurance in Schools under the Office of Ratchaburi Education Service Area 1*. Master's Project, M.Ed. (Educational administration). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Project Advisor : Asst. Prof. Dr. Puongrat Kesonpat.

The purpose of this research was to study the relationships between administrative skills of school administrators and operational level of internal quality assurance in schools under the Office of Ratchaburi Education Service Area 1. The sample consisted 129 school administrators. The instrument used for collecting data was a 5-point Likert-type questionnaire. The data were analyzed by percentages, mean, standard deviation, and Pearson product-moment correlation coefficients.

The results of the research were as follows.

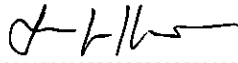
1. The school administrators under the Office of Ratchaburi Education Service Area 1 applied administrative skills at the high level: the human skills, the cognitive skills, the conceptual skills, the technical skills, and the educational and instructional skills respectively.

2. The operational level of the internal quality assurance of schools as a whole and as individual aspect, i.e. the preparation, the operation, and the report were at the high level.

3. There were statistically significant, at the level of .01, high positive relationships between the 5 aspects of the administrative skills of school administrators and the operational level of the internal quality assurance as a whole, i.e. there were statistically significant moderate relationships between the school administrators' applications of conceptual skills and the human skills with the operational level of the internal quality assurance of schools, and there were statistically significant high relationships between the school administrators' applications of the educational and instructional skills, the technical skills and the cognitive skills with the operational level of the internal quality assurance of schools.

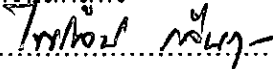
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการ
สอบได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

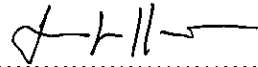
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พวงรัตน์ เกษรแพทย์)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

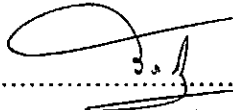
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ)

คณะกรรมการสอบ

ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พวงรัตน์ เกษรแพทย์)

กรรมการสอบสารนิพนธ์

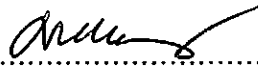
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วีระ สุภากิจ)

กรรมการสอบสารนิพนธ์

(อาจารย์ ดร. ราชนัย บุญธิมา)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร. कमเพชร จิตรสุกุล)

วันที่ 15 เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2547

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เนื่องด้วยได้รับความกรุณาอย่างสูงจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พวงรัตน์ เกษรแพทย์ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระ สุภากิจ และอาจารย์ ดร.ราชนัย บุญธิมา ที่ได้กรุณาเป็นคณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ ได้ให้คำปรึกษาแนะนำ ตรวจสอบแก้ไข ปรับปรุงข้อบกพร่องต่างๆ พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ จนสารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยความเรียบร้อยทุกประการ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนาศ แสงศักดิ์ อาจารย์ ดร. ราชนัย บุญธิมา อาจารย์ วุฒิชัย บุญหล้า และ อาจารย์ สทภาพ กริธาทร ที่ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และขอขอบคุณผู้บริหารโรงเรียนทุกท่านที่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างและที่ช่วยตอบแบบสอบถามที่เป็นประโยชน์ในการวิจัยเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณ อาจารย์วุฒิชัย บุญหล้า อาจารย์ยุบล อันล้ำเลิศ และเพื่อนๆ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาคพิเศษ ราชบุรี รุ่น 3 ที่ได้ให้ความช่วยเหลือแนะนำและเป็นที่กำลังใจให้แก่ผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา และขอขอบพระคุณทุกท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และช่วยเหลือในการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งผู้วิจัยไม่ได้กล่าวนาม ณ ที่นี้

คุณค่าและประโยชน์จากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเพื่อบูชาและรำลึกในพระคุณของบิดามารดา บุรพจารย์ และผู้ที่มีพระคุณทุกท่านที่มีส่วนสร้างพื้นฐานการศึกษาให้แก่ผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา

ชาตรี รัตนพิพิชชัย

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	6
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	6
ตัวแปรที่ศึกษา.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	9
สมมติฐานในการวิจัย.....	11
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
ทักษะการบริหารงาน.....	12
ความหมายของทักษะการบริหารงาน.....	12
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับทักษะการบริหารงาน.....	13
แนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา.....	23
ความหมายของคุณภาพ.....	23
ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา.....	24
ความจำเป็นในการประกันคุณภาพการศึกษา.....	26
หลักการของการประกันคุณภาพการศึกษา.....	27
การดำเนินการประกันคุณภาพของสถานศึกษา.....	28
แนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา.....	29
การประกันคุณภาพภายใน.....	40
ความหมายของการประกันคุณภาพภายใน.....	40
หลักการสำคัญของการประกันคุณภาพภายใน.....	41
ขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน.....	42
การเตรียมการประกันคุณภาพภายใน.....	46
การดำเนินการประกันคุณภาพภายใน.....	50

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ) การรายงาน.....	55
ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ทักษะการบริหารงานกับการประกันคุณภาพ ภายในโรงเรียน.....	58
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	60
งานวิจัยภายในประเทศ.....	60
งานวิจัยต่างประเทศ.....	68
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	74
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	74
ประชากร.....	74
การเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	74
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	74
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	76
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	76
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	77
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	78
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	78
ลำดับขั้นในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	79
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	79
5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	93
สังเขปความมุ่งหมาย สมมติฐานและวิธีการศึกษาค้นคว้า.....	93
สรุปผลการวิจัย.....	94
อภิปรายผล.....	95
ข้อเสนอแนะ.....	98
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	98

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
บรรณานุกรม.....	99
ภาคผนวก.....	106
ภาคผนวก ก. โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชนบุรี เขต 2 ที่ทดลองใช้เครื่องมือวิจัย.....	107
ภาคผนวก ข. โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชนบุรี เขต 1 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถามการวิจัย.....	109
ภาคผนวก ค. ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างเนื้อหา กับแบบสอบถาม ที่ใช้ในการวิจัย.....	115
ภาคผนวก ง. แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย.....	118
ภาคผนวก จ. รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	128
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	137

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในปัจจุบันวิทยาการต่างๆ ในสังคมได้ก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็วตามสภาวะของความเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และเทคโนโลยีต่างๆ ที่มนุษย์ได้ศึกษาและพัฒนาขึ้นมาในทุกๆ ด้าน การที่มนุษย์จะศึกษาและพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ๆ ได้อย่างถูกต้อง ย่อมต้องอาศัยการศึกษาเป็นพื้นฐานเพื่อแสวงหาความรู้ใหม่ๆ รวมทั้งการแก้ปัญหาและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการทำงานให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้นโยบายการจัดการศึกษาของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดให้มีการปรับปรุงระบบบริหารการศึกษาให้มีเอกภาพด้านนโยบายและมีความหลากหลายในการปฏิบัติ รวมทั้งให้มีการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นและสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษามีความคล่องตัวในการบริหารและการจัดการภายใน นอกจากนี้ยังได้มีการสนับสนุนให้บุคคลและองค์กรในชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการจัดการศึกษาของชุมชน มีการเร่งรัดพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับการกระจายอำนาจทางวิชาการได้มีเครือข่ายงานวิชาการเชื่อมโยงกันทั่วประเทศ ซึ่งนับเป็นสิ่งจำเป็นและควรดำเนินการให้ทันต่อสังคมในยุคข้อมูลข่าวสาร โดยเฉพาะเครือข่ายนี้ต้องลงถึงราษฎรของแหล่งผลิตทรัพยากรมนุษย์คือโรงเรียนด้วย สภาพการณ์เช่นนี้ทำให้โรงเรียนต้องมีความสามารถในการพัฒนาตนเอง แสวงหาความร่วมมือจากท้องถิ่นทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ด้วยการดำเนินการพัฒนาให้โรงเรียนมีความสามารถในการวิเคราะห์นโยบาย ปัญหา และความต้องการของท้องถิ่น รู้จักวางแผนและดำเนินงานอย่างมีระบบ รู้จักวางระบบประเมินตนเอง เพื่อนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพจนเกิดความสำเร็จตามนโยบายและความต้องการของท้องถิ่น สิ่งต่างๆ เหล่านี้เป็นวิธีดำเนินการที่เกิดผลดีทำให้หน่วยงานอื่นๆ ทั้งในท้องถิ่นและส่วนกลางที่มีหน้าที่สนับสนุนโรงเรียน สามารถเข้าช่วยเหลือโรงเรียนได้อย่างสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการอย่างแท้จริงของโรงเรียนและชุมชน จนกระทั่งโรงเรียนสามารถพัฒนาตนเองเพื่อเพิ่มศักยภาพของโรงเรียนโดยผ่านความช่วยเหลือจากชุมชนได้ ลักษณะการพัฒนาเช่นนี้นอกจากจะเป็นการแบ่งเบาภาระด้านงบประมาณจากภาครัฐแล้วยังจะเป็นการนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป (กรมวิชาการ. 2539 : 6)

อย่างไรก็ตามการบริหารการศึกษาของไทยที่ผ่านมายังมีปัญหาหลายประการ ได้แก่ การรวมศูนย์อำนาจไว้ในส่วนกลาง การขาดเอกภาพในการบริหาร การขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน การขาดการพัฒนา นโยบายอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง และที่สำคัญคือการขาด

ประสิทธิภาพของระบบประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา กล่าวคือการจัดการศึกษาของไทยที่ผ่านมาไม่ให้ความสำคัญเรื่องการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาอย่างเพียงพอ จึงทำให้ประสบปัญหาในด้านคุณภาพโดยเฉพาะคุณภาพของผู้เรียนและผู้จบการศึกษาทั้งในด้านวิชาการ พื้นฐานวิชาชีพ สุขภาพอนามัย คุณธรรมจริยธรรม โดยทั่วไปยังอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจนัก นอกจากนี้ยังมีความแตกต่างกันทั้งคุณภาพการศึกษาและคุณภาพการบริการทางการศึกษาทั้งในแต่ละระดับการศึกษาและระหว่างสถานศึกษาที่จัดในระดับเดียวกันหรือต่างสังกัดกันหรืออยู่ในพื้นที่ต่างกันหรือต่างขนาดกัน ในด้านมาตรฐานของผู้จบการศึกษาในแต่ละระดับที่ต่างสังกัดไม่มีหน่วยงานใดจะกำหนดมาตรฐานให้เป็นมาตรฐานเดียวกันหรือเปรียบเทียบกันได้ (คณะกรรมการปฏิรูประบบบริหารการศึกษาในกระทรวงศึกษาธิการ. (2542 : 24 - 34)

แม้ว่าการจัดและพัฒนาการศึกษาของประเทศไทย ในระยะที่ผ่านมาประสบผลสำเร็จเป็นที่น่าพอใจในระดับหนึ่ง แต่ยังไม่เป็นการเพียงพอสำหรับปัจจุบันและอนาคตที่มีปัจจัยและการเปลี่ยนแปลงต่างๆ มากมาย การดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาในภาพรวมของประเทศพบว่ามีปัญหา และ อุปสรรคมาตรฐานคุณภาพของผู้เรียนยังไม่เป็นที่พึงพอใจของสังคม สถานศึกษาขาดมาตรฐานกลางในการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน การบริหารจัดการขาดสภาพสมดุลในแนวคิดเชิงนโยบาย ตลอดจนขาดการกำกับติดตามให้สถานศึกษาดำเนินงานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษอย่างต่อเนื่องส่งผลให้ประเทศไทยมีศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันกับประชาคมโลก 46 ประเทศ มีอันดับการแข่งขันด้านต่างๆ อยู่ในอันดับท้ายๆ (สุริยา มะโยธี. 2544 : 2)

ด้วยเหตุนี้จึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาของไทย โดยจะต้องเริ่มจากสถานศึกษาทุกแห่งดำเนินการพัฒนาคุณภาพของตนเอง โดยในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษานั้น จะต้องมีการพัฒนาคุณภาพภายในผสมผสานอยู่ในกระบวนการบริหาร และการจัดการเรียนการสอนตามปกติของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องตลอดเวลาอันจะเป็นการสร้างเชื่อมั่นว่าสถานศึกษาจะจัดการศึกษาให้มีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐาน เพื่อให้เด็กไทยเป็นคนดี มีความสามารถและมีความสุข จะได้ช่วยกันสร้างสรรค์สังคมให้มีสันติ สิ่งแวดล้อมยั่งยืน เศรษฐกิจมั่นคงสามารถร่วมมือและแข่งขันกับประเทศอื่นๆ ได้อย่างมีศักดิ์ศรีในสังคมโลกต่อไป การประกันคุณภาพภายในจึงเป็นงานสำคัญของสถานศึกษา ดำเนินการโดยสถานศึกษาเพื่อผู้เรียนและสังคมโดยรวม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 2)

การประเมินภายในสถานศึกษา เพื่อประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาจึงเป็นสิ่งที่สถานศึกษาจะต้องนำไปดำเนินการ เพื่อเป็นการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษาว่าเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้หรือไม่สิ่งที่สถานศึกษาจะต้องประเมินภายในเพื่อประกัน

คุณภาพการศึกษาได้แก่ มาตรฐานด้านผลผลิต กระบวนการและด้านปัจจัย การประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาจึงเป็นการดำเนินการเพื่อให้ได้ข้อมูลย้อนกลับและสะท้อนให้เห็นถึงผลการดำเนินงานการจัดการศึกษาที่ผ่านมาว่าประสบผลสำเร็จเพียงใด มีปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานอย่างไรและเพื่อให้การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา บรรลุตามเป้าหมายจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลที่แม่นยำตรงกับสภาพจริงที่สะท้อนให้เห็นผลของการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาที่ชัดเจนและมองเห็นแนวทางที่จะพัฒนาสถานศึกษาไปสู่มาตรฐานการศึกษาของชาติต่อไป (กรมสามัญศึกษา. 2542 : 42)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 เป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่สำคัญ โดยมีโรงเรียนในสังกัดจำนวน 197 โรงเรียน จากข้อมูลการรายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ ปีการศึกษา 2546 ของนักเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 ปรากฏว่า วิชาภาษาไทย ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 47.45 วิชาคณิตศาสตร์ ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 44.43 วิชาวิทยาศาสตร์ ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 43.98 และวิชาภาษาอังกฤษได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 44.12 ส่วนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปรากฏว่า วิชาภาษาไทย ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 57.67 วิชาคณิตศาสตร์ ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 37.94 วิชาสังคมศึกษา ได้คะแนนเฉลี่ย 52.89 วิชาวิทยาศาสตร์ ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 40.78 วิชาภาษาอังกฤษ ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 40.53 ซึ่งเป็นข้อมูลคุณภาพการศึกษาที่ต้องปรับปรุงและพัฒนา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1. 2547 : 1)

จากที่กล่าวมาข้างต้นยิ่งทำให้ผู้บริหารมีบทบาทและมีความสำคัญยิ่งต่อการดำเนินงานในฐานะที่เป็นผู้ควบคุมบังคับบัญชา เป็นผู้รับผิดชอบให้การปฏิบัติงานขององค์การเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ในองค์การธุรกิจเรียกว่า ผู้จัดการ (Manager) องค์การของรัฐเรียกว่า ผู้บริหาร (Administrator) (วิโรจน์ สารรัตนะ. 2542 : 3) และในองค์การหรือหน่วยงานใดๆ ก็ตาม จำเป็นต้องมีผู้บริหาร ซึ่งก็คือบุคคลผู้เป็นหัวหน้าหรือผู้นำในหน่วยงานนั้นๆ ถือว่าเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นผู้ที่มีบทบาทมากที่สุดและมีอิทธิพลมากที่สุดต่อการเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ ภายในหน่วยงาน (ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2545 : 1)

นอกจากนี้งานวิจัยทางการศึกษา ได้สรุปปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของคุณภาพการศึกษาว่าผู้บริหารต้องมีความสามารถทางวิชาการซึ่งปัจจุบันมีการบริหารงานไม่เหมาะสม มีความสนใจด้านการเรียนการสอนน้อยกว่างานอื่น ขาดความเข้าใจหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนขาดกระบวนการนิเทศ และการติดตามประเมินผล ไม่พัฒนาวิชาการ ไม่เห็นความสำคัญของการเรียนการสอน ซึ่งปัจจัยดังกล่าวจะส่งผลทางลบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาและคุณภาพโดยรวม (กรมวิชาการ. 2539 : 83-86) ผู้บริหารสถานศึกษาที่ดีมีคุณภาพสามารถใช้ทักษะการบริหารจัดการงานวิชาการให้ประสบความสำเร็จ (สรายุทธ์ เศรษฐขจร. 2539 : 1) ผู้บริหารที่ดีมีความสามารถต้องมีทั้งความรู้ และทักษะในการสร้างความคิด (วินัย เกษมเศรษฐ์.

2535 : 47-56) พันธ์ หันนาคินทร์ (2524 : 68-69) ได้กล่าวถึงทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้บริหาร และผู้บริหารควรสร้างให้เป็นคุณสมบัติประจำตัวของผู้บริหาร ได้แก่ ทักษะในด้านการทำงาน ทักษะในด้านความคิดรวบยอด และ ทักษะในด้านมนุษยสัมพันธ์ นอกจากนี้ ปรียาพร วงศ์ อนุตรโรจน์ (2535 : 24-25) ได้กล่าวว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารประกอบด้วย 3 ทักษะ คือ ทักษะทางด้านเทคนิค ทักษะทางด้านมนุษยสัมพันธ์และทักษะทางด้านการจัดการ ส่วน แคทซ์ (Katz. 1974 : 90-102) กล่าวถึงทักษะที่จำเป็นของผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จมี 3 ทักษะ คือ ทักษะทางด้านคตินิยมหรือทักษะความคิดรวบยอดทักษะทางด้านมนุษยสัมพันธ์ และทักษะทางด้านเทคนิค นอกจากนี้ เดรกและโรว์ (Drake & Roe. 1986 : 30) ยังได้ระบุ ทักษะที่จำเป็นในการบริหารสถานศึกษา หรือโรงเรียนนั้นควรมีทักษะทั้ง 3 ทักษะของ แคทซ์ (Katz) และเพิ่มทักษะอีก 2 ทักษะ คือ ทักษะด้านความรู้ความคิด และทักษะทางด้านการ ศึกษาและการสอน ซึ่งทักษะดังกล่าวถือว่าเป็นสิ่งที่ใช้ในการบริหารการศึกษาของผู้บริหารใน การปฏิบัติงานในสถานศึกษา ได้แก่ ทักษะด้านความคิดรวบยอด ทักษะทางด้านมนุษยสัมพันธ์ ทักษะทางด้านเทคนิค ทักษะทางการศึกษาและการสอน และทักษะทางด้านความรู้ความคิด ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่จำเป็นของผู้บริหารสถานศึกษาดังที่กล่าวมาแล้ว

จากข้อมูลดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าคุณภาพของการจัดการศึกษาของโรงเรียน ในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 ยังอยู่ในระดับที่ต้องเร่งปรับปรุงและพัฒนา ผู้บริหาร โรงเรียนจึงมีส่วนที่สำคัญยิ่งในการแก้ปัญหาเหล่านี้ได้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความ สัมพันธ์ระหว่างการใช้ทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนกับการประกันคุณภาพภายในของ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 เพื่อเป็นข้อมูลในการส่งเสริมและ พัฒนาทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนซึ่งจะส่งผลต่อความสำเร็จของการดำเนินงาน ประกันคุณภาพภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 ต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1
2. เพื่อศึกษาการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาราชบุรี เขต 1
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน กับการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1

ความสำคัญของการวิจัย

ผลจากการวิจัยครั้งนี้จะได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการนำข้อมูลไปวางแผน กำหนดนโยบายในการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนในสังกัด และส่งเสริมการพัฒนาทักษะการบริหารงาน เพื่อให้ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดให้มีทักษะการบริหารงานมากยิ่งขึ้น และมีความสามารถในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตของเนื้อหา

การวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษาใน 2 ส่วน ดังนี้

1.1 การใช้ทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 ใน 5 ด้าน ตามแนวคิดของเดรกและโรว์ (Drake and Roe. 1986 : 29-30) ดังนี้

- 1.1.1 ทักษะด้านความคิดรวบยอด
- 1.1.2 ทักษะด้านมนุษย
- 1.1.3 ทักษะด้านการศึกษาและการสอน
- 1.1.4 ทักษะด้านเทคนิค
- 1.1.5 ทักษะด้านความรู้ความคิด

1.2 การประกันคุณภาพภายในโรงเรียน ตามแนวทางของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 : 13) ประกอบด้วย

- 1.2.1 การเตรียมการ
 - 1.2.1.1 การเตรียมความพร้อมของบุคลากร
 - 1.2.1.2 การแต่งตั้งกรรมการที่รับผิดชอบ
- 1.2.2 การดำเนินการ
 - 1.2.2.1 วางแผนการปฏิบัติงาน
 - 1.2.2.2 ดำเนินการตามแผน
 - 1.2.2.3 ตรวจสอบประเมินผล
 - 1.2.2.4 นำผลประเมินมาปรับปรุงงาน
- 1.2.3 การรายงาน
 - จัดทำรายงานประเมินตนเอง

2. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาราชบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2547 จากโรงเรียนจำนวน 197 โรงเรียน

3. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2547 จำนวน 132 คน โดยกำหนดขนาด กลุ่มตัวอย่างโรงเรียน โดยใช้ตารางกำหนดขนาดของเครซี และมอร์แกน (Krejcie & Morgan. 1970 : 608-610) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 132 คน จากนั้นจึงทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยการเทียบสัดส่วน ได้ผู้บริหารโรงเรียนละ 1 คน เป็นผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 101 คน ขนาดกลางจำนวน 26 คน และขนาด ใหญ่จำนวน 5 คน

4. ตัวแปรที่ศึกษา

4.1 การใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน 5 ด้าน ได้แก่

- 4.1.1 ทักษะด้านความคิดรวบยอด
- 4.1.2 ทักษะทางด้านมนุษย
- 4.1.3 ทักษะด้านการศึกษาและการสอน
- 4.1.4 ทักษะด้านเทคนิค
- 4.1.5 ทักษะด้านความรู้ความคิด

4.2. การประกันคุณภาพภายในโรงเรียน ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่

- 4.2.1 การเตรียมการ
 - 4.2.1.1 การเตรียมความพร้อมของบุคลากร
 - 4.2.1.2 การแต่งตั้งกรรมการที่รับผิดชอบ
- 4.2.2 การดำเนินการ
 - 4.2.2.1 วางแผนการปฏิบัติงาน
 - 4.2.2.2 ดำเนินการตามแผน
 - 4.2.2.3 ตรวจสอบประเมินผล
 - 4.2.2.4 นำผลประเมินมาปรับปรุงงาน

4.2.3 การรายงาน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การใช้ทักษะการบริหารงาน หมายถึง ระดับการใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน ได้แก่ การใช้ความรู้และความชำนาญหรือความเชี่ยวชาญในการบริหารงานของโรงเรียน ซึ่งผู้บริหารได้พิจารณาเห็นว่า มีความสำคัญสำหรับการบริหารงานในโรงเรียนในการศึกษารั้วนี้ได้จำแนกทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนออกเป็น 5 ทักษะดังนี้

1.1 ทักษะด้านความคิดรวบยอด หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารที่จะเข้าใจความสลับซับซ้อนขององค์การทั้งหมด มีความสามารถในการมองเห็นองค์การในภาพรวมเหมือนกับการมองของนกที่มองลงมาจากที่สูง มีความเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงภายนอกองค์การที่มีผลกระทบต่อองค์การ มีความสามารถในการประสานงานต่างๆ เข้าด้วยกัน และสามารถปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ต่างๆในการบริหารให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง

1.2 ทักษะด้านมนุษย หมายถึง ความเข้าใจธรรมชาติของมนุษย์ ความต้องการของมนุษย์ การสร้างขวัญกำลังใจแก่ผู้ร่วมงาน การกระตุ้นให้เกิดความสามัคคี และให้การยกย่องชมเชย สามารถดึงศักยภาพของบุคลากรมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินงานขององค์การ เป็นทักษะที่ช่วยให้ผู้บริหารทำงานกับปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มบุคคลได้อย่างมีประสิทธิภาพสามารถทำงานเป็นทีมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 ทักษะด้านการศึกษาและการสอน หมายถึง ความรู้และความชำนาญในการจัดและบริหารหลักสูตรการเรียนการสอนของผู้บริหารโรงเรียน ให้สอดคล้องกับภารกิจและนโยบายการศึกษาของรัฐ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เป็นผู้นำทางวิชาการ และมีความสามารถในการนิเทศการสอน

1.4 ทักษะด้านเทคนิค หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารในการใช้ความรู้วิธีการเทคนิค เครื่องมือ และอุปกรณ์ที่จำเป็นในการปฏิบัติการกิจอย่างใดอย่างหนึ่งอย่างเชี่ยวชาญและชำนาญ มีความสามารถในการวางระบบงาน การจัดทำงานงบประมาณ การประชาสัมพันธ์โรงเรียน

1.5 ทักษะด้านความรู้ความคิด หมายถึง ความรู้และความชำนาญในการใช้ความรู้ ความคิด ปัญญาและวิสัยทัศน์ในการบริหารงานของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิภาพสามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวิธีการทำงานให้ทันต่อโลกทางการศึกษาในยุคปัจจุบัน

2. ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่งครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่หรือผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1

3. ขนาดของโรงเรียน หมายถึง การกำหนดขนาดของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 ตามเกณฑ์ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน) ดังนี้

3.1 โรงเรียนขนาดใหญ่ มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1,001 คนขึ้นไป

3.2 โรงเรียนขนาดกลาง มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 301-1,000 คน

3.3 โรงเรียนขนาดเล็ก มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 300 คนลงมา

4. การประกันคุณภาพภายใน หมายถึง ระดับการปฏิบัติตามกระบวนการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน โดยที่บุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษาร่วมกันวางแผน กำหนด เป้าหมายและวิธีการดำเนินการ ลงมือทำตามแผนในทุกขั้นตอน ซึ่งประกอบด้วย การเตรียมการ การดำเนินการ การรายงาน

4.1 การเตรียมการ หมายถึง การเตรียมความพร้อมของบุคลากร และแต่งตั้ง คณะทำงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน ใน 2 ด้านคือ

4.1.1 การเตรียมความพร้อมของบุคลากร หมายถึง การพัฒนาครูและผู้บริหารเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ ในการประกันคุณภาพภายใน โดยการประชุม สัมมนาอบรมให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน พัฒนาทักษะการทำงานและการเตรียมข้อมูลพื้นฐาน

4.1.2 การแต่งตั้งกรรมการที่รับผิดชอบ หมายถึง การมอบหมายผู้รับผิดชอบหรือแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบในการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน

4.2 การดำเนินการ หมายถึง การดำเนินการประกันคุณภาพภายในประกอบด้วย กระบวนการบริหารและการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ที่เป็นระบบครบวงจร (PDCA) ตามหลักการบริหารซึ่งครอบคลุมด้านต่างๆ 4 ด้าน คือ

4.2.1 การวางแผนปฏิบัติงาน (P) หมายถึง การคิดเตรียมการเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในไว้ล่วงหน้า เพื่อที่จะทำงานให้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ มีการกำหนดเป้าหมายหรือมาตรฐานการศึกษา จัดลำดับความสำคัญของเป้าหมาย กำหนดแนวทางการดำเนินงาน ระยะเวลา งบประมาณ ผู้รับผิดชอบและทรัพยากรที่ต้องใช้เพื่อทำงานให้บรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการ มีการจัดทำธรรมนูญโรงเรียน แผนปฏิบัติการประจำปี แผนการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร แผนการประเมินคุณภาพการศึกษา แผนงบประมาณ

4.2.2 การดำเนินการตามแผน หมายถึง (D) หมายถึง การดำเนินการประกันคุณภาพภายในตามแผนที่ได้จัดทำไว้ เพื่อพัฒนาโรงเรียนโรงเรียนและนักเรียนให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานโดยการส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรทุกคนทำงานอย่างมีความสุข จัดสิ่งอำนวยความสะดวกสนับสนุนทรัพยากรเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การกำกับติดตามทั้งระดับรายบุคคล รายกลุ่ม รายหมวด/ฝ่าย เพื่อกระตุ้นและส่งเสริมให้มีการดำเนินงานตามแผนและให้การนิเทศเพื่อให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ

4.2.3 ตรวจสอบประเมินผล (C) หมายถึง การที่สถานศึกษาร่วมกันตรวจสอบคุณภาพเพื่อพัฒนาปรับปรุงให้เป็นไปตามเป้าหมาย และมาตรฐานการศึกษา มีการตรวจสอบ

ตนเองหรือประเมินตนเอง และประเมินโดยหน่วยงานในเขตพื้นที่และต้นสังกัด เพื่อให้ความช่วยเหลือในการพัฒนาปรับปรุงสถานศึกษา ทำให้สถานศึกษามีความสนใจและเกิดการตื่นตัวในการพัฒนาคุณภาพอยู่เสมอ มีการวางกรอบการประเมินเพื่อกำหนดแนวทางในการประเมินว่าจะประเมินอะไรใครเป็นผู้ประเมิน มีการจัดหาหรือจัดทำเครื่องมือเก็บข้อมูลวิเคราะห์ข้อมูล แปลความหมาย ตรวจสอบ ปรับปรุงคุณภาพการประเมิน

4.2.4 การนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน (A) หมายถึง การนำผลการประเมินการประกันคุณภาพภายในมาปรับปรุงการปฏิบัติงานของบุคลากร มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศ การวางแผนการปฏิบัติงานในระยะต่อไป

4.3 การรายงาน หมายถึง การรวบรวมผลการประเมินตนเองตามเกณฑ์มาตรฐาน และเขียนรายงานประจำปีเผยแพร่ให้ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบ โดยรวบรวมผลการดำเนินการและผลการประเมิน นำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ จำแนกตามมาตรฐานการศึกษา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

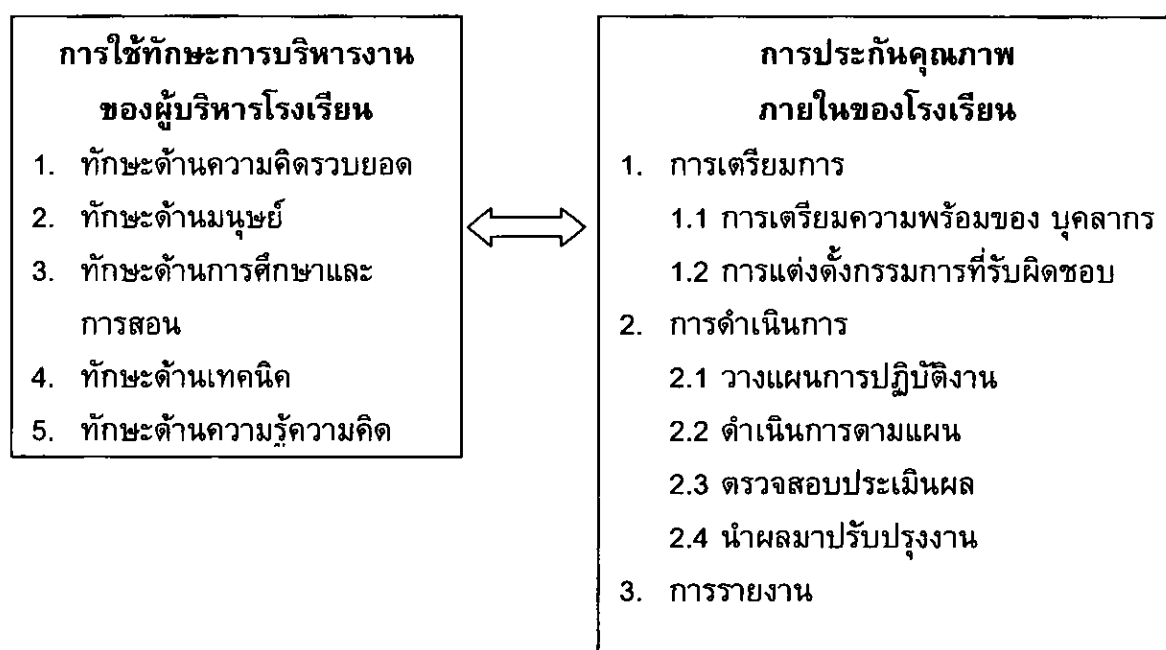
กรอบแนวคิดในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร บทความ วารสาร และงานวิจัย พบว่า ปัจจุบัน ทุกหน่วยงาน องค์กร การ นักวิชาการ ได้ให้ความสำคัญกับการใช้ทักษะการบริหารงานเป็นอย่างมาก

จากการค้นคว้าวิจัย พบว่า องค์ประกอบของความสำเร็จในการบริหารงานของผู้บริหารประการหนึ่ง ได้แก่ ทักษะการบริหารงาน (ณรงค์ แยมประดิษฐ์. 2541 : 18) ทักษะการบริหารงานมีความสำคัญต่อการบริหารงานของผู้บริหารทุกคน ผู้บริหารโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จในการบริหารงานต่างก็มีความรู้ ความชำนาญในการใช้ทักษะในการบริหารงานนั้น (เกศนา พันทาเดช. 2543 : 58) ซึ่งผู้บริหารที่มีทักษะการบริหารงานจะใช้เป็นเครื่องมือที่จะผลักดันกิจกรรมต่างๆ ให้ดำเนินไปสู่เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ผู้บริหารต้องเป็นผู้ที่มีทักษะในการบริหารงาน (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และคณะ. 2543 : 20) ผู้บริหารยุคใหม่จะต้องมีคุณลักษณะคิดกว้าง มองไกล ใฝ่สูง มุ่งความสำเร็จ สิ่งที่สำคัญที่สุดคือตัวผู้บริหารต้องมีคุณภาพ ต้องพัฒนาตนเองให้มีคุณลักษณะและมีทักษะในการบริหารเพิ่มขึ้นอยู่เสมอ (ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ. 2545 : 13) ในการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพนั้น ผู้บริหารจำเป็นต้องมีทักษะ 5 ด้าน คือ ทักษะทางความรู้ความคิด ทักษะทางเทคนิค ทักษะทางการศึกษาและการสอน ทักษะทางมนุษย์ และทักษะทางความคิดรวบยอด เป็นองค์ประกอบที่สำคัญ (เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. 2539 : 1-6) เดเรคและโรว์ ได้เสนอแนวคิดที่ว่า ทักษะที่จำเป็นในการบริหารสถานศึกษา ควรจะมี 5 ทักษะคือ ทักษะทางเทคนิค ทักษะทางมนุษย์ ทักษะทางความคิดรวบยอด ทักษะทางการศึกษาและการสอน และทักษะทางความรู้ความคิด (Drake and Roe. 1986 : 29-30) ซึ่งผู้วิจัยเลือกเป็นตัวแปรด้านการใช้ทักษะการบริหารงาน สำหรับ

การประกันคุณภาพภายในซึ่งเป็นเป้าหมายหลักของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ผู้วิจัยได้นำแนวคิดหลักการจาก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 : 12-49) ที่กำหนดแนวทางในการประกันคุณภาพภายใน ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ 1) การเตรียมการ ได้แก่ การเตรียมความพร้อมของบุคลากร การแต่งตั้งคณะกรรมการที่รับผิดชอบ 2) การดำเนินการ ได้แก่ วางแผนการปฏิบัติงาน ดำเนินการตามแผน ตรวจสอบประเมินผล นำผลการประเมินมาปรับปรุง 3) การรายงาน ได้แก่ การจัดทำรายงานประเมินตนเอง หรือรายงานประจำปี

ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนกับการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 สามารถกำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังนี้

ตัวแปรที่ศึกษา

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยจึงได้ตั้งสมมติฐานของการวิจัยไว้ดังนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 มีการใช้ทักษะการบริหารงานอยู่ในระดับปานกลาง
2. การดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 อยู่ในระดับปานกลาง
3. การใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนกับการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 โดยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ทักษะการบริหารงาน
 - 1.1 ความหมายของทักษะการบริหารงาน
 - 1.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับทักษะการบริหารงาน
2. แนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา
 - 2.1 ความหมายของคุณภาพ
 - 2.2 ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา
 - 2.3 ความจำเป็นในการประกันคุณภาพการศึกษา
 - 2.4 หลักการของการประกันคุณภาพการศึกษา
 - 2.5 การดำเนินการประกันคุณภาพของสถานศึกษา
3. การประกันคุณภาพภายใน
 - 3.1 ความหมายของการประกันคุณภาพภายใน
 - 3.2 หลักการสำคัญของการประกันคุณภาพภายใน
 - 3.3 ขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน
4. ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ทักษะการบริหารงานกับการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. ทักษะการบริหารงาน

1.1 ความหมายของทักษะการบริหารงาน

คำว่า ทักษะ (skill) มีผู้ให้ความหมายไว้แตกต่างกัน ดังนี้

สาโรช บัวศรี (2509 : 45) กล่าวว่า ทักษะ หมายถึง ความคล่องแคล่วความชำนาญในการปฏิบัติงาน

แคทซ์ (Katz. 1974 : 91) ได้ให้ความหมายของทักษะว่า หมายถึง ความสามารถในการเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจออกมาเป็นรูปของการกระทำ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2525 (ราชบัณฑิตยสถาน. 2539 : 392) ให้ความหมายของทักษะว่า หมายถึง ความชำนาญ ความเชี่ยวชาญ

เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ (2539 : 1) กล่าวว่า ทักษะเป็นความชำนาญหรือความเชี่ยวชาญในการทำอะไรอย่างใดอย่างหนึ่ง

จากความหมายดังกล่าวพอสรุปว่า ทักษะ หมายถึง ความสามารถในการเปลี่ยนแปลงความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติกิจกรรมออกมาในรูปธรรมอย่างคล่องแคล่ว ชำนาญและเชี่ยวชาญ

ส่วนคำว่า การบริหาร (Administration) ได้มีผู้ให้ความหมายไว้หลายทัศนะด้วยกันดังต่อไปนี้

มันดี และพรีมัวร์ (Mondy & Premeaux. 1995 : 6) และดาร์ก ชลสุข (2537 : 57) กล่าวว่า การบริหารคือศิลปะหรือกระบวนการของการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์โดยอาศัยผู้อื่น

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2535 : 21) และธนศ ข้าเกิด (2536 :27) ให้ความหมายของการบริหารไว้ว่า หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมมือกันดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างหนึ่งอย่างใดหรือหลายอย่างร่วมกัน

สุรีย์ สุเมธีณมิต (2538 : 6) ให้ความหมายว่า การบริหารคือการใช้ศาสตร์และศิลป์นำเอาทรัพยากรการบริหารมาประกอบกันตามกระบวนการบริหารให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

วิโรจน์ สารัตนะ (2542 : 11) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารเป็นกระบวนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุจุดหมายขององค์การโดยอาศัยหน้าที่หลักทางการบริหารอย่างน้อย 4 ประการคือ การวางแผน การจัดองค์การ การนำ และการควบคุม

จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า การบริหารคือการใช้ศาสตร์และศิลป์เพื่อนำเอาทรัพยากรการบริหารมาดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การร่วมกัน

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า “ทักษะการบริหารงาน” ในการวิจัยนี้หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่จะใช้ความรู้ ความชำนาญ หรือความเชี่ยวชาญในการนำเอาทรัพยากรมาดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

1.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับทักษะการบริหารงาน

การบริหารการศึกษาในปัจจุบันดำเนินงานที่ประกอบด้วย การวางแผน การจัดรูปงาน และระบบกำลังคน การจูงใจและการควบคุมการดำเนินงานของบุคลากรภายในหน่วยงานหรือองค์กรเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ในการจัดหน่วยงานหรือองค์กรนั้นผู้บริหารจะต้องมีทั้งวิธีการ บัณฑิตหรือทรัพยากร เป็นวัตถุดิบสำหรับการดำเนินงาน นอกเหนือจากนี้แล้วความสามารถของผู้บริหารเป็นปัจจัยสำคัญที่สุด ที่จะส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารหน่วยงาน ดังนั้นการคัดเลือกบุคคลเพื่อจะเป็นผู้บริหาร จึงต้องมีการสอบคัดเลือก

ความรู้ความสามารถต่างจากในอดีตที่การพิจารณาสมรรถภาพของผู้บริหาร มักพิจารณาแต่เพียงบุคลิกภาพ รูปร่างหน้าตาท่าทางภายนอกเท่านั้นหาได้ดูว่าผู้บริหารทำอะไร วิธีการทำงานเป็นอย่างไร และการพิจารณาความรู้ความสามารถ ของผู้บริหารนั้น นักทฤษฎีบริหาร ได้ให้แนวความคิดไว้ต่างๆ กัน คือ

แคทซ์ (Katz. 1974 : 73) เสนอแนวคิดเกี่ยวกับทักษะของ ผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพ ไว้ 3 ประการ คือ

1. ทักษะด้านงานเฉพาะอย่าง
2. ทักษะด้านมนุษย์
3. ทักษะด้านกรอบความคิด

ทักษะด้านงานเฉพาะอย่าง หมายถึง ความสามารถที่จะใช้ความรู้ในกิจกรรมเฉพาะอย่างรวมถึงวิธีการ กระบวนการ ขั้นตอนหรือเทคนิคต่างๆ ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่

ทักษะด้านมนุษย์ หมายถึง ความสามารถที่จะทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในฐานะสมาชิกของกลุ่มและสร้างความร่วมมือให้กับกลุ่มในฐานะผู้นำ รวมถึงความเข้าใจความต้องการของผู้อื่นและกระตุ้นคนอื่นในองค์กรให้มีส่วนร่วมในการวางแผนทำกิจกรรมต่างๆ ให้บรรลุความสำเร็จ

ทักษะด้านกรอบความคิด หมายถึง ความสามารถในการมองเห็น ความสัมพันธ์ของกิจกรรมต่างๆ ในองค์กร รวมถึงความสัมพันธ์ของบุคคลอื่น การสื่อสารและลักษณะทางการเมือง สังคม พลัทธิเศรษฐกิจของชาติทั้งหมด

เลวี เลิศสุชาตวนิช (2531 : 175) ได้เสนอแนวความคิดเกี่ยวกับทักษะสำคัญต่อการพัฒนาผู้บริหารว่า ควรจะประกอบด้วย ความรู้ความสามารถ และเจตคติ องค์ประกอบของความรู้เป็นเรื่องของความรู้ความจำ ความเข้าใจ ความสามารถในการนำไปใช้ ความสามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการประเมินผล องค์ประกอบของความสามารถ หมายถึง ทักษะ ศิลปะ ดุลยพินิจ ในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหา แม้ความสามารถเป็นสิ่งที่มองไม่เห็น แต่ก็สามารถชักนำความรู้สึกนึกคิดไปยังองค์ประกอบอื่น ที่แต่ละบุคคลอาจพัฒนาได้ สำหรับองค์ประกอบด้านเจตคติเป็นสภาพความรู้สึกนึกคิด ซึ่งเป็นสภาพภายในจิตใจของบุคคลซึ่งมีผลต่อการตัดสินใจของบุคคลในการที่จะเลือกกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง

ไวส์ (สุนีย์ จิตรเนื่อง. 2526 : 13 ; อ้างอิงจาก Wiles. 1955) ได้เสนอทักษะเกี่ยวกับทักษะทางการบริหารที่จำเป็นสำหรับผู้บริหาร 5 ประการ คือ

1. ทักษะด้านการเป็นผู้นำ เป็นทักษะแรกของศึกษานิเทศก์ ซึ่งประกอบด้วยความเป็นผู้นำทางด้านการวางแผน การประสานงาน การติดต่อสื่อสาร การจัดการ และการดำเนินงาน การมอบหมายงานและการประเมินผล

2. ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ หมายถึง ความสามารถเข้ากับบุคคลต่างๆ ได้ดี

3. ทักษะด้านกระบวนการหมู่พวก หมายถึง ความเข้าใจการทำงานของกลุ่มคน
 จูงใจหรือชักจูงสมาชิกในกลุ่ม ร่วมมือกันทำงาน

4. ทักษะด้านการบริหารงานบุคคล เป็นความสามารถทางการสนับสนุนพัฒนาบุคคล
 ให้มีความเจริญก้าวหน้าในอาชีพ

5. ทักษะด้านการประเมินผล เป็นความสามารถทางการออกแบบสอบถาม
 การสัมภาษณ์ การสังเกต

วินัย เกษมเศรษฐี (2535 : 47 – 56) ได้กล่าวถึง ทักษะของศึกษานิเทศก์ ว่าควร
 ประกอบด้วย 4 ประการ คือ

1. ทักษะทางเทคนิค หมายถึง ทักษะในการจัดหา การจัดซื้อจัดจ้าง การเงินและ
 บัญชี งานสารบรรณ งานบุคคล การจัดระบบงาน

2. ทักษะในการครองตน ได้แก่ ทักษะในการติดต่อระหว่างบุคคล การประสานงาน
 การแสดงภาวะผู้นำ การจูงใจคน การสร้างขวัญและกำลังใจ

3. ทักษะการศึกษา ได้แก่ ทักษะทางการสอน การวัดผล การนิเทศ การนำแหล่ง
 วิทยาการมาใช้ประโยชน์ทางการศึกษา

4. ทักษะในการสร้างความคิด ได้แก่ ทักษะในการคาดการณ์ล่วงหน้าการวิเคราะห์
 ปัญหาบริการ การวางแผน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า

เซอร์จิโอวานนี และสตาร์ตต์ (เสรี เลิศสุชาตวนิช. 2531 : 176 ; อ้างอิงจาก
 Sergiovanni & Staratt. 1983) ได้เสนอทักษะ ความเป็นผู้นำที่มีคุณภาพไว้ 10 ประการ
 ซึ่งประกอบด้วยทักษะความจำเป็นพื้นฐาน อันได้แก่ ทักษะในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง
 การบริหารเป็นทีม รูปแบบของการตัดสินใจและกระบวนการหมู่พวก เป็นต้น ทักษะความ
 เป็นผู้นำนี้ถือได้ว่าเป็นยุทธวิธีในการจัดการกับเรื่องในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้น
 เฉพาะในเวลาสั้นๆ โดยมีความมุ่งหมายที่ผลงานเท่านั้น

ทักษะการบริหารงานตามแนวคิดของเสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ ที่เห็นสอดคล้องกับ
 แนวคิดของเดรกและโรว์ ได้แก่ ทักษะทางความรู้ความคิด ทักษะทางเทคนิค ทักษะทาง
 การศึกษา มิใช่สามทักษะนี้เท่านั้นอาจมีทักษะอื่นๆ ที่จำเป็นอีก แต่ควรมีน้อยที่สุด 3
 ทักษะนี้ สำหรับผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งมีหน้าที่บริหารการเรียนการสอน หลักสูตร โปรแกรม
 การศึกษาการพัฒนาการสอน และการประเมินผลการสอน และผู้บริหารโรงเรียนควรมี
 ทักษะที่จำเป็น 5 ประการ ตามแนวคิดของเดรกและโรว์ ซึ่งเทลเบอร์ท แอล เดรก
 (Thelbert L. Drake) และวิลเลียม เอชโรว์ (William H. Roe) ได้ขยายแนวคิดเกี่ยวกับทักษะ
 ของโรเบิร์ต แอล แคทซ์ (Robert L. Katz) ออกไป ทักษะทั้ง 5 ด้านได้แก่

1. ทักษะความคิดรวบยอด (Conceptual Skills) เป็นความสามารถที่จะประสาน
 สิ่งต่างๆ เข้าด้วยกัน และสามารถที่จะมองเห็นองค์การในภาพรวม ซึ่งผู้บริหารจำเป็นจะต้อง

รู้ถึงการพึ่งพาอาศัยกันของส่วนต่างๆ หรือหน้าที่ต่างๆ ขององค์การ และเข้าใจได้ว่าการเปลี่ยนแปลงในส่วนหนึ่งจะมีผลกระทบถึงส่วนอื่นอย่างไรบ้าง

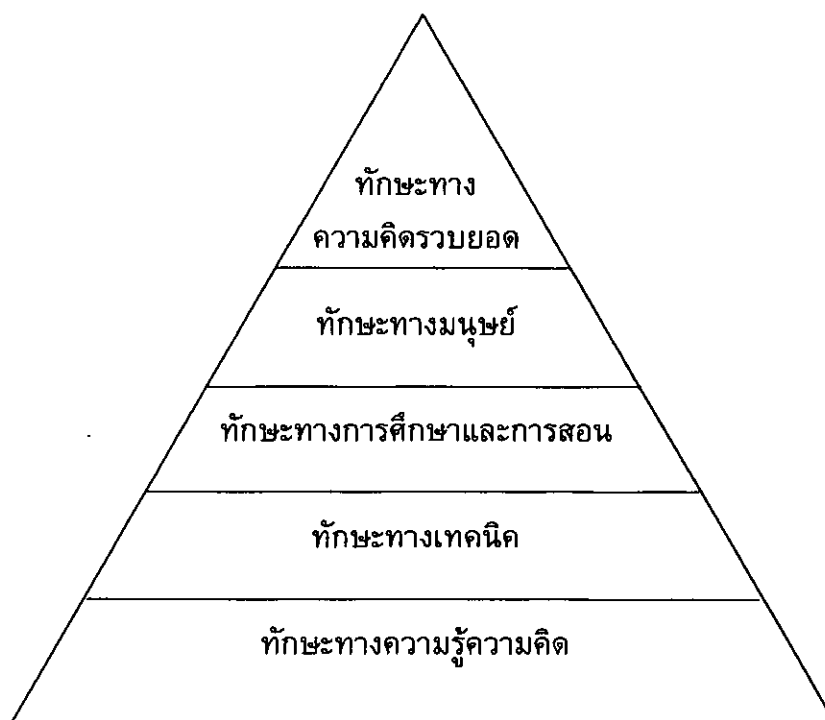
2. ทักษะทางมนุษย์ (Human Skills) เป็นทักษะที่ช่วยให้ผู้บริหารทำงานกับปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มบุคคลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยการสร้างพลังแห่งความร่วมมือของทีมงานเพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์การ

3. ทักษะทางการศึกษาและการสอน (Educational and Instructional Skills) เป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารในฐานะผู้นำทางการศึกษา ซึ่งจะต้องมีความรู้ความเข้าใจ การสอนและการเรียน จะต้องเป็นผู้มีภูมิรู้ และเป็นนักวิชาการที่ดี

4. ทักษะทางด้านเทคนิค (Technical Skills) เป็นทักษะที่เกี่ยวข้องกับการมีความรู้ที่เชี่ยวชาญและมีความชำนาญในกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง พร้อมทั้งมีความคล่องแคล่วในการใช้เครื่องมือ และเทคนิควิธีในการทำกิจกรรม

5. ทักษะทางความรู้ความคิด (Cognitive Skills) ผู้บริหารจำเป็นต้องมีความรู้ ความคิด มีสติปัญญาและมีวิสัยทัศน์

ทักษะทั้ง 5 ด้าน ตามแนวคิดของเดรกและโรว์ (Drake & Roe) สามารถแสดงเป็นภาพประกอบได้ ดังนี้

ภาพประกอบ 2 แสดงทักษะ 5 ด้านในการบริหารสถานศึกษาของเดรกและโรว์

ที่มา : Drake & Roe. (1986). *The Principalsip*. : .30

โรงเรียนเป็นองค์การทางการศึกษา ซึ่งแตกต่างจากองค์การอื่นๆ การบริหารโรงเรียนมีจุดประสงค์เพื่อพัฒนานักเรียนเป็นหลัก ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนจำเป็นจะต้องมีทักษะการบริหารงานทั้ง 5 ประการ ตามแนวคิดของ เดรกและโรว์ คือ ทักษะทางความคิดรวบยอด ทักษะทางมนุษย์ ทักษะทางการศึกษาและการสอน ทักษะทางเทคนิค และทักษะทางความรู้ ความคิด ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนที่ปรารถนาจะบริหารงานให้สำเร็จผลนั้น ผู้บริหารจำเป็นจะต้องฝึกฝนทักษะทั้ง 5 ประการนี้ให้เกิดความชำนาญ ซึ่งผู้วิจัยยึดทักษะนี้ตามแนวคิดของ เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ ที่เห็นสอดคล้องกับแนวคิดของ เดรกและโรว์ เป็นตัวแปรด้านการใช้ทักษะการบริหารงาน

1. ทักษะด้านความคิดรวบยอด

แฮร์ริส (Harris. 1963 : 15) กล่าวว่า ทักษะด้านความคิดรวบยอดประกอบด้วย

- 1.1 การมองเห็นภาพพจน์โดยรวม
- 1.2 การวิเคราะห์
- 1.3 การวินิจฉัย
- 1.4 การรู้จักสังเคราะห์
- 1.5 การวิพากษ์วิจารณ์
- 1.6 การรู้จักถามคำถาม

สุรีย์ สุขะชินณมิต (2528 : 58) กล่าวว่า ทักษะด้านความคิดรวบยอด หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารในการเข้าใจหน่วยงานในทุกลักษณะเห็นความสัมพันธ์ระหว่างส่วนงานและกิจกรรมต่างๆ ของหน่วยงาน รวมทั้งความสัมพันธ์ ระหว่างหน่วยงานกับองค์กรอื่นๆ ทักษะนี้เป็นทักษะที่ผู้บริหารระดับหัวหน้าหน่วยงานจะขาดเสียมิได้ ในการบริหารงาน นอกจากนี้ การบริหารมีกิจกรรมมากมายที่ใช้ทักษะนี้ เช่น การตัดสินใจในการขจัดการขัดแย้ง ผู้บริหารต้องใช้ทักษะทางด้านนี้ ช่วยในการจัดกิจกรรมต่างๆ

เดรก และ โรว์ (Drake & Roe. 1986 : 2) กล่าวว่า ทักษะด้านความคิดรวบยอด เป็นความสามารถในการประสานสิ่งต่างๆ เข้าด้วยกัน และสามารถมองเห็นองค์กรในภาพรวม ซึ่งผู้บริหารจำเป็นต้องรู้ถึงการพึ่งพาอาศัยกันของส่วนต่างๆ หรือหน้าที่ต่างๆ ขององค์กรและเข้าใจได้ว่า การเปลี่ยนแปลงในส่วนหนึ่ง จะมีผลกระทบถึงส่วนอื่นๆ อย่างไรบ้าง

หฤทัย ปุตรเศรษฐี (2539 : 16) ให้ความหมายของทักษะด้านความคิดรวบยอด ว่าเป็นทักษะหรือความสามารถในการคิดวิเคราะห์เหตุการณ์ และปัจจัยต่างๆ ในองค์กรที่มีผลกระทบต่อผลการดำเนินงาน เป็นทักษะที่จำเป็นมากที่สุดสำหรับผู้บริหารระดับสูง

วิโรจน์ สารรัตน์ (2542 : 5) กล่าวว่า ทักษะด้านความคิดรวบยอด หมายถึง ความสามารถในการมององค์กรโดยภาพรวมกับความสัมพันธ์กับภายนอก ความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างส่วนต่างๆ ขององค์กร และการส่งผลต่อกันและความรู้ที่สามารถจะวินิจฉัยและประเมินปัญหา

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า ทักษะความคิดรวบยอด หมายถึง ความสามารถ ความชำนาญการ และความเชี่ยวชาญของผู้บริหาร ในการมองเห็นภาพโดยรวมของหน่วยงานย่อยตามโครงสร้างขององค์กร มีความรู้และความเข้าใจถึงความสัมพันธ์กันของหน่วยงานย่อยในองค์กรและความสัมพันธ์ขององค์กร หน่วยงานย่อยในองค์กรกับองค์กรภายนอก มีความสามารถในการประสานงานต่างๆ เข้าด้วยกัน มีความสามารถในการหยั่งรู้และมีสายตายาวไกล สามารถคาดการณ์ล่วงหน้า มีความเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงภายนอกองค์กรและภายในองค์กรซึ่งจะมีผลกระทบต่อองค์กรหน่วยงานย่อยทั้งภายในและภายนอกทั้งด้านที่เป็นด้านบวกและด้านลบ มีความสามารถในการเห็นช่องทางในการขจัดปัญหาและความขัดแย้งอันอาจเกิดขึ้นได้และสามารถปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ในการบริหารงานที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงนั้น

2. ทักษะด้านมนุษย

ทักษะด้านมนุษย ประกอบด้วย ความเข้าใจ การรู้จักสัมผัสภาวะ การรู้จักสังเกต การรู้จักการนำอภิปราย ความสามารถสะท้อนความรู้สึกและความคิดออกมา การมีส่วนร่วมในการอภิปราย การแสดงบทบาทสมมุติ (สมศรี วีรานนท์. 2539 : 29 ; อ้างอิงจาก Harris. 1963)

แคทซ์ (Katz . 1974 : 42) กล่าวว่า ทักษะด้านมนุษย หมายถึง ความสามารถในการบริหารของผู้บริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล โดยใช้ทักษะทางด้านมนุษยสัมพันธ์อย่างดี ผู้บริหารจะต้องทำงานสัมพันธ์กับบุคคลหลายประเภทที่มีความแตกต่างกันทางด้านชนบทรรมนิยม และวัฒนธรรมสังคม สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ ทัศนคติ และค่านิยม ดังนั้นผู้บริหารจะต้องศึกษาพฤติกรรม และพยายามเข้าใจบุคคลทุกประเภท ต้องมีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ทักษะด้านนี้ผู้บริหารจะศึกษาได้จากประสบการณ์ในการทำงาน และจากวิชาสังคมศาสตร์ที่เกี่ยวกับจิตวิทยาศึกษา ความต้องการของมนุษย์ ขบวนการหมู่พวก และสังคมจิตวิทยา

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 26 – 26) กล่าวว่า ทักษะด้านมนุษย เป็นความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ สร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือในการทำงาน สร้างแรงจูงใจ ยอมรับการเปลี่ยนแปลง มีความเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น การให้ความสำคัญกับคนทุกคน มีความจริงใจ มีอารมณ์ขัน การมองโลกในแง่ดี มีคุณธรรม ไม่เอาเปรียบผู้อื่น มีการปรับปรุงบุคลิกภาพของตนเองอยู่เสมอ

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2534 : 17) กล่าวถึง ทักษะด้านมนุษยว่า ในการบริหารงานโรงเรียนไม่ว่าจะเป็นการบริหารงานด้านใด ครูใหญ่จำเป็นจะต้องมีทักษะทางด้านมนุษยสัมพันธ์อย่างดี เพราะว่าครูใหญ่ต้องทำงานสัมพันธ์กับบุคคลหลายประเภท ซึ่งมีความแตกต่างกันทางด้านชนบทรรมนิยมและวัฒนธรรมสังคม สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ ทัศนคติ และค่านิยมของบุคคลประเภทต่างๆ ได้แก่ ผู้บังคับบัญชาเหนือครูใหญ่ ศึกษานิเทศก์ ครูหัวหน้าหมวดวิชา ครูปฏิบัติงาน พนักงาน เจ้าหน้าที่ คนงาน ภารโรง นักเรียนและผู้ปกครอง

ดังนั้น จึงต้องศึกษาพฤติกรรมและพยายามเข้าใจบุคคลทุกประเภทนอกจากที่กล่าวมายังมีอยู่หลายครั้งที่พบว่างานล้มเหลวเพราะความไม่เข้าใจกันจนไม่สามารถทำงานร่วมกันได้ ทักษะนี้ครูใหญ่จะศึกษาได้จากประสบการณ์ในการทำงานจากวิชาทางสังคมศาสตร์ ที่เกี่ยวกับจิตวิทยา ศึกษาความต้องการของมนุษย์ ขวัญกำลังใจ ขบวนการหมู่พวกและสังคมวิทยาด้วย

เกศนา พันทาเดช (2543 : 8) ได้ให้ความหมายของทักษะด้านมนุษย์ไว้ว่า หมายถึง ความรู้ความชำนาญในการทำงานร่วมกับคน การใช้คนให้ปฏิบัติงานของโรงเรียน พร้อมทั้งความสามารถในการประสานงาน จูงใจสมาชิกในหน่วยงาน เสริมสร้างความร่วมมือของทีมงาน เพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์กร

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า ทักษะด้านมนุษย์ หมายถึง ความสามารถของผู้บริหาร ในการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลในองค์กรและนอกองค์กร โดยอาศัยหลักการด้านมนุษยสัมพันธ์มีความรู้และความเข้าใจถึงความต้องการ ความคาดหวังและพฤติกรรมของบุคคล การประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีเป็นที่ยอมรับนับถือแก่ทุกๆ คนสามารถใช้ภาวะผู้นำกระตุ้น และเสริมแรงดึงศักยภาพของแต่ละบุคคลมาใช้ประโยชน์ในการดำเนินงานขององค์กร มีความสามารถในการประสานงานประสานประโยชน์ และความก้าวหน้าด้วยความเป็นธรรม สร้างความเข้าใจเห็นอกเห็นใจ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สร้างสรรค์ความรักสามัคคีในหมู่คณะและมีเอกภาพในองค์กรสามารถดำเนินงานและร่วมกิจกรรมกับชุมชนกลุ่มอาชีพอื่นๆ

3. ทักษะด้านการศึกษาและการสอน

ทักษะด้านการศึกษาและการสอน เป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ต้องเป็นผู้นำทางการศึกษา ที่มีความรู้และความเข้าใจในเรื่องการเรียนการสอน และเป็นนักวิชาการที่ดีจึงเห็นได้ว่าทักษะด้านการศึกษาและการสอน ซึ่งเป็นทักษะสำคัญสำหรับผู้บริหารโรงเรียน ดังที่ เดรด และโรว์ (Drake & Roe. 1986 : 29) ได้ให้ความหมายของทักษะทางด้านการศึกษาและการสอนว่าเป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารโรงเรียนในฐานะเป็นผู้นำทางการศึกษา ซึ่งจะต้องมีความรู้และความเข้าใจในการเรียนการสอน ต้องเป็นผู้มีภูมิรู้ และเป็นนักวิชาการที่ดี

องค์ประกอบหลักของการเรียนการสอนตามที่ ปรียาภรณ์ วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 38) กล่าวไว้มีอยู่ 3 ส่วน คือ ผู้เรียน หมายถึง นักเรียนนักศึกษาในโรงเรียน ผู้สอน หมายถึง ครูอาจารย์ที่ทำการสอนและรับผิดชอบเกี่ยวกับงานด้านการสอน รวมทั้งการถ่ายทอดความรู้และแนะแนวทางในการแสวงหาความรู้ และบทบาท หมายถึง การสอนจะสอนอะไร สอนอย่างไรโรงเรียนจึงต้องมีหลักสูตรกำกับไว้ในการเรียนการสอน

วินัย เกษมเศรษฐี (2535 : 47-56) กล่าวว่า ผู้บริหารจะต้องมีทักษะในการจัดการศึกษา กล่าวคือ ทักษะในการจัดการเรียนการสอนให้เกิดผลในการปฏิบัติตามจุดหมายของการศึกษาของหลักสูตร พัฒนาหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ให้เกิดผลในทางปฏิบัติ

เกศนา พันทาเดช (2543 : 40 , 56) กล่าวว่า หน้าที่ความรับผิดชอบของผู้บริหารโรงเรียน คือมีหน้าที่รับผิดชอบควบคุมดูแลเกี่ยวกับการวางแผนงานวิชาการ การจัดการเรียน การจัดการตารางการเรียนการสอน การจัดครูเข้าสอน การพัฒนาการเรียนการสอน การจัดการเรียนการสอน การพัฒนาครู การจัดกิจกรรมนักเรียน การวัดและประเมินผล งานทะเบียนนักเรียนและงานอื่นที่ได้รับมอบหมายและกล่าวถึง ทักษะทางการศึกษาและการสอนว่า หมายถึงความรู้ความชำนาญในการจัดและบริหารหลักสูตรการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับภารกิจ และนโยบายการจัดการศึกษาของรัฐ พร้อมทั้งมีความสัมพันธ์กับสภาพเศรษฐกิจ สังคมและชุมชน

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า ทักษะด้านการศึกษาและการสอน หมายถึง ความรู้และความชำนาญของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดทำและบริหารหลักสูตร ให้สอดคล้องกับภารกิจและนโยบายการศึกษาของรัฐ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เป็นผู้นำทางวิชาการ มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล มีการศึกษาหาความรู้และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ มีความสามารถในการนิเทศการสอน

4. ทักษะด้านเทคนิค

ทักษะด้านเทคนิค เป็นความสามารถของผู้บริหารในการใช้ ความรู้ วิธีการ เทคนิค เครื่องมือและอุปกรณ์ที่จำเป็นในการปฏิบัติภารกิจอย่างใดอย่างหนึ่ง ทักษะทางด้านเทคนิคเกิดจากประสบการณ์ การศึกษา และการฝึกอบรม ทักษะทางด้านเทคนิคจึงเป็นเทคนิคในการทำงานกับสิ่งของซึ่ง เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ (2539 : 1) ได้นำแนวคิดของ เดรก และ โรว์ (Drake & Roe. 1986 : 29) มาเสนอไว้ว่า ทักษะทางด้านเทคนิค เป็นทักษะที่เกี่ยวข้องกับการมีความรู้ความเชี่ยวชาญ และความชำนาญในกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง พร้อมทั้งมีความคล่องแคล่วในการใช้เครื่องมือและเทคนิควิธีการในการทำกิจกรรมและเดรกและโรว์ยังได้กล่าวทางด้านเทคนิคไว้ว่าทักษะทางเทคนิค เป็นทักษะที่เกี่ยวข้องกับการมีความรู้ความชำนาญกับกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งพร้อมทั้งมีความคล่องแคล่วในการใช้เครื่องมือ และเทคนิควิธีการในการทำกิจกรรม

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 23-24) กล่าวถึง เทคนิคในการบริหารงานว่า ผู้บริหารต้องใช้การตัดสินใจอย่างรอบคอบโดยอาศัยข้อมูลและเหตุผล เทคนิคในการสั่งการต้องสั่งอย่างชัดเจนให้เข้าใจง่ายถูกต้องตามกาลเทศะให้เหมาะสมกับบุคคล เทคนิคในการรับฟังความคิดเห็นสร้างบรรยากาศให้ผู้ใต้บังคับบัญชาสามารถแสดงความคิดเห็น ก่อนจะนำไปใช้เทคนิคในการติชม ควรติชมให้เหมาะสมกับกาลเทศะ และติชมในเรื่องผลงาน ยึดหลักดีเพื่อก่อชมเพื่อสร้างให้เกิดกำลังใจ เทคนิคในการก่อให้เกิดระเบียบวินัย การวางระเบียบวินัยคำนึงถึงความเหมาะสมและสามารถนำไปปฏิบัติได้ ต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้าก่อนนำไปปฏิบัติ รวมทั้งมีมาตรการการควบคุมในการปฏิบัติตามระเบียบวินัย เทคนิคในการวางตัว ควรวางตัวเป็นตัว

อย่างที่มีความเที่ยงตรงยุติธรรมไม่เลือกที่รักมักที่ชัง แจกจ่ายในงานให้ทั่วไม่ควรสนิทสนมกับผู้ใด โดยเฉพาะเทคนิคในการสร้างความสัมพันธ์ ต้องมีการติดต่อกับเพื่อนร่วมงาน เข้าร่วมสังคม เช่น เป็นประธานในพิธี รวมทั้งสร้างความสัมพันธ์กับภายนอก และเทคนิคในการสร้างสมรรถภาพให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา ส่งเสริมให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้มีโอกาสได้เลื่อนขั้นตำแหน่ง รวมทั้งการเป็นที่ปรึกษาและให้กำลังใจผู้ใต้บังคับบัญชา

ซีทเทอลี (Sitterly. 1993 : 22) ให้ความหมายของ ทักษะทางด้านเทคนิคว่าเป็นความสามารถในการทำงานกับเครื่องมือ และมีลักษณะพิเศษเฉพาะอาชีพ

เซอร์จิโอวานนี และ สตาร์ตต์ (Sergiovanni & Staratt. 1983 : 25) กล่าวว่า ทักษะทางด้านเทคนิค หมายถึง ความสามารถในการใช้ความรู้ วิธีการ และเทคนิค ในการใช้ความสามารถโดยเฉพาะอย่างให้สำเร็จ ซึ่งทักษะในทางนี้ ได้แก่ วิธีเขียนแผนการทำงาน การพัฒนาการทำงาน การจัดหาอุปกรณ์ การเรียนการสอนที่เหมาะสม การจัดซื้ออุปกรณ์ การทดลอง การเตรียมการประชุม การวางแผนงานของผู้บริหารและการทำงานประจำปี

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า ทักษะทางด้านเทคนิค หมายถึง ความชำนาญและความเชี่ยวชาญของผู้บริหารในการใช้สื่อ อุปกรณ์และเครื่องมือ เทคโนโลยีได้อย่างคล่องแคล่ว การวางระเบียบแบบปฏิบัติต่างๆ และปฏิบัติตามระเบียบแบบปฏิบัติของหน่วยงานต้นสังกัด การระบบงานการรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล การสังเคราะห์งาน การวางแผน การพัฒนางานต่างๆ การประสานงาน การกำกับติดตาม การควบคุมการปฏิบัติงาน การจัดทำงบประมาณ การเงินการบัญชี การจัดซื้อจัดจ้าง การประชาสัมพันธ์โรงเรียน งานสารบรรณ การวางแผน การตัดสินใจ การสั่งการ การดำเนินกิจกรรม การสร้างขวัญกำลังใจ การให้ความเป็นธรรม ความยุติธรรม การเพิ่มสมรรถภาพอยู่ใต้บังคับบัญชา การสร้างบรรยากาศในองค์กร การประชุม การประเมินผลงาน และการสรุปรายงานผล

5. ทักษะด้านความรู้ความคิด

ทักษะด้านความรู้ความคิด ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีความรู้ความคิด มีปัญญา และมีวิสัยทัศน์ผู้บริหารสถานศึกษาจะไม่สามารถเป็นผู้นำทางการศึกษาที่มีประสิทธิภาพได้ถ้าปราศจากความรู้และไม่สามารถใช้ความรู้ในทางที่มีความหมายและสร้างสรรค์ ดังที่ เดรก และโรว์ (Darke & Roe. 1986 : 30) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับทักษะด้านความรู้ความคิดว่า ผู้บริหารจำเป็นต้องมีความรู้ความคิด มีสติปัญญาและมีวิสัยทัศน์ ซึ่งเป็นทักษะพื้นฐานของผู้บริหาร

กวี วงศ์พุดธิ (2536 : 62) กล่าวว่า ในการบริหารงาน ผู้บริหารงานจำเป็นต้องคิดไปทุกวันเพื่อให้เกิดการสร้างสรรค์และเหตุต้องคิดนั้นอาจเนื่องมาจากงานที่เพิ่มขึ้นจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงวิธีทำงานเพื่อให้สามารถทำได้ทันตามกำหนด และการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี ทำให้ต้องคิดก้าวไกลไปกว่านั้น เพื่อให้งานสัมพันธ์กับระบบดังกล่าว ทิศนา เขมณี และคนอื่นๆ (2540 : 45-47) กล่าวว่า ในการคิด บุคคลจำเป็นต้องมีทักษะพื้นฐาน

หลายประการในการดำเนินการคิด เช่น ความสามารถในการจำแนก ความสามารถในการจัดกลุ่ม ความสามารถในการสังเกต ความสามารถในการรวบรวมข้อมูล การตั้งสมมุติฐาน ซึ่งโดยทั่วไปแล้วมีการจัดทักษะการคิดไว้ 2 ระดับ ได้แก่ ทักษะการคิดขั้นพื้นฐาน ทักษะการคิดขั้นสูง แต่ละขั้นมีรายละเอียดดังนี้

1. ทักษะการคิดขั้นพื้นฐานที่สำคัญ คือ ทักษะการสื่อสาร ได้แก่ การฟัง การจำ การอ่าน การรับรู้ การเก็บความรู้ การดึงความรู้ การจำได้ การใช้ความรู้ การอธิบาย การทำความเข้าใจ การบรรยาย การพูด การเขียน การแสดงออกและทักษะที่เป็นแกนหรือเป็นทักษะพื้นฐานทั่วไป ได้แก่ การสังเกต การสำรวจ การตั้งคำถาม การรวบรวมข้อมูล การจัดหมวดหมู่ การตีความ การเชื่อมโยง การใช้เหตุผล การระบุ การจำแนกความแตกต่าง การจัดระดับ การเปรียบเทียบ การอ้างอิง การแปลความ การขยายความ และการสรุปความ

2. ทักษะการคิดขั้นสูงที่สำคัญ มีดังนี้ การนิยาม การผสมผสาน การสร้าง การปรับโครงสร้าง การวิเคราะห์ การจัดระบบ การจัดโครงสร้าง การหาแบบแผน การทำนาย การตั้งสมมุติฐาน การกำหนดเกณฑ์ การประยุกต์ การทดสอบสมมุติฐาน และการพิสูจน์ ทักษะทั้ง 5 แนวคิด ของ เดเรค และโรว์ นี้สามารถยอมรับในการบริหารสถานศึกษาในบริษัทของสังคมไทยโดยเฉพาะทักษะทางด้านความรู้ความคิดนั้น แสดงว่าผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีปัญหา โดยมีปัญหาที่จะบริหารและพัฒนาสถานศึกษาให้สามารถบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ มีความสามารถในการเสาะแสวงหาความรู้ และการใช้ความรู้ความสามารถและประสบการณ์ เพื่อให้การบริหารโรงเรียนมีประสิทธิภาพ ทักษะทางด้านความรู้ความคิดเป็นพื้นฐานของทักษะอื่นๆ นั่นคือถ้ามีทักษะทางด้านความรู้ความคิดแล้วน่าจะพัฒนาทักษะด้านอื่นๆ ที่จำเป็นในการบริหารสถานศึกษาได้

จากที่กล่าวมาข้างต้นจึงพอสรุปได้ว่า ทักษะด้านความรู้ความคิด หมายถึง ความสามารถในการใช้ความรู้ความคิดสติปัญญาและวิสัยทัศน์มาประยุกต์ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน เปลี่ยนแปลงปรับปรุงวิธีการทำงาน การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม สามารถนำแนวคิดและกลยุทธ์ใหม่ๆ มาใช้ในการบริหารโรงเรียน มีความสามารถในการบริหารเวลาเพื่อการทำงาน ตลอดจนการเผยแพร่ความรู้ ความคิดผ่านบทความทางวิชาการและเป็นวิทยากรในการให้ความรู้แก่บุคลากรทั้งภายในและภายนอกองค์กรได้

2. แนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา

ทุกวันนี้สิ่งที่เราได้ยินและได้ฟังจนคุ้นหูก็คือ คำว่า "คุณภาพ" ทุกคนต้องการความมีคุณภาพ ลูกค้าต้องการสินค้าบริการที่มีคุณภาพ ประชาชนต้องการนักการเมืองและข้าราชการที่มีคุณภาพ เราต้องการระบบการศึกษาที่มีคุณภาพ และอื่นๆ ที่เราต้องการ และเรียกร้องให้มีคุณภาพอีกมากมาย คุณภาพจึงไม่ใช่ทางเลือกที่จะมีก็ได้หรือไม่มีก็ได้คุณภาพจะเป็นถนนเส้นเดียวที่เราทุกคนจะต้องเดินกันต่อไปอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ถ้าเราต้องการอยู่รอด (วิฑูรย์ สิมะโชติ. 2541 : 1) แนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาและการดำเนินการสู่การประกันคุณภาพศึกษามีหัวข้อสำคัญที่ควรพิจารณาดังนี้

2.1 ความหมายของคุณภาพ

คำว่า "คุณภาพ" (Quality) เป็นคำที่มีความหมายได้หลากหลายตามบริบทที่แตกต่างกันออกไปเนื่องจาก "คุณภาพ" เป็นภาพความคิด (concept) ที่เกี่ยวเนื่องกับคุณค่า (value) หรือความพึงพอใจ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2541 : 5) มีผู้นิยามความหมายของคุณภาพดังนี้

สุนทร พูนพิพัฒน์ (2540 : 6) ได้กล่าวถึงความหมายของคุณภาพว่า หมายถึงคุณสมบัติและคุณลักษณะโดยรวมของผลิตภัณฑ์หรือบริการ ที่แสดงให้เห็นได้ว่ามีความสามารถที่จะก่อให้เกิดความพึงพอใจได้ตรงตามความต้องการที่ได้รับไว้

มอร์กาทรอยด์ และมอร์แกน (Murgatroyd & Morgan. 1994 : 45) ได้กล่าวถึงความหมายของคุณภาพไว้ 3 นิยามคือ

1. การประกันคุณภาพ (Quality assurance) หมายถึง การกำหนดคุณภาพ โดยใช้กระบวนการตรวจสอบหรือการประเมินผลเพื่อตัดสินคุณภาพด้วยมาตรฐานวิธีการที่เหมาะสม

2. การปฏิบัติตามพันธะสัญญา (contract conformance) เป็นการกำหนดตามมาตรฐานคุณภาพขณะทำสัญญา

3. ความต้องการของลูกค้า (customer driven) หมายถึง ความสามารถในการสนองตอบความต้องการของลูกค้าหรือผู้ใช้บริการ

กรีน (Green. 1994 : 170) กล่าวถึงความหมายของคุณภาพไว้หลายนิยาม คือคุณภาพหมายถึง ความยอดเยี่ยม (distinctive) คุณภาพ หมายถึง ความเป็นเลิศ (excellence) และคุณภาพ คือ การผ่านมาตรฐานที่กำหนด

ไพศาล ไกรสิทธิ์ (2541 : 336) ให้ความหมายของคำว่า คุณภาพของ หมายถึง คุณสมบัติเฉพาะหรือลักษณะที่จำเป็นอันบอถึงความเป็นเลิศ การมีมาตรฐาน ความเหมาะสมกับวัตถุประสงค์หรือความสามารถสนองตอบผู้ใช้บริการซึ่งคุณภาพเป็นสิ่งที่มีลักษณะเป็นพลวัต

อภิญา ดันศิริ (2541 : 29) ให้ความเห็นว่า คุณภาพมีการริเริ่มและมีการใช้อย่างจริงจังในทางอุตสาหกรรม ดังนั้น จึงมีการให้ความหมายของคำว่า คุณภาพอย่างหลากหลายบนฐานของกิจกรรมทางอุตสาหกรรม เช่น

1. ความเป็นเลิศที่ประจักษ์ได้
2. ความสามารถในการตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ได้อย่างหลากหลาย
3. การสร้าง (ผลผลิตหรือการบริการ) ได้ตามแบบ
4. ราคา (ในการผลิตหรือบริการ) เป็นธรรม

สรุปได้ว่า คุณภาพ หมายถึง คุณลักษณะพื้นฐาน ความเป็นเลิศ ความสมบูรณ์แบบความดีประจำบุคคลหรือสิ่งของหรือบริการ ซึ่งแสดงถึงควมมีมาตรฐานที่ตอบสนองความต้องการ ความสามารถสร้างความพึงพอใจให้ลูกค้า ความสามารถในการลดงานที่ต้องแก้ไข ป้องกันความสูญเสีย การลดจำนวนของเสีย ลดปัญหาการร้องเรียนจากลูกค้า ลดต้นทุนหรือการดำรงอยู่โดยปราศจากความสูญเสีย

2.2 ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา

เกษม วัฒนชัย (2541 : 15) ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ว่า หมายถึง กิจกรรมหรือการปฏิบัติ หากได้ดำเนินการตามระบบและแผนที่ได้กำหนดไว้จะทำให้เกิดความเชื่อมั่นได้ว่าจะได้ผลผลิตที่มีคุณภาพตามลักษณะที่ประสงค์

ศิริจันทร์ ทองประเสริฐ (2543 : 34) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษาหมายถึง กิจกรรมที่มีการทำเป็นระบบหรือมีการวางแผนไว้เพื่อสร้างความเชื่อมั่นอย่างเหมาะสมว่า ผลผลิตภัณท์ กระบวนการหรือบริการเป็นไปตามความต้องการที่ระบุไว้

ไครเยอร์ (Cryer. 1993 : 78) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษา คือ แผนงาน และปฏิบัติการทั้งหลายที่เป็นระบบ เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าการให้การศึกษาจะสนองตอบต่อคุณภาพที่กำหนด เมื่อประมวลมุมมองจากต่างสถานการณ์กำหนดกิจกรรมและกระบวนการให้เป็นไปเพื่อบรรลุถึงการสร้างปัญญา (intellect) ความเชี่ยวชาญ (professionalization) และการมีจรรยาบรรณ (code of ethics) การประกันคุณภาพการศึกษาจึงหมายถึงปฏิบัติการทั้งหลายที่มีแผนและเป็นระบบเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าการให้การศึกษาจะได้คุณภาพตามปรัชญาที่กำหนด

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5 (2543 : 3) ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ว่า หมายถึง กระบวนการพัฒนาการศึกษาเพื่อสร้างความมั่นใจว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและเป็นที่ยอมรับของสังคม ประกอบด้วยกระบวนการพัฒนาที่สำคัญ 3 ส่วนซึ่งมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน ได้แก่การควบคุมคุณภาพการศึกษา การตรวจสอบ ทบทวนและปรับปรุงคุณภาพการศึกษา และการประเมินเพื่อรับรองคุณภาพการศึกษาวิธีการประกันคุณภาพการศึกษามี 2 แนวทาง คือการประกันคุณภาพภายในและการประกันคุณภาพภายนอก

อำรุง จันทวานิช (2542 : 79) ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาว่า หมายถึง วิธีการหรือกลยุทธ์ที่กำหนดแนวปฏิบัติหรือแนวทางในการดำเนินงานในการจัดการศึกษาที่เป็นหลักประกันว่านักเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและเป็นที่ยอมรับของสังคม

สมาน ชาดิยานนท์ (2541 : 1) ให้ความหมายของการศึกษาว่า หมายถึง การสร้างความมั่นใจให้แก่พ่อแม่ ผู้ปกครองที่ส่งบุตรหลานมาเข้ารับการศึกษาบรมที่โรงเรียนว่าเมื่อนักเรียนจบการศึกษาแล้วจะเป็นคนเก่ง คนดี มีคุณภาพ มีความรู้ความสามารถ มีความประพฤติดี มีคุณธรรม มีร่างกายและจิตใจที่สมบูรณ์ ตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ในหลักสูตร สอดคล้องกับความคาดหวังของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน สังคมและประเทศชาติ

กรมสามัญศึกษา (2542 ก : 8) ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ว่าเป็นกระบวนการพัฒนาการศึกษา (Mechanical Process) เพื่อสร้างความมั่นใจและเป็นหลักประกันต่อผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพผู้เรียนที่จบการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและเป็นที่ยอมรับของสังคม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2541 : 4) ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ว่า หมายถึง การให้ความมั่นใจแก่ผู้รับบริการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องว่าโรงเรียนมีแนวทางการจัดและพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ชัดเจนและสอดคล้องกับหลักการ นโยบาย จุดเน้นของแผนการศึกษาของรัฐ ซึ่งโรงเรียนได้ปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าวอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อคุณภาพการศึกษาที่ดีของผู้เรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 : 7) ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาว่า หมายถึง การบริหารจัดการและการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นการสร้างคามมั่นใจให้ผู้รับบริการทางการศึกษาทั้งผู้รับบริการโดยตรง ได้แก่ ผู้เรียนและผู้ปกครอง และผู้รับบริการทางอ้อม ได้แก่สถานประกอบการ ประชาชน และสังคมโดยรวมว่าการดำเนินงานของสถานศึกษามีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพหรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามมาตรฐานการศึกษา ที่กำหนด

จากความหมายที่กล่าวมาทั้งหมดพอจะสรุปได้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษาหมายถึงระบบที่สร้างความมั่นใจว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาให้ได้คุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด มีการวางแผนการดำเนินงาน และตรวจสอบผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบเพื่อให้ได้ผลผลิต (ผู้เรียน) ที่มีคุณภาพตามลักษณะที่พึงประสงค์

2.3 ความจำเป็นในการประกันคุณภาพการศึกษา

การให้การศึกษาแก่ประชากรโดยทั่วไปเป็นหน้าที่ของรัฐ การลงทุนในด้านการศึกษาล้วนใหญ่จึงมาจากรัฐ ซึ่งใช้เงินลงทุนและดำเนินการจากภาษีอากรในประเทศประชาธิปไตยการใช้จ่ายของรัฐจากภาษีอากรนี้จะตรวจสอบโดยกลการเมือง ดังนั้นปริมาณและคุณภาพของการศึกษาจึงเป็นสิ่งที่รัฐต้องควบคุมจะเห็นได้ว่าคุณภาพของการศึกษาเป็นปัจจัยที่สำคัญในการแข่งขันด้านเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ทั้งนี้เพราะคุณภาพของผลผลิตและบริการ เป็นผลสืบเนื่องมาจากคุณภาพด้านการศึกษาของบุคลากร (ศิริจันทร์ ทองประเสริฐ, 2543 : 35) คณะศึกษา "การศึกษาไทยยุคโลกาภิวัตน์" (2539 : 28) ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความจำเป็นในการประกันคุณภาพการศึกษาว่า แนวโน้มการศึกษาในระยะอันใกล้นี้ สถานศึกษาจะมีอิสระในการดำเนินการตัดสินใจในการบริหารงานสูงขึ้น มีความร่วมมือกับหน่วยงานหลากหลายขึ้น เพื่อให้สถานศึกษาสามารถตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นและชุมชนได้ดียิ่งขึ้น สถานศึกษาจึงต้องมีความรับผิดชอบที่จะแสดงให้เห็นสังคมรับรู้ว่าได้ใช้อำนาจหน้าที่ในการบริการอย่างถูกต้องเหมาะสมและเกิดประโยชน์แก่สังคมตามที่สังคมคาดหวัง สถานศึกษาจะต้องสร้างความรับผิดชอบต่อที่ตรวจสอบได้ (accountability)

กระแสการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ ความเจริญทางเทคโนโลยีสารสนเทศทำให้สังคมเป็นสังคมโลกที่สามารถติดต่อสื่อสารกันได้อย่างไร้พรมแดนและเป็นไปได้อย่างรวดเร็ว ประเทศไทยได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวประกอบกับสภาพปัญหาทางเศรษฐกิจ และสังคมในปัจจุบันมีแนวโน้มให้เห็นชัดเจนว่าสังคมไทยกำลังก้าวสู่ภาวะวิกฤตการที่จะแก้วิกฤตของประเทศนั้น ต้องใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือสร้างคุณภาพของคนในชาติให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เอื้อต่อกระแสการเป็นเครื่องมือสร้างคุณภาพของคนในชาติให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เอื้อต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 43 บัญญัติว่า "บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย" และในมาตรา 81 ได้บัญญัติไว้ว่า "...ให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ..." ปัจจุบันคือพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาตินี้จะเป็นกฎหมายแม่บทในการบริหาร จัดการศึกษา อบรม และจะเป็นกลไกสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาของประเทศ โดยเฉพาะในหมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา ที่กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาโดยหน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษา จะต้องจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาโดยหน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษา จะต้องจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาอย่างน้อย 1 ครั้ง ในทุก 5 ปี การประเมินผลภายนอกครั้งแรกของสถานศึกษาทุกแห่งจะต้องดำเนินการภายใน

6 ปี นับตั้งแต่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติมีผลบังคับใช้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ . 2545 : 29)

จากสาระในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ดังกล่าวเป็นสิ่งที่สถานศึกษาทุกแห่งจะต้องนำไปปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเจตนารมณ์ในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา ซึ่งเป็นการสร้างความมั่นใจแก่พ่อแม่ และประชาชนว่า ลูกหลานจะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ

2.4 หลักการของการประกันคุณภาพการศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพราะเป็นระบบที่สร้างความมั่นใจว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้คุณภาพมาตรฐาน ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ ความสามารถ มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนดและสังคมต้องการโดยมีหลักการดังต่อไปนี้ (กรมวิชาการ. 2542 : 3)

1. การสร้างความมั่นใจและความพึงพอใจในคุณภาพการศึกษา
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการศึกษาของทุกฝ่ายทั้งผู้ให้และผู้รับบริการ
3. ความร่วมมือทางวิชาการขององค์กร บุคลากรในพื้นที่
4. การดำเนินงานเน้นคุณภาพในการปฏิบัติงานทุกระดับ ทุกขั้นตอน
5. การดำเนินงานสามารถติดตามตรวจสอบได้
6. การรายงานสู่สาธารณชนและผู้เกี่ยวข้อง

กระบวนการของการประกันคุณภาพการศึกษา

นอกจากนั้น กรมวิชาการ (2542 : 3-4) ได้กล่าวถึงกระบวนการประกันคุณภาพไว้ว่า มี 3 ประการ คือ

1. การควบคุมคุณภาพการศึกษา

เป็นการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน เพื่อพัฒนาคุณภาพเข้าสู่มาตรฐานที่กำหนดไว้

1.1 การกำหนดมาตรฐานการศึกษา โดยกระทรวงศึกษาธิการกำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับชาติ เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา กำหนดมาตรฐานการศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาชาติ และจัดทำข้อมูลพื้นฐานการศึกษาไว้เพื่อใช้ในการพัฒนาคุณภาพต่อไป

1.2 การพัฒนาเข้าสู่มาตรฐาน โดยกระทรวงศึกษาธิการ เขตพื้นที่การศึกษาและ/หรือต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดทำแผนเพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพเข้าสู่มาตรฐานที่กำหนดไว้ในด้านการพัฒนาหลักสูตร สื่อการพัฒนาครูและบุคลากรธรรมนุญสถานศึกษา การเรียนการสอน การแนะแนว การจัดการเรียนการสอน และการวัดประเมินผล เป็นต้น ทั้งนี้โดยเน้นระบบและกลไกการปฏิบัติงานตามแผนติดตาม กำกับกับการดำเนินงานอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

2. การตรวจสอบ ทบทวน และปรับปรุงคุณภาพการศึกษา

เป็นการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาและ/หรือต้นสังกัด และกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อยืนยัน ช่วยเหลือ สนับสนุน ใฝ่ระวังปรับปรุงและพัฒนาการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด มุ่งไปสู่มาตรฐานที่ต้องการ ดังนี้

2.1 การตรวจสอบและทบทวนดำเนินงานทั้งระบบด้วยตนเองของสถานศึกษา เพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงและพัฒนาการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง สม่่าเสมอและรายงานผลต่อผู้ปกครอง ชุมชน สังคมและผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษา

2.2 การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โดยเขตพื้นที่การศึกษาและ/หรือต้นสังกัด เพื่อส่งเสริม สนับสนุน และ/หรือใช้มาตรการในการส่งเสริมพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้

2.3 การตรวจสอบ ติดตาม และการประเมินผล การพัฒนาคุณภาพการศึกษาในภาพรวมของประเทศโดยกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนและ/หรือใช้มาตรการในการส่งเสริมพัฒนาคุณภาพการศึกษา

3. การประเมินและรับรองคุณภาพการศึกษา

เป็นการดำเนินงานประกันคุณภาพภายนอกโดยสำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อประเมินและรับรองว่าสถานศึกษาจัดการศึกษาได้คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้

2.5 การดำเนินการประกันคุณภาพของสถานศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้ระบุให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาโดยให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษา จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา เพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก ซึ่งจะมีการประเมินคุณภาพจากสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก ซึ่งจะมีการประเมินคุณภาพจากสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพศึกษา อย่างน้อย 1 ครั้ง ในทุก 5 ปี จึงเป็นสิ่งที่สถานศึกษาทุกแห่งต้องปฏิบัติเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยดำเนินการให้ครอบคลุมตามแนวทางดังต่อไปนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 6)

1. สถานศึกษาจะต้องดำเนินการประกันคุณภาพภายในเป็นประจำทุกปี โดยควรเริ่มดำเนินการตั้งแต่ปีการศึกษา 2543

2. ให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่สถานศึกษาทุกแห่งต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องอันประกอบด้วย การวางแผนการดำเนินงาน การประเมินผลและการปรับปรุงการดำเนินงานโดยสถานศึกษา ต้องจัดทำแผน

พัฒนาการศึกษาที่สอดคล้องกับความมุ่งหมายและหลักการตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ มาตรฐานการศึกษา และเป้าหมาย/ปรัชญา/ธรรมนูญสถานศึกษา มีการ กำหนดระยะเวลาในการดำเนินการที่ชัดเจน ติดตามประเมินผลการทำงานของตนเองอย่าง ต่อเนื่องและนำผลการประเมินมาใช้ปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

3. การดำเนินการประกันคุณภาพภายในทุกชั้นตอน ควรเน้นการประสานงาน และการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ บุคลากรในการศึกษา กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง บุคลากรของหน่วยงานและองค์กรต่างๆ ในชุมชน เขตพื้นที่การศึกษาและภูมิภาค เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการที่ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตามมาตรา 8 ของ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

4. สถานศึกษาควรจัดทำรายงานผลการประกันคุณภาพภายในให้เรียบร้อยก่อน เริ่มปีการศึกษาใหม่ของทุกปี โดยแสดงผลการประเมินคุณภาพการศึกษา แนวทางหรือแผน งานในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาในปีการศึกษาต่อไปแล้วเสนอต่อหน่วยงาน ดันสังกัดหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามที่กระทรวงกำหนด และสำนักงานรับรองมาตรฐานและ ประเมินคุณภาพการศึกษาตลอดจนสาธารณชน โดยจัดทำรายงานโดยสรุปปิดประกาศไว้ ที่สถานศึกษาแจ้งให้ผู้ปกครอง และเผยแพร่ต่อสาธารณชนได้รับทราบ รวมทั้งมีรายงานที่มี รายละเอียดครบถ้วนพร้อมที่จะให้ผู้สนใจขอดูได้ตลอดเวลา

แนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

กรมสามัญศึกษาได้เสนอแนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาน ศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาไว้ 6 ขั้นตอน ที่สอดคล้องกับระบบการประกันคุณภาพการศึกษา คือ (กรมสามัญศึกษา. 2542 ข : 23)

1. การศึกษาและการเตรียมการ
2. การวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา
3. การนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้
4. การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา
5. การพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพ
6. การเตรียมรับการประเมินจากองค์กรภายนอก

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาและการเตรียมการ

การศึกษาและการเตรียมการเป็นขั้นตอนแรกที่สำคัญมากเพราะเป็นการสร้างการ รับรู้ ความตระหนักและการยอมรับ ตลอดจนความพร้อมในด้านต่างๆ ที่จะทำให้ครูและ

บุคลากรทุกคนร่วมมือร่วมใจกันพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งมีกระบวนการดังนี้ (กรมสามัญศึกษา. 2542 ข : 26-29)

1. การตั้งคณะทำงาน ศึกษาและพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาสถานศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องคัดสรรครูหรือบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ เสียสละ ทুম่เททั้งร่างกาย แรงใจ สติปัญญาและเวลาที่สามารถร่วมกันทำงานได้อย่างมีคุณภาพ ตั้งเป็นคณะทำงานในเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โดยที่ผู้บริหารสถานศึกษา หรือผู้ช่วยผู้บริหารฯ เป็นหัวหน้าคณะทำงาน ซึ่งคณะทำงานนี้ควรเป็นทีมงานเล็กๆ มีประมาณ 8 - 12 คน มีบทบาทหน้าที่ดังนี้คือ

1.1 ศึกษาแนวคิด รูปแบบ และ วิธีการเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา โดยศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์จากเอกสาร สื่อต่างๆ การไปศึกษาดูงานเพื่อเพิ่มพูนความรู้และ ศักยภาพของตนเอง ตลอดจนนำแนวทางของหน่วยงานอื่นมาศึกษาวิเคราะห์ เพื่อกำหนด และพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

1.2 พัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โดยกำหนด รูปแบบของระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งจะต้องสอดคล้องกับระบบ การประกันคุณภาพการศึกษานั้น สามารถปฏิบัติการในสถานศึกษา ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 สร้างสื่อ/เอกสาร/คู่มือ และเครื่องมือเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษา โดยประสานงานกับครูหรือบุคลากรของหมวด-งานต่างๆ ในการสร้างสื่อ/ เอกสาร/คู่มือ และเครื่องมือต่างๆ ที่จะทำให้การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา เป็น ไปอย่างมีระบบและมีคุณภาพ

2. การให้การศึกษาแก่ครูและบุคลากร ความรู้ ความเข้าใจ และการยอมรับ ตระหนักในคุณภาพและความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษาของครูและบุคลากรที่ เกี่ยวข้องเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ต้องวางแผนในการสร้างความรู้ ความเข้าใจ ความตระหนักและโน้มน้าวใจให้ครูและบุคลากร ยอมรับและผูกพันที่จะร่วมมือ ร่วมใจในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของ สถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ โดยอาศัยแนวคิดการประกันคุณภาพการศึกษา 5 ด้าน คือ การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการใช้สถานศึกษาเป็นฐานในการบริหารจัดการ การมีส่วนร่วม และการร่วมคิดร่วมทำ การกระจายอำนาจทางการศึกษา และการแสดงความรับผิดชอบที่ ตรวจสอบได้

3. การตั้งคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา การตั้งคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการต่างๆ เป็นการจัดโครงสร้างการบริหารงาน การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อให้ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาสามารถ ดำเนินการไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการสร้างทีมงานและการพัฒนาทีมงานให้เหมาะสม สอดคล้องกับภารกิจการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ดังนั้นการกำหนด

บทบาท หน้าที่ที่ชัดเจนของทีมงานต่างๆ ตลอดจนการพัฒนาความรู้ ความสามารถกระบวนการทำงานของทีมงานถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญของการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สิ่งที่ผู้บริหารและทีมงานหรือครูและบุคลากรทุกคนต้องตระหนัก คือ คุณภาพของผู้เรียนทุกคนที่เป็นเป้าหมายความสำเร็จในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งทีมงานทุกคนจะต้องมีความรู้ที่ดีในเรื่องระบบและแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 การวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา

การวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา มีองค์ประกอบในการดำเนินการดังนี้คือ

1. การจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาในการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษานั้น สถานศึกษาสามารถกำหนดมาตรฐานการศึกษาของตนเองได้ ซึ่งมาตรฐานนั้นจะต้องไม่ต่ำกว่ามาตรฐานการศึกษาระดับชาติและมาตรฐานการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัด ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความต้องการศักยภาพและความพร้อมของสถานศึกษา แนวทางในการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษามีดังนี้ (กรมสามัญศึกษา. 2542 ข : 31)

- 1.1 ตั้งคณะทำงานศึกษามาตรฐานการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัด มาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ มาตรฐานของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นต้น วิเคราะห์ศักยภาพ ความต้องการความจำเป็นของสถานศึกษา ผู้ปกครองและชุมชนหรือผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการศึกษา (stakeholders) และนำมายกร่างกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษา

- 1.2 จัดประชุมเพื่อให้ทุกคนที่เกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพิจารณา กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ทั้งครูและบุคลากรในสถานศึกษา ผู้ปกครองและชุมชน ตลอดจนคณะกรรมการสถานศึกษา

- 1.3 ปรับปรุงและจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา หลังจากผ่านความเห็นชอบของทุกคน

- 1.4 เผยแพร่และสร้างความเข้าใจ ความตระหนัก ความผูกพัน ที่ทุกคนจะต้องร่วมมือร่วมใจกัน ในการดำเนินการจัดการศึกษาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ได้ผลลัพธ์ที่มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่ทุกคนร่วมกันกำหนด

2. การจัดทำข้อมูลพื้นฐานการศึกษาและการพัฒนาระบบสารสนเทศ

ข้อมูลและสารสนเทศของสถานศึกษา จะถูกนำมาใช้ในการตัดสินใจดำเนินการต่างๆ ตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตั้งแต่ระบบการควบคุมคุณภาพการศึกษาที่สถานศึกษาจะต้องกำหนดมาตรฐานการศึกษา และพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาเพื่อให้ได้ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด ซึ่งจำเป็นที่จะต้องใช้ข้อมูลสารสนเทศมาแสดงคุณภาพหรือความสามารถในปัจจุบันของสถานศึกษาว่าอยู่ในระดับใด สูงหรือต่ำกว่ามาตรฐานเพียงใด ซึ่งข้อมูลสารสนเทศนี้ เรียกว่า ข้อมูลพื้นฐาน (baseline data) ส่วนในระบบการตรวจสอบ ทบทวนและปรับปรุงคุณภาพการศึกษา ก็จำเป็นต้องใช้ข้อมูลสารสนเทศที่แสดงผลสำเร็จหรือความก้าวหน้าในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในรอบหนึ่งปีว่าสถานศึกษามี

คุณภาพหรือความสามารถในการจัดการศึกษาเพียงใดมีจุดแข็งจุดอ่อนในเรื่องใด จะได้ปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้ได้ผลสำเร็จตามมาตรฐานการศึกษาและธรรมเนียมสถานศึกษาสำหรับระบบการประเมินและรับรองคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ก็เช่นเดียวกัน ที่จะต้องใช้ข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษาของสถานศึกษาที่แสดงว่าสถานศึกษามีคุณภาพและมาตรฐานเพียงใด สามารถดำเนินการพัฒนาคุณภาพได้ตามมาตรฐานการศึกษาและธรรมเนียมสถานศึกษาเพียงใด มีกระบวนการบริหารและการจัดการศึกษาที่นำไปสู่คุณภาพของผู้เรียนเพียงใดและสมควรหรือเหมาะสมที่จะได้รับการรับรองคุณภาพการศึกษาหรือไม่ ดังนั้นสถานศึกษาจึงต้องดำเนินการจัดทำข้อมูลพื้นฐานการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาและตัวชี้วัดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และพัฒนาระบบสารสนเทศให้มีประสิทธิภาพ โดยจัดทำให้เป็นระบบถูกต้องสมบูรณ์เป็นปัจจุบัน สามารถเรียกใช้ข้อมูลสารสนเทศได้ตลอดเวลา (กรมสามัญศึกษา. 2542 ข : 33)

3. การจัดทำธรรมเนียมสถานศึกษา

ธรรมเนียมสถานศึกษา (School Charter) ถือว่าเป็นแผนแม่บทในการดำเนินการประกันคุณภาพของสถานศึกษาที่เกิดจากการวางแผน และพันธะสัญญาที่มีร่วมกัน ระหว่างคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรในสถานศึกษา ตลอดจนผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายในระยะเวลาที่กำหนด โดยวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นแผนแม่บทในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้เกิดคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด และเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมคิดร่วมทำระหว่างสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การจัดทำธรรมเนียมสถานศึกษามีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้ (กรมสามัญศึกษา. 2542 ข : 53)

3.1 ประชุมชี้แจงเพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิด ความสำคัญ และให้เกิดความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการจัดทำธรรมเนียมสถานศึกษา

3.2 ตั้งคณะทำงานยกร่างธรรมเนียมสถานศึกษา

3.3 เขียนธรรมเนียมสถานศึกษา

3.4 ประชุมพิจารณาให้ข้อเสนอแนะต่อร่างธรรมเนียมสถานศึกษา

3.5 ปรับปรุงร่างธรรมเนียมสถานศึกษา

3.6 พิจารณาให้ความเห็นชอบร่างธรรมเนียมสถานศึกษา

3.7 คณะกรรมการสถานศึกษาให้ความเห็นชอบ

3.8 ผู้ที่เกี่ยวข้องลงนามร่วมกันในธรรมเนียมสถานศึกษา

3.9 ประกาศใช้ธรรมเนียมสถานศึกษา

4. การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี

การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา เป็นกระบวนการที่จะได้มาซึ่งแผนการดำเนินงานรายปีของสถานศึกษา โดยนำเอายุทธศาสตร์และกิจกรรมที่กำหนดไว้ใน

ธรรมนูญสถานศึกษาในแต่ละปีการศึกษาจะมาดำเนินการวางแผนเป็นแผนปฏิบัติการประจำปี อย่างไรก็ตามในแต่ละปีสถานศึกษาอาจมีความต้องการจำเป็นที่นอกเหนือไปจากที่ได้กำหนดไว้ในธรรมนูญสถานศึกษา เช่น การปรับเปลี่ยนมาตรฐานการศึกษา และตัวชี้วัดของสถานศึกษา การเปลี่ยนแปลงกฎหมายหรือนโยบายด้านการศึกษาของรัฐ ตลอดจนนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัดหรือความต้องการจำเป็นของผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม ทำให้สถานศึกษาต้องวางแผนการดำเนินงานรายปีอย่างรอบคอบ เพื่อให้ได้แผนปฏิบัติการประจำปีที่มีคุณภาพ ดังนั้นในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาควรดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้ (กรมสามัญศึกษา. 2542 ข : 55)

- 4.1 ตั้งคณะทำงานพิจารณากรอบแผนงาน/โครงการของสถานศึกษา
- 4.2 จัดประชุมพิจารณากรอบแผนงาน/โครงการ และงบประมาณของสถานศึกษา
- 4.3 ให้ทุกฝ่าย/หมวด/งานร่วมกันวางแผนปฏิบัติการของฝ่าย/หมวด/งาน
- 4.4 จัดประชุมชี้แจงและพิจารณาแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา
- 4.5 ปรับปรุงและจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา
- 4.6 ขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษา
- 4.7 ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ

5. การจัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงานของสถานศึกษา

การจัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงานของสถานศึกษา คือ การสร้างหรือกำหนดแนวปฏิบัติหรือวิธีการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพ และมาตรฐานให้บุคลากรทุกคนในสถานศึกษาปฏิบัติโดยที่ทุกคนมีส่วนร่วมในการกำหนด และตระหนักในคุณค่าสำคัญของการปฏิบัติตามมาตรฐานการปฏิบัติงานนั้น จัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงานของสถานศึกษาควรมีทั้ง 3 ระดับ ดังนี้ (กรมสามัญศึกษา. 2542 ข : 59-61)

5.1 มาตรฐานการปฏิบัติงานของสถานศึกษาเป็นข้อกำหนด หรือแนวปฏิบัติของบุคลากรทุกคนที่ต้องปฏิบัติ มาตรฐานการปฏิบัติงานของสถานศึกษานี้จะมีลักษณะเป็นทบทวนปฏิบัติการปฏิบัติของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา เป็นวินัยหรือวัฒนธรรมคุณภาพที่ทุกคนมีส่วนร่วมกำหนดและรับผิดชอบในการปฏิบัติเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาโดยมีการตั้งคณะทำงานยกร่างมาตรฐานประชุมพิจารณาร่างมาตรฐานปรับปรุง และจัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงานของสถานศึกษา พร้อมทั้งเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

5.2 มาตรฐานการปฏิบัติงานของหมวด/งาน เป็นข้อกำหนดหรือแนวปฏิบัติที่แสดงวิธีการปฏิบัติงานหรือกระบวนการในการทำงานของหมวด/งานโดยบุคลากรเฉพาะภายใน

หมวด/งานของตนเท่านั้นที่ร่วมกันกำหนดและปฏิบัติตามมาตรฐานที่กำหนด เพื่อให้การทำงานของทุกคนภายในหมวด/งาน มีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐาน โดยมีวิธีการจัดทำดังนี้

5.2.1 ร่วมกันวิเคราะห์/พิจารณามาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษามา กำหนดเป็นมาตรฐาน การศึกษาของหมวด/งาน ทั้งด้านผลผลิต กระบวนการและปัจจัย

5.2.2 ร่วมกันกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานของหมวด/งาน

5.2.3 ตรวจสอบ/ประเมินและปรับปรุงพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงานของหมวดงานอย่างต่อเนื่องอยู่เสมอ

5.3 มาตรฐานการปฏิบัติงานของบุคลากร เป็นข้อกำหนดหรือแนวปฏิบัติที่แสดงวิธีการทำงานหรือกระบวนการทำงานของบุคลากรในสถานศึกษาแต่ละบุคคล และมุ่งเน้นการปฏิบัติงานตามภารกิจหรือบทบาทหน้าที่ เช่น การสอนหรือการบริหาร ซึ่งมาตรฐานการปฏิบัติงานของบุคลากรนี้จะทำให้บุคลากรทุกคนมั่นใจว่า การปฏิบัติหรือการทำงานของตนเป็นไปอย่างมีคุณภาพและมาตรฐาน โดยมีวิธีการจัดทำดังนี้

5.3.1 แต่ละบุคคลยกร่างมาตรฐานการปฏิบัติงานของตนเอง

5.3.2 ประชุมพิจารณาร่างมาตรฐานการปฏิบัติงานของแต่ละคนให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของหมวด/งาน

5.3.3 ตรวจสอบ/ประเมินและปรับปรุงพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างต่อเนื่องอยู่เสมอ

แนวทางในการปรับปรุงพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงานของสถานศึกษานั้นสถานศึกษาอาจใช้แนวคิดของเดมมิง PDCA คือวางแผน (plan) ปฏิบัติ (do) ตรวจสอบ (check) และปรับปรุงพัฒนาต่อไป (action) หรือวิธีการเชิงระบบ (system approach) หรือวิธีการเทคนิคอื่นๆ ที่ทุกคนเห็นว่าเหมาะสม เพื่อคุณภาพและประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

ขั้นตอนที่ 3 การนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้

ในการนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ มีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้ (กรมสามัญศึกษา. 2542 ข : 62-66)

1. การทบทวนแผนการประกันคุณภาพการศึกษา ที่ทุกคนมีส่วนร่วมกำหนด ร่วมตัดสินใจและพร้อมที่จะดำเนินการตามแผนอย่างมีคุณภาพ ซึ่งประกอบด้วย มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ข้อมูลพื้นฐานการศึกษา ธรรมนูญสถานศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปีและมาตรฐานการปฏิบัติงาน

2. การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจ และเจตคติที่ดีต่อการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษามีความสามารถในการทำงานร่วมกัน ในระบบปฏิบัติงานที่มีคุณภาพและมาตรฐาน ทุกคนได้รับการพัฒนาและปรับปรุงการทำงานของตนเองและทีมงานอย่างต่อเนื่องอยู่เสมอ มีความมั่นใจในความก้าวหน้าและความสำเร็จของสถานศึกษาที่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดโดยเตรียมบุคลากรให้เกิดคุณลักษณะดังนี้

- 2.1 มีความรู้ความเข้าใจในการประกันคุณภาพการศึกษา
- 2.2 มีจิตสำนึก ความรู้สึกที่ดีในการประกันคุณภาพการศึกษา
- 2.3 มีการทำงานเป็นทีม
- 2.4 มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
- 2.5 มีการจัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงานและการปฏิบัติงานตามมาตรฐาน
- 2.6 มีระบบการทำงานที่มีคุณภาพ
- 2.7 มีภาวะผู้นำเพื่อการทำงานที่มีประสิทธิภาพ
- 2.8 มีการพัฒนาตนเอง

3. จัดสิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ การจัดเอกสาร, สื่อวัสดุ อุปกรณ์ นวัตกรรมด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา มีการจัดแหล่ง/ศูนย์บริการทางวิชาการ ระบบข้อมูลสารสนเทศ อาคารสถานที่ ห้องประชุม และบรรยากาศสภาพแวดล้อม เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการปฏิบัติงานในระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

4. การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นการกำหนดและดำเนินการตามยุทธศาสตร์เพื่อให้การปฏิบัติตามแผนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ซึ่งเน้นกระบวนการควบคุมคุณภาพการศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาในเรื่องกำหนดนโยบาย กำหนดโครงสร้างการปฏิบัติงาน กำหนดระบบ/มาตรการควบคุมการปฏิบัติงาน กำหนดระบบการตรวจสอบประเมินผลการดำเนินการและกำหนดปฏิทินปฏิบัติงาน

5. การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล เป็นการสร้างความตระหนักในความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ของบุคลากรและทีมงานทุกคน ตลอดจนการปรับปรุงพัฒนางานให้ได้คุณภาพและมาตรฐานสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ดังนี้

5.1 สร้างความรู้ ความเข้าใจและความตระหนักในการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลของสถานศึกษา

5.2 การมีส่วนร่วมของบุคลากรในการวางแผน และดำเนินการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล

5.3 การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล ทั้งระดับรายบุคคล รายกลุ่ม/ทีมงาน รายหมวด/งาน หรือฝ่าย และรายมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

5.4 การให้ข้อมูลป้อนกลับ การสร้างขวัญกำลังใจ และการปรับปรุง/พัฒนางานอย่างต่อเนื่อง

ขั้นตอนที่ 4 การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา

ระบบการตรวจสอบ ทบทวนและปรับปรุงคุณภาพการศึกษา (internal audit) เป็นกระบวนการประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษา โดยบุคลากรของสถานศึกษาหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนหน่วยงานต้นสังกัดเพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศมาปรับปรุง พัฒนาการดำเนิน

งานของสถานศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย สำหรับการตรวจสอบ และทบทวนคุณภาพ การศึกษา โดยสถานศึกษานั้นเป็นการประเมินตนเอง (self evaluation) คือ เป็นการประเมินผล การดำเนินงานในรอบปี ทั้งระบบด้วยบุคลากรของสถานศึกษาเองว่าในแต่ละปีการศึกษาบรรลุ ตามวัตถุประสงค์ เป้าหมายและจุดเน้นที่กำหนดไว้หรือไม่เพียงใด เพื่อให้การจัดการศึกษาของ สถานศึกษาเป็นไปตามมาตรฐานหรือเกิดคุณภาพสูงสุด ซึ่งตามพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 สถานศึกษาจะต้องนำเสนอผล การตรวจสอบ และทบทวนคุณภาพการศึกษาเพื่อรายงานประจำปี (annual report) เสนอต่อ หน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน ซึ่งแนวทางการตรวจ สอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาควรมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้ (กรม สามีญศึกษา. 2542 ข : 68-71)

1. การเตรียมการ

1.1 สถานศึกษาดังคณะทำงาน วางระบบการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการ ศึกษาภายในสถานศึกษา วางแผนกำหนดแนวทาง วิธีการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการ ศึกษา ตลอดจนสร้างสื่อ/คู่มือการตรวจสอบ และทบทวนคุณภาพการศึกษา

1.2 สถานศึกษาดังคณะกรรมการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา ซึ่งคณะ กรรมการควรมาจากบุคลากรหลายฝ่าย โดยอาจจะมีผู้เกี่ยวข้องมาร่วมเป็นคณะกรรมการด้วย เช่น ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนนักเรียนหรือคณะกรรมการสถานศึกษา และในระยะเริ่มต้น ควรจัด ให้มีการพัฒนาและฝึกอบรมเพื่อให้คณะกรรมการสามารถปฏิบัติการตรวจสอบและทบทวนได้ อย่างมีคุณภาพ และเป็นไปตามแผนหรือแนวทางที่กำหนด

2. การตรวจสอบ และทบทวนคุณภาพการศึกษา

2.1 คณะกรรมการดำเนินการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถาน ศึกษาตามระบบและแนวทางหรือคู่มือการตรวจสอบ และทบทวนคุณภาพการศึกษา

2.2 คณะกรรมการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามแผนการตรวจสอบและ ทบทวนคุณภาพการศึกษา

3. การสรุปผล

3.1 คณะกรรมการประชุม เพื่อสรุปผลการตรวจสอบ และทบทวน และจัดทำรายงาน

3.2 คณะกรรมการนำเสนอผลการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาให้ฝ่าย บริหารและคณะกรรมการสถานศึกษาทราบ

4. การรายงาน

4.1 สถานศึกษาวางแผนและดำเนินการจัดทำรายงานผลการตรวจสอบ และทบทวน คุณภาพการศึกษา โดยจัดทำเป็นรายงานประจำปี (annual report)

4.2 เสนอรายงานให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง หน่วยงานต้นสังกัด ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม ผลการประเมินภายในของสถานศึกษานี้จะเป็นข้อมูลสารสนเทศที่สำคัญของสถานศึกษาในการ

วางแผนปฏิบัติการในปีต่อไป และใช้ปรับปรุงพัฒนาระบบการดำเนินงาน การปฏิบัติงานและวิธีการทำงานของบุคลากรในสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง

สำหรับรายงานประจำปีของสถานศึกษา จะใช้เป็นหลักฐานสำคัญในการนำเสนอผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามธรรมนูญสถานศึกษาและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ให้คณะกรรมการประเมินคุณภาพจากภายนอกสถานศึกษาและองค์กรประเมินภายนอก จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่สถานศึกษาจะต้องแสดงผลการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาในแต่ละปีอย่างชัดเจน

การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาจะเป็นการสร้างความรู้สึกรับผิดชอบและความภาคภูมิใจ ในความก้าวหน้า หรือผลสำเร็จของครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมที่ได้ร่วมมือร่วมใจและมีส่วนร่วมในการจัดและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาทำให้ทุกคนมีความพึงพอใจในผลสำเร็จของการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในแต่ละปี และยังเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้สูงขึ้นต่อไป

ขั้นตอนที่ 5 การพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพ

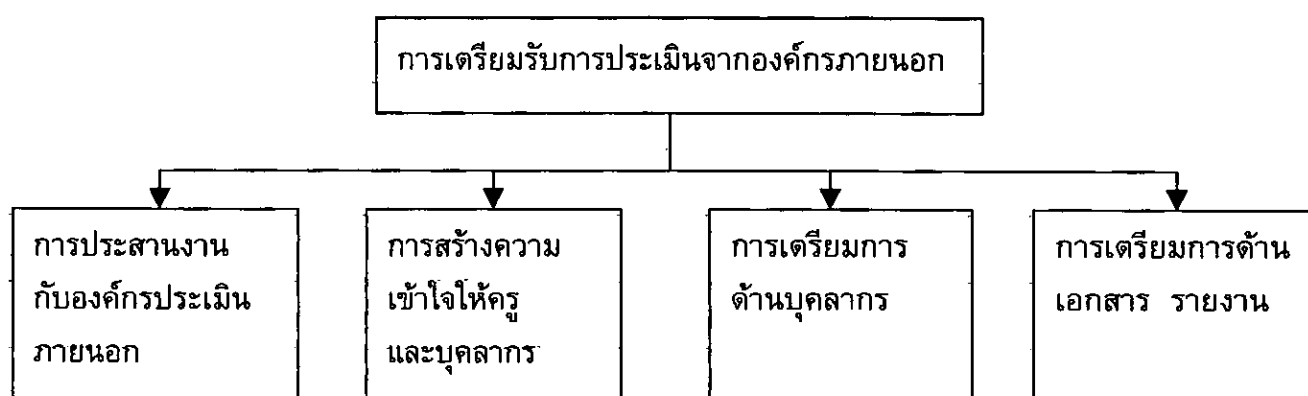
การพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษา เป็นการนำข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากการตรวจสอบ ทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษามาพิจารณาวางแผนปฏิบัติการประจำปี โดยมุ่งเน้นให้แผนปฏิบัติการประจำปีเป็นยุทธศาสตร์สู่ความสำเร็จตามธรรมนูญสถานศึกษา โดยมีเป้าหมาย จุดเน้นที่สำคัญ คือ คุณภาพของสถานศึกษาเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่กำหนดไว้ กระบวนการพัฒนาและการปรับปรุงคุณภาพของสถานศึกษาจะถูกกำหนดลงในแผนปฏิบัติการประจำปี ซึ่งเกิดจากการนำข้อมูลสารสนเทศ หรือผลจากการตรวจสอบ และทบทวนคุณภาพการศึกษาในแต่ละมาตรฐาน แต่ละตัวชี้วัดซึ่งยังไม่ได้มาตรฐานตามที่กำหนดจำเป็นต้องพัฒนาปรับปรุงให้ได้มาตรฐานสถานศึกษาสามารถนำข้อมูลสารสนเทศเหล่านี้มาวิเคราะห์ตัดสินใจวางแผนกำหนดเป็นยุทธศาสตร์สู่ความสำเร็จในแผนปฏิบัติการประจำปี ดังนั้น ยุทธศาสตร์สู่ความสำเร็จจึงขึ้นอยู่กับวิสัยทัศน์ ความต้องการ ความพร้อมและศักยภาพของบุคลากรโดยเฉพาะคุณภาพหรือความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการเป็นผู้นำ กำหนดทิศทาง เป้าหมายของสถานศึกษา และสร้างผู้นำ สร้างทีมงานและพัฒนาทีมงานให้เข้มแข็งมีประสิทธิภาพในการที่จะทำให้สถานศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด (กรมสามัญศึกษา. 2542 ข : 73)

ขั้นตอนที่ 6 การเตรียมรับการประเมินจากองค์กรภายนอก

การเตรียมรับการประเมินจากองค์กรภายนอกเป็นการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาที่จะรับการประเมินเพื่อรับรองคุณภาพการศึกษา การประเมินเพื่อรับรองคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาจะเกิดขึ้นใน 2 กรณี คือ (กรมสามัญศึกษา. 2542 ข : 79-80)

1. สถานศึกษามีความพร้อมที่จะรับการประเมิน เพราะสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด แล้วขอให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา หรือองค์กรประเมินภายนอกมาประเมินคุณภาพของสถานศึกษา เพื่อให้การรับรองมาตรฐานหรือประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

2. สถานศึกษาได้ผ่านการประเมินคุณภาพของสถานศึกษา จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา หรือองค์กรประเมินภายนอกครบห้าปีแล้ว ถึงกำหนดเวลาที่จะต้องประเมินคุณภาพของสถานศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพภายนอกในครั้งต่อไป ดังนั้น สถานศึกษาจึงควรเตรียมรับการประเมินจากองค์กรภายนอกดังนี้

ภาพประกอบ 3 การเตรียมรับการประเมินจากองค์กรภายนอก

ที่มา : กรมสามัญศึกษา. (2542 ข) แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา : 80

การเตรียมรับการประเมินจากองค์กรภายนอกสถานศึกษาต้องเตรียมการดังต่อไปนี้

1. การประสานงานกับองค์กรประเมินภายนอก

ในการประเมินเพื่อรับรองคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาจากองค์กรประเมินภายนอก สิ่งที่สถานศึกษาควรดำเนินการอันดับแรก คือ การประสานงานกับองค์กรประเมินภายนอกเกี่ยวกับระบบหรือขั้นตอนการประเมิน วิธีการประเมิน ระยะเวลาการประเมิน และการเตรียมการของสถานศึกษา เป็นต้น การประสานงานให้รู้ขั้นตอนหรือรายละเอียดที่ชัดเจนจะทำให้การประเมินเป็นไปอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ ซึ่งก็จะเป็นผลดีของสถานศึกษาในการเตรียมการด้านต่างๆ ได้อย่างสมบูรณ์

2. การสร้างความเข้าใจให้ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

การสร้างความเข้าใจให้ครูและบุคลากรทุกคนได้รับรู้และเข้าใจถึงการที่สถานศึกษาจะต้องพร้อมรับการประเมินจากภายนอก เพื่อเป็นการกระตุ้นใจให้ทุกคนมีความพร้อมและกระตือรือร้นที่จะได้รับการประเมินและการรับรองคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งการ

สร้างความเข้าใจนี้จะทำให้ทุกทีมงานในสถานศึกษามีความพร้อมในทุกด้าน การสร้างความเข้าใจนี้ไม่ใช่สร้างการรับรู้แต่เพียงเฉพาะแก่ครูและบุคลากรที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาเท่านั้น แต่หมายรวมถึงทุกคนที่อยู่ทั้งในและนอกสถานศึกษาไม่ว่าจะเป็นผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน

3. การเตรียมการด้านบุคลากร

การเตรียมการด้านบุคลากร เป็นการเตรียมความพร้อมในด้านบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโดยตรง เช่น คณะกรรมการสถานศึกษา คณะกรรมการบริหารสถานศึกษา ผู้ปกครองและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการกิจของสถานศึกษาสิ่งสำคัญที่สถานศึกษาควรดำเนินการ คือ ความชัดเจนในบทบาทหน้าที่ของบุคลากรเหล่านั้น ตลอดจนความสามารถในการแสดงข้อมูล/สารสนเทศหรือเอกสารและการนำเสนอที่มีประสิทธิภาพซึ่งสถานศึกษาควรจะต้องวางแผนและดำเนินการตามระบบ หรือขั้นตอนของการประเมินมีการทดลองดำเนินการตามแผนที่วางไว้ก่อนที่จะมีการประเมินจริงจากคณะกรรมการประเมินภายนอก

4. การเตรียมการด้านเอกสาร รายงาน สื่อ อุปกรณ์

การเตรียมการด้านเอกสาร รายงาน สื่อ อุปกรณ์ ของสถานศึกษานับเป็นการเตรียมการที่สำคัญที่สุด เพราะเอกสาร รายงาน สื่อ อุปกรณ์ต่างๆ จะเป็นหลักฐานร่องรอยที่ให้ข้อมูลสารสนเทศหรือผลลัพธ์สำคัญ ในการแสดงความก้าวหน้า หรือผลสำเร็จของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งผลงานดังกล่าวควรจะชี้หรือแสดงให้เห็นคุณภาพของผู้เรียน กระบวนการทำงานทั้งการบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอน ที่แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงที่ดีครูและบุคลากรได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพ ผู้เรียนมีความพึงพอใจผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมยอมรับ ซึ่งเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และธรรมนูญสถานศึกษา

เอกสาร รายงาน สื่อ อุปกรณ์ ที่สถานศึกษาควรจัดเตรียมให้พร้อม เพื่อรับการประเมินจากภายนอกนั้น ได้แก่

4.1 เอกสารรายงาน และรายงานผลต่างๆ เช่น มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ธรรมนูญสถานศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี รายงานผลการเรียน รายงาน ความก้าวหน้าต่างๆ รายงานการประชุม รายงานการประเมินโครงการที่สำคัญๆ ตลอดจนเอกสารคู่มือที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

4.2 รายงานผลการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา หรือรายงานประจำปีของสถานศึกษา ในแต่ละปีควรมีหลักฐานร่องรอยการรายงานหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน ตลอดจนการนำผลการตรวจสอบ และทบทวนคุณภาพการศึกษาไปวางแผนปรับปรุงพัฒนาและดำเนินการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา

4.3 ระบบข้อมูล สารสนเทศของสถานศึกษาที่แสดงความสามารถหรือคุณภาพของสถานศึกษาตลอดจนผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ครู ผู้บริหาร ผู้เกี่ยวข้องและชุมชน

4.4 เอกสารเกี่ยวกับการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

4.5 รายงาน/หลักฐาน การดำเนินงานให้เป็นไปตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เช่น มาตรฐานการปฏิบัติงานของสถานศึกษา ของฝ่าย/หมวด/งาน และบุคคล

4.6 รายงานผลการปรับปรุง/พัฒนา ตลอดจนการบันทึกผลการปรับปรุง/พัฒนาตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

ก่อนจะมีการประเมินจากองค์กรภายนอกตามกำหนดการนั้น สถานศึกษาควรมีความมั่นใจในความพร้อมทุกด้านและเชื่อมั่นว่าสามารถดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาได้สำเร็จพร้อมที่จะได้รับการรับรองคุณภาพจากองค์กรประเมินภายนอก

การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษานั้น สถานศึกษาจะต้องสร้างความร่วมมือ ร่วมใจจากบุคลากรทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ความมุ่งมั่น ความจริงใจ ความศรัทธา และวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนจะนำมาซึ่งความสำเร็จ โดยแนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาจะเป็นกรอบในการพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของผู้ปกครองสังคมและชุมชนทำให้ผู้เรียนเป็นทั้งคนดีคนเก่งและมีความสุข อันจะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป

3. การประกันคุณภาพภายใน

การประกันคุณภาพภายใน เป็นการดำเนินงานในลักษณะของการผสมผสานระหว่างกระบวนการบริหารจัดการเรียนการสอนตามปกติของสถานศึกษาที่ต้องการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพเป็นการทำงานที่ต่อเนื่องตลอดเวลา พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งจะต้องมีการประกันคุณภาพภายใน ซึ่งมีรายละเอียดที่จะได้นำมากล่าวตามลำดับ ดังนี้

3.1 ความหมายของการประกันคุณภาพภายใน

การประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ทุกสถานศึกษาต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง อันประกอบด้วย การวางแผน การดำเนินการ การประเมินผลและการปรับปรุงการดำเนินการ โดยสถานศึกษาต้องจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาที่สอดคล้องกับความมุ่งหมายและหลักการที่กำหนดใน พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ มาตรฐานการศึกษาและเป้าหมาย/ปรัชญาธรรมเนียมสถานศึกษา กำหนดระยะเวลาการดำเนินการที่ชัดเจน ติดตามผลการทำงานของตนเองอย่างต่อเนื่องและนำผลการประเมินมาใช้ปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษาในการดำเนินการเน้นการประสานงานและการมีส่วนร่วมของทุกกลุ่ม ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่บุคลากรในสถานศึกษา ผู้ปกครองบุคลากรของหน่วยงาน และองค์กรต่างๆ ชุมชน มีการจัดทำรายงานผลการประกันคุณภาพภายในเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงาน

ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนสาธารณชน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543 ข : 7) มีผู้ให้ความหมาย การประกันคุณภาพภายใน ดังต่อไปนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 ข : 7) ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพภายในว่าเป็นกระบวนการจัดการที่มีการพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่องมีการดำเนินงานในลักษณะของการผสมผสานระหว่างกระบวนการบริหารกับการจัดการเรียนการสอนตามปกติของสถานศึกษาโดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 : 8-9) กล่าวว่า การประกันคุณภาพภายในเป็นกระบวนการบริหารจัดการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานที่ต้องการเป็นกระบวนการที่บุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษาร่วมกันวางแผนกำหนดเป้าหมายและวิธีการ ลงมือทำตามแผนในทักชั้นตอน มีการบันทึกและติดตามตลอดจนตรวจสอบผลงานหาจุดเด่นจุดที่ต้องปรับปรุงแล้วร่วมกันปรับปรุงแผนงานนั้นๆ โดยมุ่งหวังให้มีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการสถานศึกษาที่เน้นคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ

จำรัส นองมาก (2544 : 34) และรุ่ง แก้วแดง (2544 : 104) ให้ความหมายการสอนตามปกติของสถานศึกษาที่มีแผนงาน กิจกรรมการประเมินผลและติดตามตรวจสอบคุณภาพที่เป็นระบบสะท้อนถึงควมมีคุณภาพ โดยโรงเรียนร่วมกันพัฒนาปรับปรุงคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา เป็นการประเมินตนเองจากภายในโรงเรียนโดยบุคลากรของสถานศึกษา หรือโดยหน่วยงานต้นสังกัด

3.2 หลักการสำคัญของการประกันคุณภาพภายใน

การประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารและการทำงานผู้บริหารจะต้องมีความตระหนักเข้ามามีส่วนส่งเสริม สนับสนุนร่วมคิดร่วมทำ รวมทั้งจะต้องมีการทำงานเป็นทีม โดยบุคลากรในสถานศึกษาต้องได้รับการเตรียมความพร้อมให้มองเห็นคุณค่าและมีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน และดำเนินการอย่างต่อเนื่องร่วมกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา โดยมีการติดตามและกำกับดูแลการดำเนินการประกันคุณภาพภายในอย่างเป็นระบบ ในการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษามีหลายหน่วยงานได้ให้หลักการสำคัญไว้ ดังนี้

กรมสามัญศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ. 2541 : 2) ได้มีการกำหนดหลักการในการประกันคุณภาพภายใน ดังนี้

1. ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการศึกษา
2. ให้โรงเรียนเป็นฐานในการบริหารจัดการ
3. การมีส่วนร่วมและการร่วมคิดร่วมทำ
4. การกระจายอำนาจทางการศึกษา
5. การแสดงความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 : 11) ได้กำหนดหลักการในการประกันคุณภาพภายในไว้ ดังนี้

1. จุดมุ่งหมายของการประกันคุณภาพภายใน คือการที่สถานศึกษาร่วมกันพัฒนาปรับปรุงคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาไม่ใช้การจับผิดหรือทำให้บุคลากรเสียหน้าโดยเป้าหมายสำคัญอยู่ที่การพัฒนาคุณภาพให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน

2. การที่จะดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายตาม ข้อ 1 ต้องทำให้การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารจัดการและการทำงานของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาไม่ใช่เป็นกระบวนการที่แยกส่วนจากการดำเนินงานตามปกติโดยสถานศึกษาจะต้องวางแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการที่มีเป้าหมายชัดเจน ทำตามแผน ตรวจสอบประเมินผลและพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่องเป็นระบบ มีความโปร่งใสและมีจิตสำนึกในการพัฒนาคุณภาพการทำงาน

3. การประกันคุณภาพเป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครูอาจารย์ และบุคลากรอื่นๆ ในสถานศึกษา โดยในการดำเนินงานจะต้องให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้เรียน ชุมชน เขตพื้นที่หรือหน่วยงานที่กำกับดูแลเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายวางแผนติดตามประเมินผล พัฒนาปรับปรุง ช่วยกันคิดช่วยกันทำ ช่วยกันผลักดันให้สถานศึกษามีคุณภาพ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่ดีมีคุณภาพเป็นไปตามความต้องการของผู้ปกครอง สังคมและประเทศชาติ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543 ข : 9) ได้กำหนดหลักการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่สำคัญ 3 ประการ คือ

1. ร่วมกันพัฒนาปรับปรุงคุณภาพไม่ใช้การจับผิดเป้าหมายอยู่ที่ผู้เรียน
2. บริหารจัดการตามปกติไม่ได้แยกส่วนการดำเนินงาน
3. การมีส่วนร่วมของบุคคลที่เกี่ยวข้องหลายๆ ฝ่ายนับตั้งแต่ผู้เรียน ครู ผู้บริหาร โรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

สรุปได้ว่า หลักการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามีหลักการสำคัญ คือ การร่วมกันพัฒนาปรับปรุงคุณภาพผู้เรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการศึกษา บริหารจัดการตามปกติให้โรงเรียนเป็นฐานในการบริหาร จัดการการมีส่วนร่วมของบุคคลที่เกี่ยวข้องหลายๆ ฝ่ายนับตั้งแต่ผู้เรียน ครู ผู้บริหาร โรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการกระจายอำนาจ การแสดงความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้

3.3 ขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน

การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามีความสำคัญอย่างมาก ในการสร้างความมั่นใจว่าสถานศึกษาจะดำเนินการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน สามารถทำให้เด็กได้เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข เป็นประชากรที่มีคุณภาพ พร้อมทั้งจะช่วยกันสร้างสรรค์สังคมให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้มีความยั่งยืน เสริมสร้างเศรษฐกิจของประเทศให้

มั่นคง มีความสามารถในการร่วมมือและแข่งขันกับประชากรของประเทศอื่นๆ ได้อย่างมีความสุข มีศักดิ์ศรีอยู่ในสังคมโลกได้ต่อไป โรงเรียนต้องมีการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นกระบวนการจัดการพัฒนาปรับปรุงผู้เรียนให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง หน่วยงานที่ได้มีการกำหนดขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน มีดังนี้

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (2542 : 7) ได้กำหนดกระบวนการประกันคุณภาพภายในประกอบด้วยกระบวนการ 3 ขั้นตอน คือ การควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบคุณภาพ และการประเมินคุณภาพ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543:13) ได้กำหนดขั้นตอนในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

1. การเตรียมการ ได้แก่ การเตรียมความพร้อมของบุคลากร โดยการสร้างความตระหนัก พัฒนาความรู้ ทักษะและการแต่งตั้งกรรมการที่รับผิดชอบ

2. การดำเนินการ ประกอบด้วย

2.1 วางแผนปฏิบัติงาน (P) กำหนดเป้าหมายหรือมาตรฐานการศึกษา จัดลำดับความสำคัญของเป้าหมาย กำหนดแนวทางการดำเนินงาน กำหนดระยะเวลา กำหนดงบประมาณ กำหนดผู้รับผิดชอบ

2.2 ดำเนินการตามแผน (D) ส่งเสริมสนับสนุน จัดสิ่งอำนวยความสะดวก การสนับสนุนทรัพยากร การกำกับติดตาม ให้การนิเทศ

2.3 ตรวจสอบประเมินผล (C) วางกรอบการประเมิน จัดหาหรือจัดทำเครื่องมือเก็บข้อมูลวิเคราะห์ข้อมูล แปลความหมาย ตรวจสอบ/ปรับปรุงคุณภาพการประเมิน

2.4 นำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน (A) ปรับปรุงการปฏิบัติงานของบุคลากร วางแผนในระยะต่อไป จัดทำข้อมูลสารสนเทศ

3. จัดทำรายงาน ประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี รวบรวมผลการดำเนินการและผลการประเมิน วิเคราะห์ตามมาตรฐาน เขียนรายงาน

รุ่ง แก้วแดง (2544 : 105) ได้กล่าวถึงระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาว่า ประกอบด้วยกระบวนการ 3 ขั้นตอน คือ การควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบคุณภาพ และการประเมินคุณภาพ

สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร (2544 ค : 6-27) ได้กำหนดขั้นตอนในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนประถมศึกษาสรุปได้ ดังนี้

1. การเตรียมการ ประกอบด้วย

1.1 การเตรียมความพร้อมของบุคลากรโดยการจัดอบรม ประชุม สัมมนาในระดับต่างๆ เช่น โรงเรียน กลุ่มโรงเรียน จังหวัด และระดับประเทศ เพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน ให้กับผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร ครูผู้สอน คณะกรรมการสถาน

ศึกษาและผู้ปกครองมีการจัดทำธรรมนูญโรงเรียนหรือแผนพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา การจัดทำแผนปฏิบัติการ การกำหนดกรอบการประเมิน

1.2 การแต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อร่วมมือกับผู้บริหารสถานศึกษา ในการประสานกำกับ ดูแล ช่วยเหลือสนับสนุนให้ทุกฝ่ายทำงานร่วมกันและเชื่อมโยงกันเป็นทีม

2. การดำเนินการประกันคุณภาพภายใน มีรายละเอียด ดังนี้

2.1 การวางแผน แผนที่สถานศึกษาจัดทำ ได้แก่ แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี แผนการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร แผนการประเมินคุณภาพการศึกษาและแผนงบประมาณมีการกำหนดเป้าหมายหรือมาตรฐานการศึกษาที่เป็นความต้องการของส่วนรวมจาก พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หลักสูตรนโยบาย/มาตรฐานต้นสังกัด มาตรฐานการศึกษาเพื่อประเมินคุณภาพภายนอกปัญหาและความต้องการของชุมชนท้องถิ่นศักยภาพหรือความสามารถในด้านต่างๆ ของสถานศึกษา โดยตั้งประเด็นในการพิจารณา เช่น เป็นความต้องการของส่วนรวมเป็นเรื่องเร่งด่วนเป็นพื้นฐานที่นำไปสู่การพัฒนาเป้าหมายอื่นเป็นเรื่องที่ผู้เรียนได้ประโยชน์ เป็นความต้องการของสถานศึกษา กำหนดคะแนนในแต่ละประเด็น เช่น ประเด็น 5 คะแนน ดังนั้น 4 ประเด็น คะแนนเต็ม 20 คะแนน นำเป้าหมายที่กำหนดทั้งหมดแต่ละเป้าหมายมาพิจารณาให้คะแนนตามประเด็นที่กำหนดรวมคะแนนแต่ละเป้าหมาย เป้าหมายที่คะแนนรวมมากที่สุด เป็นเป้าหมายที่มีความสำคัญอันดับหนึ่ง และเรียงไปตามลำดับของคะแนนที่รวมได้ การกำหนดแนวทางการดำเนินงาน คือการนำเป้าหมายที่มีลักษณะเป็นความคิดเชิงนามธรรม มาทำให้เป็นรูปธรรมในทางปฏิบัติโดยคิด โครงการหรือกิจกรรมที่ทำให้บรรลุตามเป้าหมายที่ต้องการรวมทั้ง กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จ หรือตัวบ่งชี้ให้มีความชัดเจน

2.2 การปฏิบัติตามแผน คือการที่บุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ร่วมกันดำเนินการตามแผนที่วางไว้และผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมสนับสนุน ให้บุคลากรทุกคนทำงานอย่างมีความสุขจัดสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ กำกับติดตามให้การนิเทศ

2.3 การตรวจสอบประเมินผล เป็นการประเมินเพื่อพัฒนาดังนั้นจึงควรดำเนินการเป็นระยะๆ เพื่อตรวจสอบว่าการดำเนินการเป็นไปในทิศทางที่จะนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายหรือมาตรฐาน และตัวบ่งชี้ที่กำหนดในแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการหรือไม่เพียงใด มีจุดอ่อนจุดแข็งประการใดมีส่วนใดที่ต้องปรับปรุง เมื่อสิ้นปีการศึกษาต้องมีการประเมินสรุปรวม ดังนั้นการประเมินผลภายใน มีกิจกรรมที่ต้องดำเนินการ คือ การวางกรอบการประเมิน การจัดหา/จัดทำเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การแปลความหมาย การตรวจสอบ/ปรับปรุงคุณภาพการประเมิน การกำหนดเกณฑ์การประเมินตนเองของสถานศึกษากำหนดเป็นระดับต่างๆ เช่นเกณฑ์ระดับบุคคลอาจกำหนดว่าผู้เรียนจะต้องสอบได้คะแนนร้อยละ 50 จึงจะถือว่าผ่านเกณฑ์ เกณฑ์ระดับห้องเรียน/ระดับชั้น ระดับหมวดวิชา ระดับสถาน

ศึกษา อาจกำหนดว่า ผู้เรียนมากกว่าร้อยละ 80 ได้คะแนนผ่านเกณฑ์ ถือว่าอยู่ในระดับดี ผู้เรียนร้อยละ 70-80 ได้คะแนนผ่านเกณฑ์ ถือว่าอยู่ในระดับพอใช้ ผู้เรียนร้อยละ 70 ได้คะแนนผ่านเกณฑ์ ถือว่าอยู่ในระดับต้องปรับปรุง

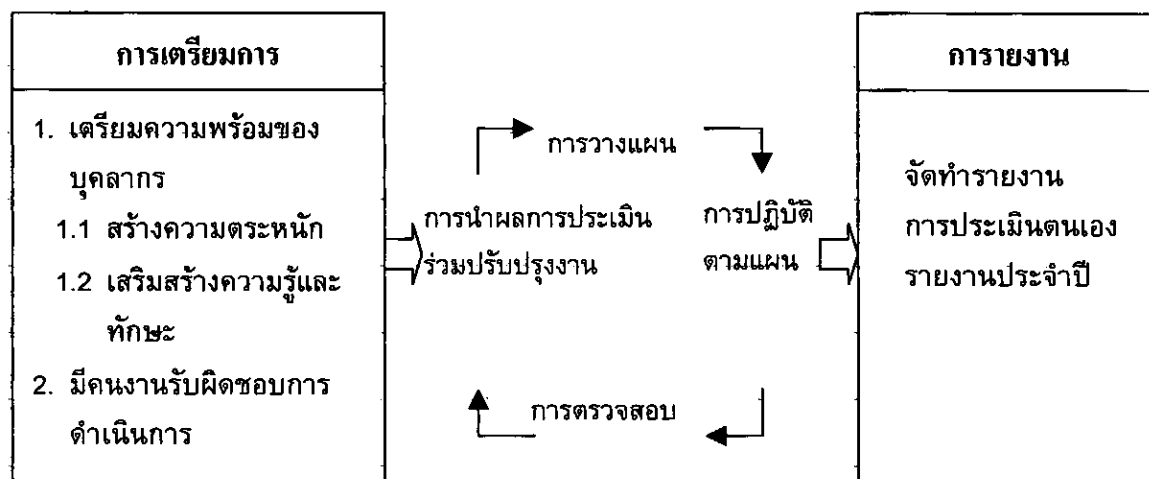
2.4 การนำผลการประเมินมาปรับปรุงงานการนำผลการประเมินไปพัฒนาปรับปรุงการจัดการศึกษาของสถานศึกษา จะต้องวิเคราะห์จุดเด่นและจุดที่ต้องปรับปรุง ซึ่งสามารถทำได้ง่ายๆ โดยเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ ผลต่างที่เกิดขึ้นจะสะท้อนสิ่งที่ต้องได้รับการพัฒนาปรับปรุง เมื่อทราบจุดที่ต้องปรับปรุง ก็นำมาร่วมกันวิเคราะห์หาสาเหตุเพื่อป้องกันและแก้ไขปรับปรุง หลังจากนั้นจึงระดมความคิดจากบุคลากรที่เกี่ยวข้อง มาร่วมกันหาวิธีการแก้ปัญหาต่อไป

3. การจัดทำรายงานการประกันคุณภาพภายใน การประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี ในช่วงปลายปีการศึกษาจะต้องจัดทำรายงานการประเมินตนเอง หรือรายงานประจำปี เพื่อเผยแพร่ให้ผู้เกี่ยวข้องทุกคนกลุ่มได้รับทราบ ได้แก่ บุคลากรภายในสถานศึกษา ผู้ปกครองหรือ ชุมชนหน่วยงานต้นสังกัด ผู้ประเมินภายนอก มีวิธีดำเนินการ โดยรวบรวมผลการดำเนินการและผลการประเมินนำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์จำแนกตามมาตรฐานการศึกษา และเขียนรายงาน การรายงานควรจัดทำ 2 แบบคือ

3.1 มีรายละเอียดครบถ้วน เน้นในเชิงการใช้สำหรับรายงานหน่วยงานต้นสังกัด และสรุปการประเมินตนเองของสถานศึกษา และสำหรับการประเมินภายนอก ซึ่งจะมีการประเมิน 5 ปี ครั้ง

3.2 รายงานสรุปเผยแพร่ให้กับผู้ปกครองและชุมชน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2546 ข : 12) ได้กำหนดขั้นตอนในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินงานดังภาพประกอบต่อไปนี้

ภาพประกอบ 4 ขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพในสถานศึกษา

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2543 ข.:12

จากภาพประกอบขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาจะเห็นได้ว่าสถานศึกษาควรดำเนินการประกันคุณภาพภายในซึ่งประกอบด้วย 3 ขั้นตอนคือ 1. การเตรียมการประกันคุณภาพภายใน 2. การดำเนินการประกันคุณภาพภายใน และ 3. การรายงานผลการประกันคุณภาพภายใน

จากแนวความคิดเกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพภายในที่ผู้วิจัยนำมาบูรณาการเป็นกรอบความคิดในการวิจัยครั้งนี้ มีรายละเอียดและขั้นตอนดังนี้

1. การเตรียมการประกันคุณภาพภายใน

การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารและการจัดการเรียนการสอน ควรมีการเตรียมการในเรื่องต่างๆ ซึ่งหน่วยงานต่างๆ ได้กำหนดแนวทางในการเตรียมการประกันคุณภาพภายในดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 : 14-17) ได้กำหนดแนวทางในการเตรียมการประกันคุณภาพภายใน ดังนี้

1. การเตรียมความพร้อมของบุคลากร ประกอบด้วย

1.1 การสร้างความตระหนักถึงคุณค่าของการประกันคุณภาพภายใน และการทำงานเป็นทีม

การประกันคุณภาพภายในเป็นเรื่องที่บุคลากรในสถานศึกษาทุกคนต้องร่วมกันทำเป็นทีมจึงจำเป็นที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องปลูกจิตสำนึกและสร้างความตระหนักให้

บุคลากรทุกฝ่ายมองเห็นคุณค่าและมีความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกันเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน โดยรูปแบบที่ควรใช้ ได้แก่

(1) สถานศึกษาที่มีบุคลากรแกนนำซึ่งมีความพร้อมในด้านความรู้และความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ ควรจัดประชุมเพื่อสร้างความตระหนักให้บุคลากรเห็นคุณค่าของการประกันคุณภาพภายใน โดยใช้วิทยากรของสถานศึกษา เพื่อแสดงให้เห็นถึงศักยภาพของครูที่เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงและศักยภาพของสถานศึกษาที่สามารถพึ่งตนเองได้ อันเป็นปรัชญาของการประเมินแนวใหม่ที่ต้องการให้บุคลากรภายในเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาตนเอง

(2) ในกรณีที่มอบหมายให้บุคลากรที่เป็นแกนนำมีบทบาทชี้แจงทำความเข้าใจกับเพื่อนร่วมงานด้วยตนเอง ไม่ประสบความสำเร็จ จำเป็นต้องหาวิทยากรมืออาชีพที่มีคุณภาพหรือมีฝีมือมาช่วยโน้มน้าวความคิดของผู้เกี่ยวข้องให้เกิดการตื่นตัวพร้อมจะดำเนินการประกันคุณภาพด้วยใจ

(3) การชี้แจงทำความเข้าใจไม่ว่าจะดำเนินการโดยบุคลากรภายในหรือวิทยากรมืออาชีพจากภายนอก ควรให้บุคลากรทุกคนในสถานศึกษาได้มีโอกาสเข้าร่วมประชุมรับทราบพร้อมกัน ไม่ควรชี้แจงเฉพาะแกนนำหรือคณะทำงานเฉพาะกลุ่ม เพื่อให้ทุกคนมีโอกาสได้ทราบความจำเป็นของการประกันคุณภาพภายในอย่างทั่วถึง และร่วมมือร่วมใจในการดำเนินการต่อไป

1.2 การพัฒนาความรู้และทักษะเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน ได้แก่

(1) การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการโดยให้ทุกคนได้เข้าร่วมประชุมหากสามารถหาบุคลากรที่มีความสามารถจะเป็นแกนนำได้ก็มอบหมายให้แกนนำเป็นผู้รับผิดชอบจัดการในเรื่องนี้

(2) ในการจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการนั้นควรแบ่งเป็นช่วงๆ ตามกิจกรรมที่จะดำเนินการในแต่ละช่วง ดังนี้

ช่วงแรก เน้นเนื้อหาเกี่ยวกับภาพรวมของระบบการประกันคุณภาพภายใน กระบวนการบริหารคุณภาพแล้วเริ่มเนื้อหาเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาและแผนปฏิบัติการในแต่ละปี ต่อจากนั้นก็ให้ร่วมกันปฏิบัติจริงในการวางแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการ

ช่วงที่ 2 เน้นเนื้อหาเกี่ยวกับการกำหนดกรอบและการประเมิน การสร้างเครื่องมือการประเมินต่อจากนั้นก็ดำเนินการรวบรวมข้อมูลตามกรอบและแผนการประเมิน

ช่วงที่ 3 เน้นเนื้อหาเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูลการนำเสนอผลการประเมิน และการเขียนรายงานผลการประเมินตนเอง (Self Study Report) โดยจัดประชุมปฏิบัติการหลังจากที่บุคลากรมีการปฏิบัติงานและมีการประเมินตนเองตามแผนไปแล้วระยะหนึ่ง

2. การแต่งตั้งคณะกรรมการที่รับผิดชอบ

คณะกรรมการหรือคณะทำงานอาจไม่จำเป็นต้องตั้งขึ้นมาใหม่ ถ้าสถานศึกษามีกิจกรรมฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาในด้านต่างๆ อยู่แล้วก็ให้กรรมการเหล่านี้รับผิดชอบเป็นกรรมการประกันคุณภาพในด้านต่างๆ ได้เลย แล้วให้ผู้เกี่ยวข้องจากทุกฝ่ายหรือทุกระดับที่ปฏิบัติงานตามปกติเข้ามาร่วม เพราะการประกันคุณภาพภายในมีเป้าหมายเพื่อปรับปรุงการทำงานปัจจุบันให้ดีขึ้น ผู้ดำเนินการจึงต้องเป็นผู้ที่คุ้นเคยกับงานที่ตนเองทำ

ในกรณีที่สถานศึกษายังไม่มีกระบวนการใดๆ เลยควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการโดยมอบหมายให้บุคลากรเข้าร่วมเป็นกรรมการ เพื่อช่วยกันจัดทำแผนดำเนินการพัฒนา และประเมินคุณภาพในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานที่รับผิดชอบตามภารกิจของตน

การตั้งคณะกรรมการ ควรพิจารณาตามแผนภูมิโครงสร้างการบริหาร ฝ่ายที่รับผิดชอบงานใด ควรอยู่ในคณะกรรมการที่รับผิดชอบการพัฒนา และการประเมินคุณภาพที่เกี่ยวข้องกับงานนั้น เช่นผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ อาจารย์ที่ปรึกษา และอาจารย์ประจำวิชา ควรเป็นกรรมการที่รับผิดชอบการประกันคุณภาพเกี่ยวกับกระบวนการบริหาร และเกี่ยวกับผู้ที่ทำงานด้านการบริการจัดการ เป็นต้น และมีคณะกรรมการกลาง ซึ่งประกอบด้วย ผู้แทนของกรรมการคณะต่างๆ เพื่อประสานและรับผิดชอบในภาพรวมทั้งหมด

การมีคณะกรรมการตามโครงสร้างการบริหาร และให้บุคลากรรับผิดชอบในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานในภารกิจของตนเอง จะทำให้ระบบการประกันคุณภาพภายในหล่อหลอมเข้ากับการทำงานตามภารกิจของบุคลากร ซึ่งจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพ และมีความเชื่อมโยงกันในการพัฒนาคุณภาพด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านบุคลากร ด้านกระบวนการและด้านผู้เรียน อันจะก่อให้เกิดการพัฒนาครบด้านครบทุกด้าน

กรมสามัญศึกษา (2542 ข : 23-25) ได้กำหนดแนวทางในการเตรียมการประกันคุณภาพภายในไว้ ดังนี้

1. การศึกษาและเตรียมการ

การศึกษาและเตรียมการเป็นขั้นตอนแรกที่สำคัญมาก เพราะเป็นการสร้างการรับรู้ ความตระหนัก และการยอมรับตลอดจนความพร้อมต่างๆ ที่จะทำให้ครูและบุคลากรทุกคนร่วมมือกันพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งมีกระบวนการ ดังนี้

1.1 การศึกษาคณะทำงานศึกษาและพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาสถานศึกษาโดยผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องคัดครู หรือบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ เสียสละ ทুমเททั้งร่างกาย แรงใจ สติปัญญา และเวลาที่สามารถร่วมกันทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตั้งเป็นคณะทำงานในเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาโดยที่ผู้บริหารสถานศึกษา หรือผู้ช่วยผู้บริหารฯ เป็นหัวหน้าคณะทำงาน ซึ่งคณะทำงานนี้ควรเป็นทีมงานเล็ก ๆ มีประมาณ 8-12 คน มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้ คือ

1.1.1 ศึกษาแนวคิดรูปแบบวิธีการเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา โดยศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ จากเอกสาร สื่อต่างๆ การไปศึกษาดูงานเพื่อเพิ่มพูนความรู้และ

ศักยภาพของตนเอง ตลอดจนนำแนวทางของหน่วยงานอื่นมาศึกษาวิเคราะห์ เพื่อกำหนด และพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

1.1.2 พัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โดยกำหนด รูปแบบของระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งจะต้องสอดคล้องกับระบบ การประกันคุณภาพการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา/กรม และกระทรวงฯ และจะต้องทำให้ ระบบการประกันคุณภาพการศึกษานั้น สามารถปฏิบัติในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.1.3 สร้างสื่อ/เอกสาร คู่มือ และเครื่องมือเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการ ศึกษาของสถานศึกษา โดยประสานงานกับครูหรือบุคลากรของหมวดต่างๆ ในการสร้างสื่อ/ เอกสาร/คู่มือ และเครื่องมือต่างๆ ที่จะทำให้การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาเป็น ไปอย่างมีระบบและมีคุณภาพ

2. การให้การศึกษาแก่ครูและบุคลากร

ความรู้ ความเข้าใจและการยอมรับ ตระหนักในคุณภาพและความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษาของครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาระบบ การประกันคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาต้องวางแผนในการสร้างความรู้ ความเข้าใจความตระหนักและโน้มน้าวใจให้ครูและบุคลากร ยอมรับ และผูกพันที่จะร่วมมือ ร่วมใจใน การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ โดยอาศัย แนวคิดในการประกันคุณภาพการศึกษา 5 ด้าน คือ การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การใช้สถาน ศึกษาเป็นฐานในการบริหารจัดการ การมีส่วนร่วม การร่วมคิด ร่วมทำ การกระจายอำนาจทาง การศึกษา และการแสดงความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้

3. การตั้งคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ การดำเนินการประกันคุณภาพการ ศึกษาการตั้งคณะกรรมการ และคณะอนุกรรมการต่างๆ เป็นการจัดโครงสร้างการบริหารงาน การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อให้ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา สามารถดำเนินการไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการสร้างทีมงานและการพัฒนาทีมงาน ให้เหมาะสมสอดคล้องกับภารกิจการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ดังนั้นการ กำหนดบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจนของทีมงานต่างๆ ตลอดจนการพัฒนาความรู้ ความสามารถ กระบวนการทำงานของทีมงานถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญของการดำเนินการประกันคุณภาพการ ศึกษาสถานศึกษา สิ่งที่ผู้บริหารและทีมงาน หรือครูและบุคลากรทุกคนต้องตระหนักคือคุณภาพ ของผู้เรียนทุกคนที่เป็นเป้าหมายความสำเร็จในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาซึ่งทีมงานทุก คนจะต้องมีความรู้อย่างดีในเรื่องระบบและแนวทางประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร (2544 ค : 6-27) ได้กำหนดขั้นตอนของ การเตรียมการในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางของ สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ สรุปได้ดังนี้

1. การเตรียมความพร้อมของบุคลากร

โดยการจัดอบรม ประชุม สัมมนา ในระดับต่างๆ เช่น โรงเรียน กลุ่มโรงเรียน จังหวัด และระดับประเทศ เพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน ให้กับผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร ครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้บริหารองค์กรที่มีการจัดทำธรรมนูญโรงเรียน หรือแผนพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา การจัดทำแผนปฏิบัติการ การกำหนดกรอบการประเมิน

2. การแต่งตั้งคณะกรรมการ หรือคณะทำงาน เพื่อร่วมมือกับผู้บริหารสถานศึกษาในการประสาน กำกับ ดูแล ช่วยเหลือสนับสนุนให้ทุกฝ่ายทำงานร่วมกันและเชื่อมโยงกันเป็นทีม พร้อมของบุคลากรให้มีการพัฒนาความรู้ ทักษะเกี่ยวกับการประกันคุณภาพ ความเข้าใจและเป็นคุณค่าของการประกันคุณภาพภายใน การทำงานเป็นทีม โดยการจัดประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ การจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา แผนปฏิบัติการ การกำหนดกรอบ การวางแผน การประเมิน นอกจากการเตรียมความพร้อมของบุคลากรแล้ว จะต้องมีการแต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงาน ในการกำกับดูแล ประสานงาน ช่วยเหลือสนับสนุนให้ทุกฝ่ายทำงานร่วมกัน

2. การดำเนินการประกันคุณภาพภายใน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543:17-48) ได้กำหนดแนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพภายในประกอบด้วยขั้นตอนหลัก 4 ขั้นตอน คือการวางแผน การปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบประเมินผล และการพัฒนาปรับปรุง ซึ่งทุกฝ่ายจะต้องดำเนินการร่วมกัน ทุกขั้นตอน โดยมีรายละเอียดแต่ละขั้นตอนดังนี้

2.1 การวางแผน (Plan)

การวางแผน (Plan) เป็นการเตรียมการไว้ล่วงหน้าเพื่อจะทำงานให้สำเร็จมีประสิทธิภาพ แนวทางการดำเนินงาน ผู้รับผิดชอบ ระยะเวลาและทรัพยากรที่ต้องใช้ เพื่อทำงานให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ

สำหรับสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น จะต้องมีการจัดทำธรรมนูญสถานศึกษา ซึ่งเป็นข้อตกลงร่วมกันระหว่างสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน และหน่วยงานต้นสังกัดเพื่อใช้เป็นแผนแม่บทสำหรับกำหนดทิศทางในการพัฒนาสถานศึกษาไปสู่เป้าหมายภายในระยะเวลาที่กำหนด เช่น 3-5 ปี

เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ สถานศึกษาควรมีการจัดทำแผนต่างๆ คือ แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี แผนการจัดการ การศึกษา แผนการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรและสอดคล้องกับเป้าหมายของสถานศึกษา แผนการประเมินคุณภาพการศึกษา แผนงบประมาณ ทั้งรายรับและรายจ่ายของสถานศึกษา แผนดังกล่าวแม้จะมีหลายแผนแต่ที่จริงแล้วเป็นแผนใหญ่แผนเดียวเท่านั้น เพราะแผนต่างๆ มีความเชื่อมโยงต่อเนื่องกันโดยตลอด กล่าวคือแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็น

แผนระยะยาวที่ครอบคลุมเป้าหมายและแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษานั้นๆ จากแผนระยะยาวดังกล่าวนำมากำหนดเป็นแผนปฏิบัติการประจำปี ซึ่งเป็นแผนระยะสั้นว่าภายใน 1 ปี สถานศึกษามีเป้าหมายจะดำเนินการเรื่องใด และโดยวิธีใด แล้วจัดทำแผนการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรและให้สอดคล้องกับเป้าหมายของสถานศึกษา

ในการจัดทำแผนต่างๆ นั้นควรวางแผนการประเมินผลไปพร้อมกันด้วยเพื่อใช้กำกับตรวจสอบ การปฏิบัติงานว่าเป็นไปตามแผนเพียงใด โดยมีการตั้งเป้าหมายว่าจะประเมินเรื่องใดใช้วิธีการใด รูปแบบอย่างไรในการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล แผนการประเมินผลที่ดีควรสอดคล้องเป็นส่วนหนึ่งของการทำงานตามปกติในชีวิตประจำวันของผู้บริหาร ครูและผู้นเรียน นอกจากนี้ ควรต้องคิดงบประมาณที่จำเป็นต้องใช้ในการดำเนินโครงการหรือ กิจกรรมต่างๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของแผน จัดทำเป็นแผนงบประมาณ ทั้งรายรับและรายจ่ายของสถานศึกษา

ขั้นตอนการวางแผน ประกอบด้วย

2.1.1 การกำหนดเป้าหมาย การวางแผนควรจะเริ่มจากการกำหนดเป้าหมายที่แสดงถึงคุณลักษณะหรือคุณภาพที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา ซึ่งควรระบุให้ชัดเจนไว้ในธรรมนูญสถานศึกษาและใช้เป็นหลักหรือทิศทางในการดำเนินงานของสถานศึกษา หลังจากนั้น ก็จัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาและแผนปฏิบัติการ ให้เป็นไปตามเป้าหมาย หรือมาตรฐานการศึกษา ซึ่งควรครอบคลุมคุณลักษณะหรือคุณสมบัติของผู้เรียนที่พึงประสงค์การบริหารจัดการ หลักสูตรและการเรียนการสอน ทรัพยากร สภาพแวดล้อม การประเมินผลการทำงานกำกับตรวจสอบ และกฏรายนงาน การกำหนดเป้าหมายอาจทำได้โดยมีวิธีการดังนี้

(1) ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลก่อนการวางแผน ข้อมูลต่างๆ ที่ควรศึกษาวิเคราะห์ คือเป้าหมายหรือมาตรฐานการศึกษาหลักที่เป็นความต้องการส่วนรวมของสังคม ประเทศชาติ ได้แก่ความมุ่งหมายหลักการและแนวทางการจัดการศึกษาของไทยตามที่กำหนดใน พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ หลักสูตรมาตรฐานการศึกษาของต้นสังกัด และมาตรฐานการศึกษาเพื่อประเมินคุณภาพภายนอกเป็นต้น

(2) วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา การวิเคราะห์เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของข้อมูลต่างๆ ดังกล่าวข้างต้น และการสังเคราะห์เพื่อประสานความต้องการของฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งความต้องการส่วนรวมส่วนท้องถิ่น และสถานศึกษา จะช่วยให้สถานศึกษามีความเข้าใจ สามารถวางแผน และทำงานได้ง่ายขึ้น เพราะหากสามารถกำหนดเป้าหมายหลักที่เป็นความต้องการของฝ่ายต่างๆ ได้แล้วก็จะสามารถนำผลที่ได้จากการดำเนินการตามเป้าหมายนั้น ไปใช้ในการรายงานหรือตอบสนองความต้องการของหน่วยงานหรือฝ่ายต่างๆ ได้พร้อมกัน

2.1.2 การจัดอันดับความสำคัญของเป้าหมาย การจัดอันดับความสำคัญของเป้าหมายจะช่วยให้การวางแผน มีประสิทธิภาพมากขึ้นเพราะสถานศึกษาจะได้ทราบว่าเป้าหมายต่างๆ ที่ต้องการนั้นเป้าหมายใดสำคัญมากน้อยเพียงใด เพื่อกำหนดกิจกรรม และช่วยระยะเวลาที่จะดำเนินการในการพัฒนาเป้าหมายนั้นๆ ให้เหมาะสม

2.1.3 กำหนดแนวทางการดำเนินงานหรือวิธีปฏิบัติงาน การกำหนดแนวทางหรือวิธีปฏิบัติงาน คือการนำเป้าหมายที่มีลักษณะเป็นความคิดเชิงนามธรรม มาทำให้เป็นรูปธรรมในทางปฏิบัติ โดยคิดโครงการหรือกิจกรรมที่จำทำให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ รวมทั้งกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จหรือตัวบ่งชี้ให้มีความชัดเจนด้วย

2.1.4 การกำหนดระยะเวลา ในการทำแผนควรมีการกำหนดระยะเวลาที่เหมาะสมสำหรับการดำเนินงานของโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ ในแผนด้วย การกำหนดระยะเวลาจะช่วยให้การทำงานมีประสิทธิภาพ เพราะผู้ปฏิบัติจะได้ทราบว่างานใดควรจะต้องดำเนินการให้เสร็จเมื่อไร ต้องเร่งดำเนินการก่อนหรือล่าช้าได้ และยังเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารหรือผู้ที่มีหน้าที่กำกับดูแล จะได้ติดตามงานได้ว่า มีความก้าวหน้าตามแผนเพียงใด

2.1.5 การกำหนดงบประมาณ ควรคิดงบประมาณที่จะต้องใช้ในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่จะใช้ในการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ ตามแผนอย่างรอบคอบและให้เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนมากที่สุด โดยคำนึงถึงความพอเพียงและความเหมาะสมระหว่างรายรับ รายจ่ายเพื่อให้สามารถดำเนินงานได้บรรลุตามเป้าหมายโดยมีการใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่า

2.1.6 การกำหนดผู้รับผิดชอบ การกำหนดผู้รับผิดชอบที่เหมาะสมในการดำเนินการแต่ละขั้นตอนหรือในกิจกรรมและโครงการต่างๆ เป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้แผนดังกล่าวสามารถดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงควรกำหนดไว้ในแผนให้ชัดเจนว่าเรื่องใดจะเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของใครบ้าง

2.2 การดำเนินการตามแผน (Do)

เมื่อสถานศึกษาได้วางแผนการปฏิบัติงานเสร็จเรียบร้อยแล้ว บุคลากรก็ร่วมกันดำเนินการตามแผนที่จัดทำไว้ โดยในระหว่างการทำงานต้องมีการเรียนรู้เพิ่มเติมตลอดเวลา และมุ่งเน้นประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียนเป็นสำคัญ นอกจากผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรทุกคนทำงานมีความสุข จัดสิ่งอำนวยความสะดวกสนับสนุนทรัพยากรเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ กำกับ ติดตาม ทั้งระดับรายบุคคล รายกลุ่ม รายหมวด/ฝ่ายเพื่อกระตุ้นและส่งเสริมให้มีการดำเนินงานตามแผนให้การนิเทศในระหว่างปฏิบัติงาน ผู้บริหารต้องกำกับและติดตามว่าเป็นไปตามเป้าหมายหรือแผนที่

กำหนดไว้หรือมีปัญหาไม่ หากไม่เป็นไปตามแผนหรือมีปัญหาจะได้ให้การนิเทศ เพื่อปรับปรุงแก้ไข การกำกับและติดตามการปฏิบัติงานมีหลายวิธี ซึ่งจะขอยกมาเป็นเพียงตัวอย่างเท่านั้น คือผู้บริหารอาจติดตามด้วยการสอบถามเป็นรายบุคคล จัดประชุมกลุ่ม/หมวด/ฝ่าย หรือให้แต่ละบุคคล/กลุ่ม/หมวด/ฝ่ายและในแต่ละเดือนอาจมีการพิจารณาว่าบุคคล/กลุ่ม/หมวด/ฝ่ายใดมีผลการดำเนินงานดีเยี่ยม เป็นไปตามเป้าหมายหรือแผนที่กำหนด ซึ่งอาจมีการให้รางวัลเล็กน้อยๆ เป็นการให้กำลังใจ

ผู้บริหารควรให้การนิเทศ เพื่อให้บุคลากรปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งในเรื่องการจัดการเรียนการสอน การประเมินตนเอง และทักษะในด้านต่างๆ โดย ผู้บริหารอาจให้การนิเทศเอง หรือเชิงวิทยากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ แต่ละด้านมาให้การนิเทศหรือส่งบุคลากรไปอบรม

2.3 การตรวจสอบประเมินผล (Check)

การประเมินผล เป็นกลไกสำคัญที่จะกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาเพราะจะทำให้ได้ข้อมูลย้อนกลับ ที่จะสะท้อนให้เห็นถึงการดำเนินงานที่ผ่านมาว่าบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้เพียงใด ต้องปรับปรุงแก้ไขในเรื่องใดบ้าง

ในระหว่างที่สถานศึกษาดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ ควรมีการตรวจสอบประเมินผลเป็นระยะๆ เพื่อพิจารณาว่าการดำเนินการเป็นไปในทิศทางที่จะนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย หรือมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่กำหนดในแผนพัฒนา และแผนปฏิบัติการหรือไม่เพียงใด มีจุดอ่อน จุดแข็ง ประการใด มีส่วนใดที่จะต้องปรับปรุง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือมาตรฐาน และตัวบ่งชี้ที่กำหนดมากที่สุด และเมื่อสิ้นภาคเรียน หรือปีการศึกษาจะต้องมีการประเมินสรุปรวม เพื่อนำผลมาพิจารณาแก้ไข ปรับปรุง การดำเนินการในระยะต่อไป โดยมีรายละเอียดในการดำเนินงาน ดังนี้

2.3.1 การวางกรอบการประเมิน คณะกรรมการควรประชุมร่วมกันกับผู้เกี่ยวข้องในการวางกรอบการประเมิน เพื่อกำหนดแนวทางในการประเมินว่า จะประเมินอะไร ใครเป็นผู้ประเมิน และรูปแบบในการประเมินเป็นอย่างไร

2.3.2 การจัดหา/จัดทำเครื่องมือ คณะกรรมการประชุมร่วมกับผู้เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดเครื่องมือที่จะใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลว่าจะใช้เครื่องมือชนิดใด หลังจากนั้นก็จัดหา/ทำเครื่องมือ

2.3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล หากข้อมูลใดมีอยู่แล้วในสถานศึกษาไม่ควรจัดเก็บใหม่ให้นำข้อมูลมาประมวลผล วิเคราะห์แล้วนำไปใช้ได้เลย ควรวางแผนการจัดเก็บข้อมูลให้สอดคล้องกับการทำงานปกติของสถานศึกษาให้มากที่สุด เช่นข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพและรายได้อาจให้ผู้ปกครองกรอกแบบสอบถามในวันที่เชิญมาประชุม การเก็บข้อมูลหากเป็นไปได้ควรเก็บจากหลาย ๆ แหล่งเพื่อเป็นการตรวจสอบความน่าเชื่อถือได้ของข้อมูล

2.3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล พิจารณากรอบการวิเคราะห์ว่าข้อมูลแต่ละประเด็นจะวิเคราะห์ในระดับใด ระดับบุคคล ระดับห้องเรียน หรือระดับภาพรวมของสถานศึกษา ใครเป็นผู้วิเคราะห์ วิเคราะห์ในช่วงเวลาใด เพื่อจะได้นำผลมาใช้

2.3.5 การแปลความหมาย ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์จะนำมาใช้ประโยชน์ได้ก็ต่อเมื่อสถานศึกษาได้แปลความหมายของข้อมูลโดยมีการเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด การกำหนดเกณฑ์การประเมินตนเองของสถานศึกษา กำหนดเป็นระดับๆ ได้แก่ เกณฑ์ระดับบุคคล เกณฑ์ระดับห้องเรียน/ระดับชั้น/ระดับหมวดวิชา และเกณฑ์ระดับสถานศึกษา

2.3.6 การตรวจสอบ/ปรับปรุงคุณภาพการประเมินเมื่อได้ดำเนินการประเมินตามแผนที่กำหนดจะต้องมีการตรวจสอบกระบวนการ และผลการประเมินว่ามีความเหมาะสมถูกต้องน่าเชื่อถือเพียงใด ผู้เกี่ยวข้องควรมีการประชุมร่วมกันเป็นระยะๆ โดยผู้บริหารควรมีการติดตามตรวจสอบในระหว่างการนิเทศและประชุมร่วมกับคณะกรรมการเพื่อให้คำปรึกษาแนะนำในการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการประเมินคุณภาพให้มีประสิทธิภาพมีความถูกต้องและเชื่อถือได้ โดยให้กระบวนการเหล่านี้บูรณาการอยู่ในการดำเนินงานปกติ

การประเมินผลเป็นกลไกสำคัญที่จะกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาเพราะจะทำให้ได้ข้อมูลย้อนกลับที่จะสะท้อนให้เห็นการดำเนินงานที่ผ่านมาว่าบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้เพียงใดต้องปรับปรุงแก้ไขเรื่องใดบ้าง ผู้บริหารและครูที่เข้าใจระบบการประกันคุณภาพอย่างถูกต้องจะตระหนักถึงความสำคัญของการประเมินผลไม่กลัวการประเมินผล โดยเฉพาะการประเมินตนเองซึ่งเป็นการประเมินที่มุ่งพัฒนา ไม่ใช่การตัดสินถูกผิด เป็นการประเมินงานที่ทำอยู่เป็นประจำ เครื่องมือที่ใช้อาจเป็นสิ่งที่มียอยู่แล้วไม่ต้องสร้างขึ้นใหม่ เช่นสถิติที่เป็นข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของฝ่ายบริหาร ผลงาน หรือการบ้าน ตลอดจนการทดสอบย่อยของผู้เรียนในชั้นเรียน ซึ่งเป็นข้อมูลที่ครูมียอยู่แล้ว เพียงแต่จัดเก็บให้เป็นระบบมากขึ้นเท่านั้น

2.4 การนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน (Action)

เมื่อบุคลากรแต่ละคนแต่ละฝ่าย มีการประเมินผลเสร็จเรียบร้อยแล้วก็ส่งผลให้กับคณะกรรมการที่รับผิดชอบ ซึ่งจะต้องรวบรวมผลการประเมินมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ แปลผลในภาพรวมทั้งหมด แล้วนำเสนอผลการประเมินต่อผู้เกี่ยวข้อง เช่น ครูประจำชั้น ครูประจำวิชา หัวหน้าหมวด ผู้บริหาร เพื่อนำผลไปใช้ในการพัฒนางานของตนเองต่อไป

ผลการประเมิน สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงการปฏิบัติงานของผู้บริหารและบุคลากร และใช้ในการวางแผนต่อไป รวมทั้งจัดทำเป็นข้อมูลสารสนเทศที่สำคัญๆ ให้เป็นปัจจุบัน โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.4.1 การปรับปรุงการปฏิบัติงานของผู้บริหาร และบุคลากรในระหว่างดำเนินงานที่การตรวจสอบประเมินผลทั้งในระดับรายบุคคล หรือระดับชั้น หมวดวิชาผู้บริหาร

และบุคลากรสามารถนำผลการประเมินไปใช้ ปรับปรุงการทำงานของตน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผนและเป้าหมายที่กำหนด

2.4.2 การวางแผนในระยะต่อไป นำผลการประเมินไปใช้ในภาคเรียนหรือปีการศึกษาต่อไปควรมีการวิเคราะห์จุดเด่นและจุดที่ต้องปรับปรุงของสถานศึกษาหาสาเหตุของปัญหาและแนวทางแก้ไขโดยให้ผู้เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อนำไปพัฒนาปรับปรุงการจัดการศึกษาของสถานศึกษาต่อไป

2.4.3 การจัดทำข้อมูลสารสนเทศ ถ้าสถานศึกษานำผลที่ได้จากการประเมินมาพัฒนาเป็นข้อมูลสารสนเทศที่สามารถใช้ได้สะดวก รวดเร็ว และเป็นปัจจุบันก็จะเป็นประโยชน์ในการบริหารงาน และประกอบการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ รวมทั้งเมื่อหน่วยงานภายนอกเข้ามาประเมิน สถานศึกษาก็พร้อมที่จะนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศที่ผู้ประเมินต้องการได้ง่ายขึ้นในทุกๆ ด้าน

การดำเนินงานประเมินผลของสถานศึกษาไม่ได้สิ้นสุดเพียงแค่ทำการประเมินตนเองเพียงครั้งเดียวแล้วหยุดเลย แต่ต้องทำตลอดเวลา ผลการประเมินที่จัดทำเสร็จแล้ว ถือเป็นข้อมูลที่แสดงถึงสภาพการดำเนินงานในขณะนั้น ซึ่งต้องมีการตรวจสอบใหม่ว่าการดำเนินงานในช่วงต่อไป สอดคล้องกับเป้าหมายและแนวทางการพัฒนาของสถานศึกษาอย่างไร การพัฒนาปรับปรุงตนเองจึงต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ไม่มีที่สิ้นสุด

สรุปได้ว่าการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญ 4 ขั้นตอน คือ 1. การวางแผน (Plan) 2. การดำเนินการตามแผน (Do) 3. การตรวจสอบประเมินผล (Check) 4. การนำผลประเมินมาปรับปรุงงาน (Action) ซึ่งผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายจะต้องดำเนินการร่วมกันในทุกขั้นตอน

3. การรายงาน

การจัดทำรายงานประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี เมื่อสถานศึกษาได้ดำเนินการตามแผนและมีการประเมินผลภายในเสร็จเรียบร้อยแล้ว ในช่วงปลายปีการศึกษาจะต้องจัดทำรายงานการประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี เพื่อเผยแพร่ให้ผู้เกี่ยวข้องทุกกลุ่มได้รับทราบไม่ว่าจะเป็นบุคลากรภายในสถานศึกษา ผู้ปกครองหรือชุมชน หน่วยงานต้นสังกัด และผู้ประเมินภายนอก เพื่อแสดงความรับผิดชอบในการจัดการศึกษา และพร้อมที่จะรับการประเมินภายนอกโดยดำเนินการดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 48-49)

3.1 รวบรวมผลการดำเนินงานและผลการประเมิน วิเคราะห์ และสังเคราะห์ จำแนกตามมาตรฐานการศึกษา เขียนรายงาน การรายงานผลการประเมินและเนื้อหาสาระที่ต้องการสื่อสารควรมี 2 แบบ ขึ้นอยู่กับกลุ่มผู้รับข้อมูล แบบแรกเป็นการรายงานที่มีรายละเอียดครบถ้วนเน้นในเชิงวิชาการ เพื่อให้สำหรับรายงานต้นสังกัดและผู้ประเมินภายนอก ส่วนแบบที่สองเป็นการรายงานสรุปเพื่อเผยแพร่ให้กับกลุ่มผู้ปกครองและชุมชน โดยนำเสนอใน

ลักษณะการบรรยาย ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย และมีความยาวไม่มาก ซึ่งทำให้ผู้ปกครองรับรู้ข้อมูลของสถานศึกษาได้มากขึ้น

เนื้อหาสาระที่นำเสนอในการรายงานการประเมินตนเองหรือรายงานประจำปีควรมีหัวข้อดังนี้

3.1.1 ข้อมูลสภาพทั่วไปของสถานศึกษา เช่น ประวัติและความเป็นมาของสถานศึกษาสถานที่ตั้ง สังกัด รูปแบบ/หลักสูตรการจัดการเรียนการสอน โครงสร้างการบริหารงาน ข้อมูลผู้บริหารและบุคลากร จำนวนผู้เรียน งบประมาณ รวมทั้งข้อมูลสภาพชุมชน อาชีพ และรายได้ของผู้ปกครอง

3.1.2 วิสัยทัศน์ เป้าหมาย หรือมาตรฐาน และแผนงานของสถานศึกษา

3.1.3 ผลการประเมินตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ โดยแต่ละตัวบ่งชี้ควรรายงานเกี่ยวกับเป้าหมาย การดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย และผลการดำเนินงาน และอาจนำเสนอข้อมูล/หลักฐาน สนับสนุนผลการดำเนินงานนั้นๆ ด้วยก็ได้ นอกจากนี้ในแต่ละมาตรฐานควรนำเสนอจุดเด่น จุดที่ต้องปรับปรุงและแนวทางแก้ไขด้วย

3.1.4 สรุปผลการประเมินของมาตรฐานแต่ละด้าน คือด้านผู้เรียนด้านกระบวนการ และด้านปัจจัย โดยในแต่ละด้านควรบอกถึงจุดเด่น เงื่อนไขที่ทำให้สำเร็จ จุดที่ต้องปรับปรุง สาเหตุและแนวทางแก้ไขปรับปรุงด้วย

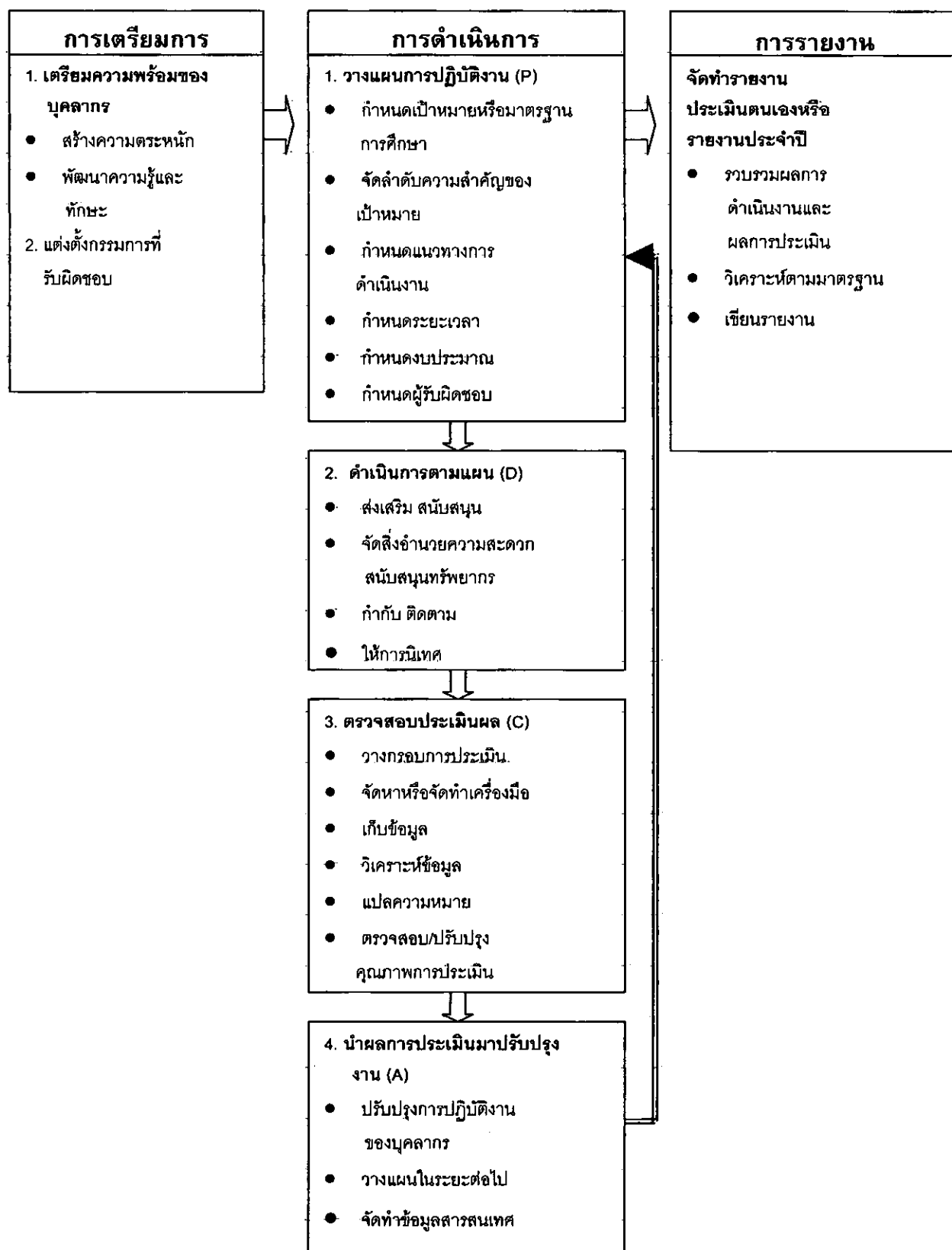
3.1.5 ภาคผนวก อาจมีการรายงานเกี่ยวกับวิธีการ และเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผล เก็บรวบรวมข้อมูล หากเป็นสิ่งที่ต้องการของหน่วยงานต้นสังกัด

คณะผู้จัดทำรายงานการประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี ควรเป็นแกนนำหรือผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับวิธีการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลพอสมควร ซึ่งจะทำให้สามารถสรุปผลการประเมินได้ถูกต้อง การจัดทำรายงานควรดำเนินการในส่วนที่สามารถทำได้ไปเรื่อยๆ ก่อนสิ้นปีการศึกษาไม่จำเป็นต้องรอให้ถึงสิ้นปีการศึกษาเพราะจะทำให้จัดทำรายงานไม่ทันกำหนด

สรุปได้ว่าการรายงาน เป็นขั้นตอนสุดท้ายของการประกันคุณภาพภายใน ซึ่งเป็นการประเมินตนเอง โดยการรวบรวมผลการทำงานตามภารกิจของตนเองหรือตามเกณฑ์มาตรฐานของโรงเรียนเพื่อรายงานและเผยแพร่ให้ผู้เกี่ยวข้อง สาธารณชน ตลอดจนหน่วยงานต้นสังกัดได้รับทราบ

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิดหลักการจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 :12-49) ที่ได้กำหนดแนวทางในการประกันคุณภาพภายในประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ 1.การเตรียมการ 2. การดำเนินการ 3. การรายงาน มาเป็นตัวแปรด้านการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 : 13) ได้กำหนดขั้นตอนในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ดังภาพประกอบต่อไปนี้

ภาพประกอบ 5 ขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน
ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 13

4. ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ทักษะการบริหารงานกับการประกันคุณภาพในโรงเรียน

การบริหารสิ่งใดก็ตามจำเป็นจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจในสิ่งนั้นและพัฒนาสมรรถภาพและทักษะการบริหารสิ่งนั้นๆ ด้วยทักษะ (Skill) เป็นความชำนาญหรือความชำนาญในการทำอะไรอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนั้น ทักษะการบริหารจึงเป็นความชำนาญหรือความเชี่ยวชาญในการบริหารและในการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิผลนั้นผู้บริหารจำเป็นจะต้องมีทักษะทั้ง 5 ด้านคือ ทักษะทางด้านความรู้ความคิด ทักษะทางเทคนิค ทักษะทางการศึกษาและการสอน ทักษะทางมนุษย์ และทักษะความคิดรวบยอด (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์. 2539 : 1-6)

ความสำเร็จของหน่วยงานหรือองค์การสามารถพิจารณาได้จากประสิทธิผลของหน่วยงานหรือองค์การนั้นและความสำเร็จของผู้บริหารโรงเรียนสามารถวัดได้จากประสิทธิผลของการจัดการศึกษาโรงเรียนนั้นๆ องค์ประกอบของความสำเร็จในการบริหารงานของผู้บริหารประการหนึ่งได้แก่ ทักษะการบริหารงาน (ณรงค์ แยมประดิษฐ์. 2541 : 18)

ทักษะการบริหารงานมีความสำคัญต่อการบริหารงานของผู้บริหารทุกคน ผู้บริหารโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จในการบริหารงานด้านต่างๆ ในโรงเรียนต่างก็มีความรู้ความชำนาญในการใช้ทักษะการบริหารงานนั้น ซึ่งทักษะที่จำเป็นและมีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนควรมี 5 ทักษะ ได้แก่ ทักษะทางความรู้ความคิด ทักษะทางเทคนิค ทักษะทางการศึกษาและการสอน ทักษะทางมนุษย์ ทักษะทางความคิดรวบยอด (เกศนา พันหาเดช. 2543 : 58)

ผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จในการบริหารงานจะต้องทำหน้าที่เป็นผู้นำในการใช้ศักยภาพของบุคลากรให้ดำเนินไปสู่ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารโรงเรียนมีความสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะปัจจุบันเป็นช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในหลายๆ ด้านซึ่งมีผลกระทบต่อการศึกษาและการบริหารการศึกษา ผู้บริหารจำเป็นต้องมีความรู้ความสามารถ ต้องรู้จักใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหารงานให้เกิดประสิทธิผลคุณภาพดังกล่าวจะขึ้นอยู่กับความสามารถในการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารงานเป็นสำคัญ ผู้บริหารที่มีสามัญสำนึกเพียงแต่มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่เท่านั้นจะไม่ทำให้การบริหารงานของผู้บริหารดังกล่าวเกิดประสิทธิภาพหรือฝีมือ หรือทักษะในการบริหารงานแต่อย่างใด ในทำนองเดียวกันผู้บริหารที่สามารถปฏิบัติงานจนเกิดความชำนาญและงานนั้นๆ มีประสิทธิภาพย่อมแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารมีทักษะการบริหารงานซึ่งเป็นเครื่องมือที่จะผลักดันกิจกรรมต่างๆ ให้ดำเนินไปสู่เป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทักษะเป็นความสามารถที่จะเปลี่ยนความรู้ ความเข้าใจออกมาในรูปของการกระทำและ

สามารถกระทำให้สิ่งนั้นได้อย่างชำนาญ ผู้บริหารต้องเป็นอีกผู้หนึ่งที่มีทักษะการบริหารงาน (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และคณะ. 2543 : 19-20)

ผู้บริหารที่ดีของหน่วยงานจะต้องเป็นผู้ที่มีระบบในการทำงาน เพราะถ้าผู้บริหารเป็นคนไม่เอาจริง ไม่ตั้งใจในการบริหารงาน ไม่มีทักษะการบริหาร ไม่มีระบบ ขาดคุณธรรมก็จะไม่สามารถที่จะบริหารหน่วยงานให้มีคุณภาพได้ ผู้บริหารยุคใหม่จะต้องมีคุณลักษณะคิดกว้าง มองไกล ใฝ่สูง และมุ่งความสำเร็จ และการที่จะบริหารงานให้มีคุณภาพนั้นสิ่งที่สำคัญที่สุดคือ ตัวผู้บริหารต้องมีคุณภาพ การที่จะทำให้ผู้บริหารมีคุณภาพทำได้หลายประการ ที่สำคัญที่สุดจะต้องพัฒนาดตนเองให้มีคุณลักษณะ และมีทักษะการบริหารเพิ่มขึ้นอยู่เสมอ (ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ. 2545 : 12-13)

จากการศึกษางานวิจัยพบว่า มีผู้ทำวิจัยเกี่ยวกับทักษะการบริหารงานทั้งต่างประเทศ และในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก ได้แก่ ทิลลอสัน (Tillotson. 1996 : 64) ทำวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ ทักษะทางเทคนิค ทักษะทางมนุษย์ และทักษะทางความคิดรวบยอดของนักศึกษา สาขาการบริหารการศึกษาระดับสูงของมหาวิทยาลัยเท็กซัส สมชัย ศิริวิญญารัตน์ (2535 : ปก) ทำวิจัยเรื่อง ทักษะการปฏิบัติงานที่พึงประสงค์ตามความต้องการของบุคลากร สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ในเขตการศึกษา 5 พัทธินทร์ ชีพธำรงค์ (2536 : ปก) ทำวิจัยเรื่อง ทักษะในการปฏิบัติงานของนักวิชาการศึกษาในสำนักงานศึกษาธิการ สุจิต ทองสนธิทากัญจน์ (2536 : ปก) วิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอที่มีต่อทักษะที่ใช้ในการปฏิบัติงานของตนเอง วีรกุล จินดาโชติ (2539 : ปก) ทำวิจัยเรื่อง ความต้องการพัฒนาทักษะการบริหารของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ณรงค์ แยมประดิษฐ์ (2541 : ปก) ทำวิจัยเรื่อง ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6 มานิตย์ รัตน์ปัญญา (2541 : ปก) ทำวิจัยเรื่อง ความต้องการพัฒนาทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 1 และเกศนา พันทาเดช (2543 : ปก) ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาทักษะการบริหารงานของผู้บริหารงานโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตกำแพงนครเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ในปัจจุบันพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในหมวดที่ 6 ได้กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ทุกระดับ ประกอบด้วยระบบประกันคุณภาพภายใน และระบบประกันคุณภาพภายนอก (มาตรา 47) การประกันคุณภาพภายในดำเนินการโดยสถานศึกษา และหน่วยงานต้นสังกัด และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษา ที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา เพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก (มาตรา 48) ซึ่งจะได้รับการประเมินจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุก 5 ปี (มาตรา 49)

สถานศึกษาต้องจัดเตรียมเอกสารต่างๆ ที่มีข้อมูลเกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ตลอดจนให้บุคลากรผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษาให้ข้อมูลแก่สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอก (มาตรา 50) หากสถานศึกษาได้มีผลการประเมินภายนอกไม่ได้มาตรฐาน ให้สถานศึกษาปรับปรุงแก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนด (มาตรา 51)

จะเห็นว่าทักษะการบริหารงานเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นสำหรับผู้บริหาร จึงมีผู้ทำการศึกษาและศึกษาค้นคว้ากันอย่างแพร่หลาย ในขณะเดียวกันการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนก็เป็นภารกิจหลักที่สำคัญที่สถานศึกษาทุกแห่งทั่วประเทศจะต้องดำเนินการให้ได้ตามเป้าหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 การที่ผู้บริหารจะประสบความสำเร็จในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน ผู้บริหารจำเป็นต้องมีความรู้ความสามารถ ต้องรู้จักใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหารงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล คุณภาพดังกล่าวจะขึ้นอยู่กับความสามารถในการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารเป็นสำคัญ ผู้บริหารที่มีสามัญสำนึกเพียงแต่ว่ามีความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่เท่านั้น จะไม่ทำให้การบริหารของผู้บริหารงานของผู้บริหารดังกล่าวเกิดประสิทธิภาพหรือเกิดทักษะในการบริหารแต่อย่างใดในทำนองเดียวกัน ผู้บริหารที่สามารถปฏิบัติงานจนเกิดความชำนาญ และงานนั้นๆ มีประสิทธิภาพย่อมแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารมีทักษะการบริหารงาน ซึ่งจะเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่จะสามารถผลักดันการดำเนินการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนให้สามารถดำเนินการไปสู่เป้าหมายได้อย่างแท้จริง

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยภายในประเทศ

โกศล ไสขาว (2541 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นต่อทักษะการบริหารที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 4 ผลการวิจัยว่าผู้บริหารมีทักษะการบริหารอยู่ในระดับปานกลาง การปฏิบัติงานในโรงเรียนมัธยมศึกษาอยู่ในระดับดีมาก ความคิดเห็นของ ผู้บริหารและครูที่มีต่อทักษะการบริหารงานของผู้บริหารและการปฏิบัติงานในโรงเรียนมัธยมศึกษา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยความเห็นของผู้บริหารอยู่ในระดับสูงกว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารและการปฏิบัติงานในโรงเรียนมัธยมศึกษา มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และทักษะการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานในโรงเรียนมัธยมศึกษา คือ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านเทคนิคและด้านผู้นำ

ณรงค์ แยมประดิษฐ์ (2541 : 84) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 7 พบว่า วุฒิการศึกษาของผู้บริหาร

โรงเรียนเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ส่งผลถึงทักษะการบริหารงานอยู่ในระดับมาก สรุปได้ว่า ผู้บริหารที่มีวุฒิต่างกันน่าจะมีทักษะการบริหาร และมีความต้องการในการพัฒนาทักษะแตกต่างกัน ประสบการณ์ในการบริหารงานเป็นปัจจัยที่สำคัญเพราะประสบการณ์จะเพิ่มความสุขุมรอบคอบในการตัดสินใจ ผู้บริหารที่มีประสบการณ์มาก มีความรอบรู้ในงานมากช่วยให้เข้าใจปัญหาและสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

บุญส่ง เอ็งสุโสภณ และคนอื่นๆ (2541 : 66 – 67) ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่องการศึกษาความพร้อมและปัญหาในการนำโรงเรียนเข้าสู่การประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดนครสวรรค์ มีการเตรียมการเพื่อนำโรงเรียนเข้าสู่การประกันคุณภาพการศึกษา ตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการอยู่ในระดับมาก ความพร้อมด้านปัจจัยในการนำโรงเรียนเข้าสู่การประกันคุณภาพการศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านมีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนความพร้อมด้านกระบวนการในการนำโรงเรียนเข้าสู่การประกันคุณภาพการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านบริหารงานธุรการและด้านบริหารงานปกครอง อยู่ในระดับมาก ส่วนที่เหลืออยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาด้านปัจจัยในการนำโรงเรียนเข้าสู่การประกันคุณภาพการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง และปัญหาด้านกระบวนการในการนำโรงเรียนเข้าสู่การประกันคุณภาพการศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นด้านการบริหารงานธุรการอยู่ในระดับน้อย

มานิตย์ รัตนปัญญา (2541 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความต้องการพัฒนาทักษะ การบริหารของผู้บริหารโรงเรียนเขตการศึกษา 1 ตามความคิดเห็นของหัวหน้าสถานศึกษาและผู้ช่วยของหัวหน้าสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารมีความต้องการพัฒนาทักษะการบริหารในด้านความรู้ความสามารถ ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านเทคนิควิธีการอยู่ในระดับมาก หัวหน้าสถานศึกษากับผู้ช่วยหัวหน้าสถานศึกษา มีความต้องการพัฒนาทักษะทางการบริหาร 3 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความต้องการพัฒนาทักษะการบริหารด้านความรู้ความสามารถแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน และผู้บริหารที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 10 ปี กับผู้บริหารที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป มีความต้องการพัฒนาทักษะการบริหารทั้ง 3 ด้านไม่แตกต่างกัน.

สมภูมิ ระวีวรรณ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย พบว่ามีการใช้ทักษะทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังให้ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารไว้ดังนี้

ผู้บริหารโรงเรียนควรมีการศึกษาค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับทักษะการบริหารงานด้านเทคนิคให้มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ควรศึกษาวิเคราะห์หลักสูตร การวางแผนการใช้หลักสูตร วางแผนการเรียนทุกระดับ มีเทคนิควิธีการนวัตกรรมใหม่ๆ มาใช้พัฒนาการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์เป้าหมาย ตลอดจนการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนเป็นสำคัญ

เกียรติศักดิ์ หันจันทร์ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร พบว่า โดยส่วนร่วมมีการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง จำแนกตามมาตรฐานโรงเรียนในแต่ละด้านดังนี้ การดำเนินการตามมาตรฐานการบริการมีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก การดำเนินการตามมาตรฐานการเรียนการสอนมีการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลางและการดำเนินการตามมาตรฐานด้านคุณภาพนักเรียน มีผลการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง

ปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร โดยรวมมีปัญหาการดำเนินการอยู่ในระดับน้อย จำแนกตามมาตรฐานโรงเรียนทั้ง 3 ด้าน พบมีปัญหายุ่งยากในระดับน้อยทุกรายการ

การเปรียบเทียบการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร จำแนกตามขนาดโรงเรียน ตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ของผู้บริหารโรงเรียนพบว่า การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานโรงเรียนทั้ง 3 ด้านไม่แตกต่างกัน

การเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชรจำแนกตามขนาดโรงเรียนตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ของผู้บริหารโรงเรียน พบว่า ปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ตามมาตรฐานโรงเรียน ทั้ง 3 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

ทรงศักดิ์ ชมสวน และคนอื่นๆ (2543 : 65) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเรื่องการศึกษาสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดแพร่ ผลการศึกษาพบว่า

1. สภาพการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดแพร่ โดยรวมพบว่า ด้านปัจจัยด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเป็นส่วนใหญ่

5. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรต่อสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดแพร่ พบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นด้านปัจจัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ส่วนด้านกระบวนการและด้านผลผลิต แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

คุณภาพของสถานศึกษา ด้านการพัฒนาและปรับปรุงมาตรฐานและด้านการเตรียมรับการประเมินจากองค์กรภายนอก แต่ผู้บริหารและครูอาจารย์เห็นว่า มีการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษา โดยส่วนรวมเป็นรายด้าน 3 ด้านอยู่ในระดับมากและที่เหลืออีก 3 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านการศึกษาและการเตรียม ด้านการวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการทำแผนการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ ยกเว้นผู้บริหารเห็นว่าการปฏิบัติงานด้านเตรียมรับการประเมินจากองค์กรภายนอกอยู่ในระดับมาก

2. ข้าราชการครูที่มีสถานภาพต่างกันเห็นว่า มีการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยภาพรวมและเป็นรายด้าน 4 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ด้านการศึกษาและการเตรียมการ ด้านการวางแผนการประกันคุณภาพด้านการนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ และด้านการเตรียมรับการประเมินจากองค์กรภายนอก โดยผู้บริหารเห็นว่าการปฏิบัติมากกว่าผู้ช่วยฝ่ายวิชาการและครูอาจารย์

วิรุพท์ แสงงาม (2543 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การประกันคุณภาพเพื่อรับรองมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา ในจังหวัดปัตตานี ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัจจัยด้านการนำเข้า ได้แก่ ปัจจัยเกี่ยวกับผู้บริหารโรงเรียน ปัจจัยเกี่ยวกับบุคลากรของโรงเรียน ปัจจัยเกี่ยวกับสื่ออุปกรณ์การเรียน

2. ปัจจัยด้านกระบวนการ ได้แก่ ปัจจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ปัจจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการ และปัจจัยเกี่ยวกับกระบวนการประกันคุณภาพและรับรองมาตรฐานการศึกษา

3. ปัจจัยด้านผลผลิต ได้แก่ ปัจจัยเกี่ยวกับเอกสารหลักฐานหรือร่องรอยการทำงาน และปัจจัยเกี่ยวกับผลสรุปการปฏิบัติงาน

4. ปัจจัยที่เป็นปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงบุคลากรของโรงเรียน สภาพการจัดการศึกษาไม่สอดคล้องกับธรรมชาติโรงเรียนระบบการตรวจสอบ ระบบการประเมินตนเอง ทักษะในการตรวจสอบและประเมินตนเอง การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และความรู้ความเข้าใจแนวทางประกันคุณภาพ

ประกาย บัตรศิริมงคล (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสหวิทยาเขตพุทธมณฑลอีสาน สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรโดยรวม ผู้บริหาร ครู-อาจารย์ และบุคลากรในโรงเรียนขนาดใหญ่เห็นว่าโรงเรียนมัธยมศึกษามีการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา โดยรวม 6 ขั้นตอน อยู่ในระดับมาก ยกเว้นบุคลากรโดยรวม เห็นว่าโรงเรียนมีการดำเนินงานขั้นตอนการนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนคณะกรรมการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับจังหวัด บุคลากรในโรงเรียน

ขนาดเล็ก และบุคลากรในโรงเรียนขนาดกลาง เห็นว่า โรงเรียนมัธยมศึกษามีการดำเนินงาน การประกันคุณภาพการศึกษาโดยรวม 6 ขั้นตอน อยู่ในระดับปานกลางยกเว้นคณะกรรมการ ประเมินคุณภาพการศึกษาในระดับจังหวัดเห็นว่า โรงเรียนมีการดำเนินงานขั้นตอนการศึกษาและ การเตรียมการ อยู่ในระดับมาก และบุคลากรในโรงเรียนขนาดกลางเห็นว่า โรงเรียนมีการ ดำเนินงานขั้นตอนการศึกษาและการเตรียมการ และขั้นตอนการนำแผนการประกันคุณภาพการ ศึกษาไปใช้ อยู่ในระดับปานกลาง

ผู้บริหาร ครู-อาจารย์ และคณะกรรมการประเมินคุณภาพการศึกษาในระดับจังหวัดเห็น ว่า โรงเรียนมีการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาโดยรวมและเป็นรายขั้นตอน ไม่แตกต่างกันบุคลากรในโรงเรียนขนาดต่างกัน เห็นว่า โรงเรียนมีการดำเนินงานการประกัน คุณภาพการศึกษาโดยรวม 6 ขั้นตอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดย บุคลากรในโรงเรียนขนาดใหญ่ เห็นว่า โรงเรียนมีการดำเนินงานมากกว่าบุคลากรในโรงเรียน ขนาดกลาง และขนาดเล็ก และบุคลากรในโรงเรียนขนาดกลาง เห็นว่า มีการดำเนินงานมาก กว่าบุคลากรในโรงเรียนขนาดเล็กมีปฏิสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ระหว่าง ขนาดของโรงเรียนและสถานภาพต่อการมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยรวม 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนการวางแผนการประกันคุณภาพ การศึกษาขั้นตอนการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ขั้นตอนการพัฒนา และปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน และขั้นตอนการเตรียมรับการประเมินจากองค์กร ภายนอก

มงคล อุปพงษ์ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การควบคุมคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนในสหวิทยาเขตศรีวิทยาภูมิ จังหวัดสกลนคร ผลการศึกษา พบว่า บุคลากรโดย รวมและคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน มีความคิดเห็นว่าการดำเนินงาน การควบคุมคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสหวิทยาเขตศรีวิทยาภูมิ จังหวัดสกลนคร โดย ภาพรวมและด้านการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอยู่ในระดับปาน กลาง และมีการดำเนินงานอีก 3 ด้าน คือ การศึกษาและการเตรียมการ การวางแผนการ ประกันคุณภาพการศึกษา และการนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ อยู่ในระดับมาก ยกเว้นคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาเห็นว่า มีการดำเนินงานด้าน การนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ อยู่ในระดับปานกลางแต่ผู้บริหารโรงเรียน เห็นว่า มีการดำเนินงานการควบคุมคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน โดยรวมและเป็นรายด้าน 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก คือ การศึกษาและการเตรียมการ การวางแผน การประกันคุณภาพ การศึกษา และการนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ และมีการ ดำเนินงานด้านการ ตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีรายชื่อที่ปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก และมีค่าเฉลี่ยสูงสุดในแต่ละด้านดังนี้ ด้านการศึกษาและการเตรียมการ คือ การตั้งคณะกรรมการและอนุกรรมการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา คือ ทุกฝ่าย/หมวด/งานมีส่วนร่วม

ร่วมในการกำหนดแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา ด้านการนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ คือ โรงเรียนได้มีการพัฒนาบุคลากรและการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาให้ทุกคนมีส่วนร่วมโดยการทำงานเป็นทีม ด้านการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา คือ คณะกรรมการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง

สิริลักษณ์ ค้อชากุล (2544 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ศึกษา : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัย พบว่า การควบคุมคุณภาพการศึกษาในระบบการประกันคุณภาพการศึกษาในขั้นตอนที่หนึ่งคือ การศึกษาและเตรียมการ พบว่า โรงเรียนได้ดำเนินการตามขั้นตอนที่กรมสามัญศึกษากำหนดจุดเด่นที่เป็นความสำเร็จ คือ ผู้บริหารได้สร้างการรับรู้ ความถนัด การยอมรับในความสำคัญจำเป็นตลอดจนสร้างความพร้อมในด้านต่างๆ ที่ทำให้บุคลากรทุกฝ่ายร่วมมือร่วมใจในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียน ขั้นตอนที่สอง คือ การวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา พบว่า โรงเรียนได้ดำเนินการจัดทำมาตรฐานการศึกษา โดยยึดมาตรฐานการศึกษาของกรมสามัญศึกษา 26 มาตรฐาน 130 ตัวชี้วัด เป็นมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน โรงเรียนได้มีการจัดทำข้อมูลพื้นฐานการศึกษาโดยการแบ่งข้อมูลสารสนเทศออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านปัจจัยด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต แต่ยังไม่ครบทุกมาตรฐานและตัวชี้วัด ส่วนการจัดทำธรรมนูญโรงเรียนมีความสอดคล้องกับแผนปฏิบัติการประจำปี มีแผนยุทธศาสตร์ มีการดำเนินงานตามแผน และทำได้ค่อนข้างชัดเจนเป็นจุดเด่นของโรงเรียน โรงเรียนได้ดำเนินการจัดทำมาตรฐานการศึกษาเพียงอย่างเดียวคือมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน แต่ไม่ได้ดำเนินการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของฝ่ายหมวดวิชา งานและมาตรฐานการปฏิบัติงานบุคลากร เนื่องจากยังขาดความชัดเจนในการดำเนินการ ขั้นตอนที่สาม คือ การนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ พบว่า โรงเรียนได้พยายามสร้างความเข้าใจกับบุคลากร ได้พัฒนาบุคลากรอย่างหลากหลายมีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา แต่โรงเรียนยังขาดการนิเทศกำกับติดตามและประเมินผลปัญหาในการควบคุมคุณภาพการศึกษาในระบบการประกันคุณภาพการศึกษา พบว่า บุคลากรบางส่วนยังไม่ให้ความสำคัญในการดำเนินการไม่ตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนเองแต่บุคลากรส่วนใหญ่ทำงานด้วยความกระตือรือร้นผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้มีความมุ่งมั่นในการทำงาน ทีมงานผู้บริหารมีความสามารถในการทำงาน ในด้านการจัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงานของฝ่ายหมวดวิชา งาน และมาตรฐานการปฏิบัติงานของบุคลากรยังไม่ชัดเจนในรูปแบบและวิธีการ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนหรือตัวแทนจากชุมชนไม่ค่อยมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ฝ่ายบริหารขาดการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่องโรงเรียนได้แก้ปัญหาโดยการเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานเน้นการทำงานเป็นทีม กำหนดบทบาทหน้าที่ให้ตัวแทนชุมชนเข้าร่วมการดำเนินงานให้ชัดเจน จัดให้ความรู้เรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาอยู่อย่าง

ต่อเนื่อง ฝ่ายบริหารเอาใส่ใจในการนเทศติดตามการดำเนินงานอย่างใกล้ชิดและพัฒนาบุคลากรด้วยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อให้ได้ตามที่มาตรฐานกำหนด และพัฒนาไปสู่มาตรฐานการศึกษา

สุริยา มะโยธี (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า โรงเรียนมีการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยรวมและในแต่ละส่วนอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นสหวิทยาเขตเทศรั้งสี่มีการดำเนินงานส่วนการควบคุมคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับมาก ส่วนการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา มีปัญหาเกี่ยวกับการขาดแคลนสิ่งอำนวยความสะดวก ขาดการสื่อและเทคโนโลยี บุคลากรไม่ได้ศึกษาดูงานการประกันคุณภาพการศึกษา ขาดการติดตามงานที่เป็นระบบและไม่ต่อเนื่อง ขาดการประสานงานระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครองและชุมชน ขาดการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในชุมชน ขาดการจัดนิทรรศการแสดงผลงานและไม่มีการสรุปและจัดทำรายงาน ผลการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา

อาวุธ เคนแสนโคตร. (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ศึกษาการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี ผลการศึกษา พบว่า

1. ข้าราชการครูโดยส่วนรวมและจำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง และขนาดโรงเรียน เห็นว่าคุณภาพการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวมและรายชั้นตอนอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นผู้บริหารและครูอาจารย์ในโรงเรียนขนาดกลาง เห็นว่าคุณภาพการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาขั้นตอนการศึกษาและการเตรียมการ และขั้นตอนการวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับดี

2. ผู้บริหารเห็นว่าคุณภาพการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษา ในขั้นตอนการนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ดีกว่าครูอาจารย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และข้าราชการครูในโรงเรียนขนาดกลาง เห็นว่าคุณภาพการปฏิบัติงานดังกล่าว โดยภาพรวมและเป็นรายชั้นตอน 4 ชั้นตอน (ยกเว้นขั้นตอนการศึกษาและการเตรียมการ และขั้นตอนการวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา) ดีกว่าข้าราชการครูในโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดใหญ่ และข้าราชการครูในโรงเรียนขนาดเล็กเห็นว่าคุณภาพการปฏิบัติงานดังกล่าวดีกว่าข้าราชการครูในโรงเรียนขนาดใหญ่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพตำแหน่งและขนาดโรงเรียน ต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา

3. ปัญหาการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี ได้แก่ บุคลากรไม่มีความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษา การกำหนดมาตรฐานรวมของโรงเรียนไม่ชัดเจน โรงเรียนไม่กำกับติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร การกำหนดเวลาในการปฏิบัติงานไม่เหมาะสม ไม่มีการประชุมเพื่อทบทวน พัฒนาและปรับปรุงการปฏิบัติงาน และบุคลากรขาดขวัญกำลังใจไม่กระตือรือร้นในการทำงาน

5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

มาสเตอร์สัน (Masterson. 1985 : Abstract) ได้ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของครูและผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เป็นจริงในการทำงาน และในอุดมคติของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา โดยสำรวจความคิดเห็นของครู และผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับความสำคัญของงานของผู้บริหารให้แก่งานประจำวันและงานที่คิดว่าควรจะทำในงานประจำวัน ครูและผู้บริหาร ความคิดเห็นเหมือนกันว่า งานที่ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญ คือ การประเมินผลการเรียนของนักเรียนและการจัดหาทรัพยากรที่ต้องการ ครูและผู้บริหาร ความคิดเห็นว่าหน้าที่การประเมินผลของครู การสร้างบรรยากาศในองค์กร ความเป็นผู้นำและการสื่อสารของผู้บริหาร เป็นสิ่งที่ควรเน้นมากกว่าในปัจจุบัน

โสมทิพย์ (Sometip. 1985 : 2723 – 2724-A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ของทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน โดยได้ทำการศึกษาผู้บริหารการประถมศึกษาและสูงกว่ามัธยมศึกษาพบว่า ทักษะการบริหารที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารระดับดังกล่าวมี 4 ประเภทคือ ทักษะการจัดดำเนินงาน ด้านการตัดสินใจ การแก้ปัญหาและการหาวิธีการบริหาร ทักษะในการดำเนินงานด้านการติดต่อสื่อสาร และด้านการสร้างความสัมพันธ์กับบุคคล ทักษะด้านองค์กร ได้แก่ การควบคุมการใช้งานทรัพยากรบุคคลและทักษะในการพัฒนาโครงการจัดการศึกษาและจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

บรอดฟุต (Broadfoot. 1994 : 4-8) ได้ศึกษาวิจัย การเข้าสู่การประกันคุณภาพและการควบคุมคุณภาพในประเทศต่างๆ เพื่อเป็นการเสนอภาพและเปรียบเทียบผลกระทบทางสังคมในการประเมินการประกันคุณภาพการศึกษาและการควบคุมคุณภาพในประเทศเยอรมัน สวีเดน ฝรั่งเศส นิวซีแลนด์ และออสเตรเลีย พบว่า ในประเทศเยอรมันมีการเปลี่ยนแปลงจากจังหวัดหนึ่ง ไปสู่อื่นๆ และการประกันคุณภาพและการควบคุมคุณภาพเป็นสิ่งสำคัญในวิชาชีพครู แต่ทั้งนี้การประกันคุณภาพและการควบคุมคุณภาพ ต้องอาศัยความรู้ทางกฎหมาย ประกอบ ในประเทศ สวีเดนมีการพิจารณาการประกันคุณภาพ โดยการพัฒนาความรู้และการควบคุม ในประเทศฝรั่งเศส มีการให้ความเชื่อถือมากต่อการตรวจสอบภายนอกองค์กร และการควบคุมงานในการประเมินการประกันคุณภาพการศึกษาและการควบคุมคุณภาพ

โบแมน (Boeman. 1994 : 9-11) ได้วิจัยเกี่ยวกับผลความน่าเชื่อถือการประกอบอาชีพ วิทยุทัศน์ใหม่ต่อการประกันคุณภาพการศึกษาในแนวทางการสร้างความน่าเชื่อถือของ

สถาบันการศึกษา มักจะอาศัยพื้นฐานของนโยบายและความเข้าใจมาตรฐานต่าง การวิจัย พบว่า การประกันคุณภาพนั้นควรได้รับการส่งเสริมจากสถาบันการศึกษาพัฒนาฝีมือ (The Commission on Occupational Education Institution : OEI) ของสมาคมวิทยาลัยโดยครอบคลุมด้านต่างๆ คือ มาตรฐานทางด้านทักษะอาชีพในหลักสูตรการประเมินทักษะหรือการรับรองคุณภาพของผู้เรียนและตลาดแรงงานของผู้เข้ารับการอบรม

ผลวิจัยพบว่า ระบบคุณภาพการศึกษา (The Education Quality System : EQS) ซึ่งมี 2 ลักษณะ คือ รูปแบบของระบบการประกันคุณภาพและการเปลี่ยนแปลงรูปแบบประกันคุณภาพ จะต้องปรับเปลี่ยนลักษณะสังคม 3 ประการ คือ ความรอบรู้ การปรับเปลี่ยน และการปฏิรูป จึงจะทำให้องค์กรมีการพัฒนาทั้งในด้านเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ การใช้ผลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพของ EQS แสดงให้เห็นว่า ระบบคุณภาพการศึกษามีความสมบูรณ์ชัดเจนสอดคล้องและเป็นแนวทางสำคัญต่อองค์กร และการเปลี่ยนแปลงของนักวิชาการได้กรอบแนวคิดของการเปลี่ยนระบบงาน

เอ็มซอลลา (Msolla. 1995 : 15-A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินการใช้ทักษะการบริหารงานและความรู้ของครู - ผู้บริหารวิทยาลัยในแทนซาเนีย การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้การสำรวจเพื่อศึกษาการใช้ความรู้และทักษะการบริหารงานของครูและผู้บริหารวิทยาลัยในแทนซาเนียผลการวิจัยพบว่า ปัญหาที่ครูและผู้บริหารเผชิญในการปฏิบัติภาระงานทั้งหมดเฉลี่ยแล้วอยู่ในขั้นต่ำและภาระงานที่ปฏิบัติทั้งหมดมี 7 ด้านได้แก่ ด้านการเงินและการพึ่งพาตนเอง ด้านการจัดการวัสดุและทรัพยากร ด้านสิ่งแวดล้อมและอาคารสถานที่ ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน ด้านกิจการนักศึกษา ด้านการบริหารบุคลากรและด้านการวางแผนและการพัฒนา ซึ่งในการประเมินนั้นพบว่า ด้านที่พบได้ยากที่สุดตามลำดับดังนี้ ด้านการจัดการวัสดุและทรัพยากร ด้านสิ่งแวดล้อมและอาคารสถานที่ ด้านการเงินและโครงการพึ่งพาตนเอง ด้านการบริหารบุคลากร และด้านหลักสูตรการเรียนการสอน

ทิลลอตสัน (Tillotson. 1996 : 64-A) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ทักษะทางเทคนิค ทักษะทางมนุษย์ และทักษะทางความคิดรวบยอดของนักศึกษา สาขาการบริหารการศึกษาระดับสูงขององค์กรบริหารกิจการนักศึกษาของวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย แห่งรัฐเท็กซัส (TACUSPA : Texas Association of College and University Student Personnel Administrators) ซึ่งได้ศึกษาลำดับความสำคัญของทักษะทั้ง 3 ตามทฤษฎีของ แคทซ์ (Katz) ได้แก่ ทักษะทางเทคนิค ทักษะทางมนุษย์ และทักษะทางความคิดรวบยอด จากนักศึกษาสาขาการบริหารระดับสูง ผลการวิจัยพบว่า ทักษะที่มีความสำคัญเป็นลำดับแรก ได้แก่ ทักษะทางมนุษย์ ซึ่งประกอบด้วยทักษะทางด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ทักษะด้านการจัดองค์กร ทักษะด้านการติดต่อสื่อสาร ทักษะด้านการอำนวยความสะดวกที่จำเป็นในการทำงาน รองลงมาได้แก่ ทักษะทางความคิดรวบยอด และทักษะทางเทคนิค ตามลำดับ

ฮาเจอร์ (Hager. 1997 : Abstract) ได้วิจัยเกี่ยวกับการประกันคุณภาพ (QA) ในด้านการฝึกอบรมและอาชีวศึกษา (VET-Vocational Education and Training) ในออสเตรเลียในช่วงเวลา 6 ปี โดยศึกษาปัจจัย 3 ประการที่น่าสนใจ คือ ความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดของภาคอุตสาหกรรม ซึ่งมีผลประโยชน์จากการประเมินเพื่อประกันคุณภาพ การเพิ่มขึ้นของการแข่งขันในตลาดฝึกอบรม ซึ่งรัฐบาลออสเตรเลียให้การสนับสนุน และจากการเพิ่มขึ้นของความต้องการของชุมชนสำหรับคุณภาพของค่าธรรมเนียมที่เพิ่มขึ้น จากการศึกษาาระบบประกันคุณภาพ 2 ระบบที่มั่นคงในการเลือกองค์กรที่สนองวัตถุประสงค์ที่เอื้อต่อระบบประกันคุณภาพ ในการเข้าสู่ภาคการฝึกอบรมและการอาชีวศึกษา โปรแกรมการประกันคุณภาพต่อไปนี้อาจตรงประเด็นในด้านของการฝึกอบรมและการอาชีวศึกษา การจัดการคุณภาพทั้งหมดขึ้นอยู่กับมาตรฐานนานาชาติ แม้แบบคุณภาพการฝึกที่ดีที่สุดและการเทียบเคียง และทีมงานที่บริหารกันเอง การวิจัยเสนอแนะว่าประเด็นที่ควรคำนึงถึงในการดำเนินงานประกันคุณภาพในด้านการฝึกอบรมและการอาชีวศึกษา คือข้อกำหนดส่วนบุคคล กระบวนการวางแผน โปรแกรมพัฒนาทีมงาน ความสัมพันธ์ของคนในโรงงานและเรื่องของการจัดการทรัพยากรบุคคล การสืบให้รู้ในเรื่องของความต้องและมุมมองของลูกค้า และบทบาทของการตรวจสอบ การประเมินและวิธีการวัดผล การศึกษาถึงเรื่องนี้ชี้ให้เห็นปัญหาหลัก ซึ่งนำมาสู่คุณภาพขององค์กร ทั้งหมดคือความยากในการเริ่มวางพื้นฐานที่กว้างขวางขององค์กร

เนวิล (Neville. 1998 : Abstract) ศึกษาเกี่ยวกับการวางแผนในโรงเรียน พบว่าการนำกิจกรรมประกันคุณภาพไปใช้ในการวางแผนของโรงเรียนได้รับการสนับสนุน ความร่วมมือ ความสนใจ และได้รับการยกย่องจากผู้ที่มีส่วนร่วมเป็นอย่างดี

แจคสัน (Jackson. 1999 : 3417-A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลกระทบของโครงสร้างขององค์กรที่มีต่อการพัฒนาทักษะการบริหารงานของผู้บริหารระดับกลางที่บรรจุใหม่ ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ ขนาดขององค์กร สายการบังคับบัญชา และขอบข่ายของการควบคุม โดยยึดหลักการบริหารงาน 7 ประการ คือ ทักษะทางมนุษย์ ทักษะทางการสื่อสารและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ทักษะทางความคิดรวบยอด ทักษะทางการตัดสินใจ ทักษะทางความเป็นผู้นำ ทักษะทางกระบวนการจัดการ และทักษะทางการวางแผน ประชากรที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ ผู้บริหารที่ได้รับการบรรจุใหม่ จำนวน 253 คน ซึ่งเป็นสมาชิกของสมาคมข้าราชการของวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย CACUHO ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ว่า ขนาดขององค์กรและสายการบังคับบัญชาไม่มีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อการพัฒนาทักษะของผู้บริหาร ขอบข่ายของการควบคุมมีผลต่อการพัฒนาทักษะของผู้บริหารที่บรรจุใหม่ และในภาควิชาที่มีผู้บริหาร 4 คนขึ้นไป มีการพัฒนาทักษะการบริหารทั้ง 7 ประการมากกว่าภาควิชาที่มีผู้บริหาร 1-3 คน จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่าผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลนั้น พบว่าทักษะทางการบริหารทั้ง 3 ทักษะของผู้บริหารโรงเรียนเป็นสิ่งสนับสนุนส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือร่วมใจอย่างจริงจังในการทำงานของบุคลากร

ฮาร์เปอร์ (Harper. 1999 : Abstract) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องบทบาทการทำงานเป็นทีมในการประกันคุณภาพการศึกษาและการวางแผนพัฒนาในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนในมลรัฐอิลลินอยซ์ การวิจัยครั้งนี้วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาประสิทธิผลของคณะทำงานของรัฐ อิลลินอยซ์ ในการประกันคุณภาพการศึกษาและการวางแผนพัฒนา ที่เป็นกรอบแนวคิดสำหรับ การวางแผนการพัฒนาโรงเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นของรัฐ โดยศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคณะทำงานที่สอนแบบสหวิทยาการ (Interdisciplinary instructional teams) และคณะทำงานวางแผนพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ (School - wide improvement planning teams) การวิจัยแบ่งเป็น 3 ระยะ คือ ระยะแรกพัฒนาเกณฑ์กลุ่มตัวอย่าง ระยะที่ 2 ผู้วิจัยศึกษาภูมิหลังของโรงเรียน รายงานการทบทวนผลการปฏิบัติงานภายในโรงเรียน และรายงานการประเมินภายนอก ระยะที่ 3 การใช้เวลาในภาคสนาม 4 วัน ในการเก็บข้อมูลทั้งสองโรงเรียนและสัมภาษณ์ผู้บริหาร สมาชิกคณะทำงานทบทวนการปฏิบัติงาน และสมาชิกคณะทำงานสอนเชิงสหวิทยาการ ผลการวิจัยว่า

1. การประกันคุณภาพ และการวางแผนพัฒนาเป็นการกระตุ้น รูปแบบหนึ่งในการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างและกระบวนการวางแผนของทั้งสองโรงเรียน
2. ผู้บริหารโรงเรียนเป็นกุญแจสำคัญในการประสานการทำงานระหว่างคณะทำงานทั้งสอง และผู้บริหารเป็นผู้ริเริ่มจัดโครงสร้างและกระบวนการที่ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างกัน
3. ถึงแม้ว่าการประกันคุณภาพและการวางแผนพัฒนาจะกระตุ้นให้การดำเนินงานด้านหลักสูตรเป็นไปในทิศทางเดียวกัน แต่ประเด็นเหล่านี้ไม่มีผลทางเทคโนโลยีการสอนของทั้งสองโรงเรียน

4. ผู้ร่วมในการวิจัยครั้งนี้มีความเชื่อมั่นในกรอบแนวคิดในแผนพัฒนาโรงเรียน

อัทเดรีย (Atria. 1999 : Abstract) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องผลกระทบของกระบวนการประกันคุณภาพ และแผนพัฒนาของมลรัฐอิลลินอยซ์ต่อทัศนคติของครูโรงเรียนรัฐบาลในการทำแผนพัฒนาโรงเรียนในเมืองรัฐชิคาโก การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบของกระบวนการประกันคุณภาพและแผนพัฒนาของมลรัฐอิลลินอยซ์ ต่อทัศนคติของครูโรงเรียน รัฐบาลในการทำแผนพัฒนาโรงเรียนในเมืองรัฐชิคาโกเกี่ยวกับแผนพัฒนาโรงเรียนกระบวนการประกันคุณภาพและแผนพัฒนาของมลรัฐอิลลินอยซ์อยู่บนพื้นฐานของทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงองค์ออร์และทฤษฎีแรงจูงใจ เนื่องจากทัศนคติเป็นองค์ประกอบหลักทั้งสองทฤษฎีนี้ ทัศนคติของครูจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาโรงเรียน ผลการศึกษาพบว่าครูมีทัศนคติที่ดีต่อกระบวนการประกันคุณภาพและแผนการพัฒนาของมลรัฐอิลลินอยซ์

บั๊ก (Bugg. 2000 : Abstract) ได้ศึกษาการประกันคุณภาพและแผนพัฒนาในโรงเรียนมัธยมศึกษา รัฐอิลลินอย สหรััฐอเมริกา การวิจัยเป็นการตรวจสอบวิเคราะห์ประสิทธิผลของคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาและวางแผนพัฒนาของรัฐอิลลินอย ซึ่งเป็นการส่งเสริม

การพัฒนากระบวนการเปลี่ยนแปลงระบบในโรงเรียนมัธยมของรัฐ เป็นการศึกษาเพื่อใช้ในการตัดสินใจในขอบเขตของโรงเรียน 2 โรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า

1. ก่อนที่จะมีการประกันคุณภาพและการวางแผนพัฒนาโรงเรียนทั้งสองโรงเรียน ไม่มีโครงสร้างอย่างเป็นทางการในการพัฒนาปรับปรุงโรงเรียน

2. เนื่องจากโรงเรียนในชนบท สามารถที่จะใช้ประโยชน์จากกระบวนการประกันคุณภาพให้เป็นตัวกระตุ้น ในการพัฒนาโครงสร้างการพัฒนาโรงเรียนอย่างมีรูปแบบ แต่โรงเรียนในเมืองไม่สามารถจะประสบความสำเร็จตามขั้นตอนนี้ได้

3. ผลกระทบทางบวกของการประกันคุณภาพ คือเทคนิคการสอน ที่ใช้ประโยชน์ได้ทั้งสองโรงเรียน

4. แม้ว่าการประกันคุณภาพจะประสบความสำเร็จในเรื่องเกี่ยวกับการปรับปรุงแต่ยังเป็นที่ถกเถียงกันว่าสิ่งแวดล้อมบางประการอาจทำให้โรงเรียนไม่สามารถค้นหาปัญหาที่แท้จริงได้

5. กรอบของการประกันคุณภาพ มีศักยภาพที่ช่วยเหลือโรงเรียนที่จะยึดเป็นแบบอย่างในการพัฒนาโรงเรียนต่อไป อย่างไรก็ตามตัวแปรที่หายไป เช่น ภาวะผู้นำ และทรัพยากรด้านการเงิน ทำให้กระบวนการไม่ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์

ฟลอยท์ (Floitt, 2000 : Abstract) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องผลกระทบของรายงานการประเมินคุณภาพนอกต่อโรงเรียนในมลรัฐอิลลินอยส์ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาว่ามีส่วนร่วมในการทบทวนการดำเนินงานจากภายนอกจะมีส่วนช่วยให้กระบวนการพัฒนาโรงเรียนแบบบูรณาการดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่องหรือไม่ ผู้วิจัยวิเคราะห์จากรายงานการประเมินภายนอก (Exit report) และรายงานข้อคิดเห็นจากโรงเรียนที่ถูกประเมิน (Response report) ระหว่างปี 1998-1999 กรอบแนวคิดสำหรับการวิเคราะห์ได้ทดสอบเทคโนโลยีหลักของโครงสร้างที่สนับสนุนจากภายในและภายนอก จากการวิเคราะห์ พบว่า รายงานการประเมินภายนอก (Exit report) ได้ระบุให้เห็นถึงประเด็นบรรยากาศการเรียนรู้และถึงแม้ว่ารายงานนี้ได้กล่าวถึงความจำเป็นต้องมีการกำหนดทิศทางของหลักสูตรให้สอดคล้องกับมาตรฐานของรัฐ แต่มีหลักฐานอ้างอิงน้อยมากในการปรับปรุงหลักสูตรการประเมินและกลยุทธ์การสอน ส่วนการสนับสนุนจากชุมชนและผู้ทรงคุณวุฒิในชุมชนไม่ได้บูรณาการกับกิจกรรมการเรียนรู้และกิจกรรมที่กำหนด

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าทักษะการบริหารงานมีความสำคัญต่อการบริหารงานของผู้บริหารทุกคน ผู้บริหารโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการบริหารงานด้านต่างๆ ของโรงเรียนต่างก็มีความรู้ความชำนาญในการใช้ทักษะการบริหารงาน ในขณะที่เดียวกันการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนก็เป็นเป้าหมายหลักที่สำคัญที่สถานศึกษาทุกแห่งทั่วประเทศจะต้องจัดให้มีขึ้นตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนจำเป็นต้องมีความรู้ความสามารถ สามารถใช้ทักษะการบริหารงาน อันเปรียบเสมือนเครื่องมือที่สำคัญที่จะผลักดันการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จได้อย่างแท้จริง ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนกับการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน และการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 ต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนกับการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) ประเภทศึกษาเชิงความสัมพันธ์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2547 จากโรงเรียนจำนวน 197 โรงเรียน แยกเป็นโรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 151 โรงเรียน ขนาดกลางจำนวน 38 โรงเรียน และขนาดใหญ่จำนวน 8 โรงเรียน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2547 จำนวน 132 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโรงเรียน โดยใช้ตารางกำหนดขนาดของเครชี และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 : 608-610) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 132 คน จากนั้นจึงทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยการเทียบสัดส่วน ได้ผู้บริหารโรงเรียนละ 1 คน เป็นผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 101 คน ขนาดกลางจำนวน 26 คน และขนาดใหญ่จำนวน 5 คน

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ลักษณะของเครื่องมือเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 เกี่ยวกับการใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร

โรงเรียนกับการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 โดยผู้วิจัยได้ทำการออกแบบสอบถามโดยการศึกษารูปแบบการใช้ทักษะการบริหารงาน และขั้นตอนในการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ ด้านความคิดรวบยอด ด้านมนุษย ด้านการศึกษาและการสอน ด้านเทคนิค และด้านความรู้ความคิด มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า แบ่งเป็น 5 ระดับ (Rating Scales) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จำนวน 35 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านการเตรียมการ ด้านการดำเนินงาน และด้านการรายงาน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า แบ่งเป็น 5 ระดับ (Rating Scales) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จำนวน 30 ข้อ

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาความรู้พื้นฐาน หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน และการประกันคุณภาพภายในจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ยังได้นำเครื่องมือของ สุชาติพิทย์ รุทธิฤทธิ (2546 : 132-133) และ วุฒิชัย บุญหล้า (2547) มาพัฒนาปรับปรุงเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. สร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยให้มีเนื้อหาครอบคลุมขอบข่ายขั้นตอนของการใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนกับการประกันคุณภาพภายใน

3. นำแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน การประกันคุณภาพภายใน การวิจัยและการใช้สถิติ จำนวน 5 ท่าน ช่วยแนะนำและตรวจสอบความเที่ยงตรงในเนื้อหาของแบบสอบถาม

4. ปรับปรุงเครื่องมือตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน

จากนั้นก็วิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของ ครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน เท่ากับ 0.92 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน เท่ากับ 0.95 จากนั้นจึงจัดพิมพ์แบบสอบถามที่ผ่านการหาค่าความเชื่อมั่นแล้วเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์แล้วนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลจริงต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง ตามวิธีการ และขั้นตอนดังนี้

1. นำแบบสอบถามพร้อมหนังสือราชการจากคณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ไปถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 เพื่อออกหนังสือแจ้งไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูล โดยเก็บข้อมูลจากผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 132 ฉบับ
2. ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บแบบสอบถามคืนจากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง ตามกำหนดเวลาที่นัดหมายไว้ ได้แบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์สามารถนำมาวิเคราะห์ได้ จำนวน 129 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 97.73

4. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows (Statistical Package for the Social Sciences for Windows) โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ดำเนินการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาทั้งหมด เพื่อนำไปใช้ในการวิเคราะห์ ซึ่งพบว่ามีความสมบูรณ์สามารถใช้วิเคราะห์ได้ทุกฉบับ
2. นำข้อมูลในแบบสอบถามตอนที่ 1 ซึ่งเป็นข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม นำเสนอในรูปตารางและมีการบรรยายประกอบ
3. นำข้อมูลในแบบสอบถามตอนที่ 2 ซึ่งเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 แบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ ด้านความคิดรวบยอด ด้านมนุษย์ ด้านการศึกษาและการสอน ด้านเทคนิค และด้านความรู้ความคิด จากผู้บริหารโรงเรียนมาตรวจให้คะแนนแล้วนำมาแปลเป็นความหมายออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง มีการใช้ทักษะการบริหารงานอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง มีการใช้ทักษะการบริหารงานอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง มีการใช้ทักษะการบริหารงานอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง มีการใช้ทักษะการบริหารงานอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึง มีการใช้ทักษะการบริหารงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4. นำข้อมูลในแบบสอบถามตอนที่ 3 ซึ่งเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านการเตรียมการ ด้านการดำเนินการ และด้านการรายงาน จากผู้บริหารโรงเรียนมาตรวจให้คะแนนแล้วนำมาแปลเป็นความหมายออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.50 – 5.00 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 – 4.49 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติมาก

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.50 – 3.49 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติปานกลาง

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.50 – 2.49 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติน้อย

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00 – 1.49 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติดังนี้

5.1 หาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) และ หาค่าคุณภาพของเครื่องมือโดยการหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient) ตามวิธีการของ ครอนบาค (Cronbach. 1970 : 161)

5.2 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

5.3 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานเพื่อหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนกับการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 ใช้สถิติการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนกับการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 ในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้เข้าใจตรงกันในการสื่อความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล จึงกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้แทนค่าสถิติ

N	แทน	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
r	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)
**	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สัญลักษณ์ที่ใช้แทนตัวแปร

X1	แทน	การใช้ทักษะทางด้านความคิดรวบยอด
X2	แทน	การใช้ทักษะทางด้านมนุษย์
X3	แทน	การใช้ทักษะทางด้านการศึกษาและการสอน
X4	แทน	การใช้ทักษะทางด้านเทคนิค
X5	แทน	การใช้ทักษะทางด้านความรู้ความคิด
Y	แทน	การดำเนินการประกันคุณภาพภายใน
Y1	แทน	การดำเนินการประกันคุณภาพภายในด้านการเตรียมการ
Y2	แทน	การดำเนินการประกันคุณภาพภายในด้านการดำเนินการ
Y3	แทน	การดำเนินการประกันคุณภาพภายในด้านการรายงาน

2. ลำดับขั้นในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนกับการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์การใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์การประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์เพื่อหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนกับการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษารายละเอียดปรากฏดังตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาราชบุรี เขต 1 จำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
ขนาดของโรงเรียน		
ขนาดเล็ก	99	76.70
ขนาดกลาง	25	19.40
ขนาดใหญ่	5	3.90
รวม	129	100
ตำแหน่ง		
ครูใหญ่	22	17.05
อาจารย์ใหญ่	25	19.38
ผู้อำนวยการ	82	63.57
รวม	129	100
วุฒิทางการศึกษา		
ปริญญาตรี	79	61.20
สูงกว่าปริญญาตรี	50	38.80
รวม	129	100
ประสบการณ์ในการบริหารงาน		
ต่ำกว่า 5 ปี	30	23.26
ระหว่าง 5-10 ปี	37	28.68
มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	62	48.06
รวม	129	100

จากตาราง 1 แสดงว่า ผู้ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวนทั้งสิ้น 129 คน เป็นผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 99 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 76.70 โรงเรียน ขนาดกลาง 25 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 19.40 ขนาดใหญ่จำนวน 5 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 3.90 ตำแหน่งครูใหญ่จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 17.05 อาจารย์ใหญ่จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 19.38 และผู้อำนวยการโรงเรียนจำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 63.57 มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีจำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 61.20 และสูงกว่าปริญญาตรีจำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 38.80 มีประสบการณ์ในการบริหารงานในตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 23.26 มีประสบการณ์ระหว่าง 5 -10 ปี จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 28.70 และมีประสบการณ์มากกว่า 10 ปีขึ้นไป จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 48.06

ตอนที่ 2 ผลวิเคราะห์การใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 รายละเอียดปรากฏดังตาราง 2 - 7 ดังนี้

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1

การใช้ทักษะการบริหารงาน	ระดับการใช้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านความคิดรวบยอด	4.11	0.42	มาก
2. ด้านมนุษย	4.19	0.50	มาก
3. ด้านการศึกษาและการสอน	3.89	0.48	มาก
4. ด้านเทคนิค	3.98	0.45	มาก
5. ด้านความรู้ความคิด	4.14	0.50	มาก

จากตาราง 2 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 มีการใช้ทักษะอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีการใช้ทักษะด้านมนุษยมีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.19$ ด้านความรู้ความคิดมีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.14$ ด้านความคิดรวบยอดมีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.11$ ด้านเทคนิคมีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 3.98$ ด้านการศึกษาและการสอนมีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 3.89$

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 ด้านความคิดรวบยอด

การใช้ทักษะการบริหารงาน	ระดับการใช้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านความคิดรวบยอด			
1. ข้าพเจ้าสามารถนำนโยบายของรัฐและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มากำหนดเป็นแผนงานของโรงเรียนได้อย่างเหมาะสม	4.05	0.53	มาก
2. ข้าพเจ้าสามารถวิเคราะห์สภาพทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อมเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปฏิบัติงาน	3.94	0.53	มาก
3. ข้าพเจ้าสามารถวิเคราะห์งบประมาณประเภทต่างๆ ที่โรงเรียนได้รับมาจัดทำเป็นแผนการใช้จ่ายงบประมาณที่มีประสิทธิภาพสามารถตรวจสอบได้	4.25	0.66	มาก
4. ข้าพเจ้าสามารถวิเคราะห์จุดแข็งและจุดด้อยของโรงเรียนมาใช้ประโยชน์ในการบริหารงาน	4.17	0.60	มาก
5. ข้าพเจ้าสามารถจัดระบบโครงสร้างของงานเพื่อให้การดำเนินงานของโรงเรียนมีประสิทธิภาพ	4.15	0.57	มาก
6. ข้าพเจ้าสามารถวิเคราะห์งานเพื่อมอบหมายงานให้สอดคล้องกับความสามารถและความถนัดของครูอาจารย์ได้อย่างเหมาะสม	4.12	0.59	มาก
7. ข้าพเจ้าสามารถวินิจฉัยปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในโรงเรียนได้อย่างรอบคอบก่อนตัดสินใจสั่งการ	4.12	0.60	มาก
รวม	4.11	0.42	มาก

จากตาราง 3 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 มีการใช้ทักษะด้านความคิดรวบยอดในภาพรวมอยู่ในระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.11$ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การใช้ทักษะด้านความคิดรวบยอดมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง $\bar{X} = 3.94 - 4.25$

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชนบุรี เขต 1 ด้านมนุษย

การใช้ทักษะการบริหารงาน	ระดับการใช้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านมนุษย			
1. ข้าพเจ้าสามารถทำงานร่วมกับครูอาจารย์และบุคลากรที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.30	0.62	มาก
2. ข้าพเจ้าสามารถกระตุ้นให้ครูอาจารย์ได้มีส่วนร่วมในการทำงานหรือทำงานเป็นทีมได้	4.14	0.67	มาก
3. ข้าพเจ้าสามารถใช้ดุลยพินิจในการรับฟังความคิดเห็นของครูอาจารย์	4.29	0.57	มาก
4. ข้าพเจ้าสามารถสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ร่วมงานได้เป็นอย่างดี	4.21	0.63	มาก
5. ข้าพเจ้าสามารถส่งเสริมบรรยากาศที่เอื้อต่อการทำงาน	4.19	0.69	มาก
6. ข้าพเจ้าสามารถประสานความร่วมมือเพื่อให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา	4.14	0.72	มาก
7. ข้าพเจ้าสามารถส่งเสริมให้ครูอาจารย์เกิดความภาคภูมิใจในอาชีพครู	4.07	0.65	มาก
รวม	4.19	0.50	มาก

จากตาราง 4 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชนบุรี เขต 1 มีการใช้ทักษะด้านมนุษยในภาพรวมอยู่ในระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.19$ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การใช้ทักษะด้านมนุษยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง $\bar{X} = 4.07 - 4.30$

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 ด้านการศึกษาและการสอน

การใช้ทักษะการบริหารงาน	ระดับการใช้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านการศึกษาและการสอน			
1. ข้าพเจ้าสามารถบริหารหลักสูตรและการเรียนการสอนให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้	3.93	0.60	มาก
2. ข้าพเจ้าได้สังเกตการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ	3.74	0.71	มาก
3. ข้าพเจ้าได้พัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น	3.68	0.67	มาก
4. ข้าพเจ้าได้พัฒนาครูอาจารย์ให้มีความก้าวหน้าทางวิชาการ	3.95	0.67	มาก
5. ข้าพเจ้าได้แนะนำให้ครูอาจารย์พัฒนาวิธีการวัดผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย และเป็นไปตามสภาพจริง	4.02	0.63	มาก
6. ข้าพเจ้าให้คำปรึกษาแก่ครูอาจารย์ในการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน	3.81	0.69	มาก
7. ข้าพเจ้าแนะนำให้ครูอาจารย์พัฒนาวิธีการสอนแบบเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ และสามารถสร้างองค์ความรู้ให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา	4.07	0.60	มาก
รวม	3.89	0.48	มาก

จากตาราง 5 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 มีการใช้ทักษะด้านการศึกษาและการสอนในภาพรวมอยู่ในระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 3.89$ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การใช้ทักษะมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง $\bar{X} = 3.68 - 4.07$

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชนบุรี เขต 1 ด้านเทคนิค

การใช้ทักษะการบริหารงาน	ระดับการใช้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านเทคนิค			
1. ข้าพเจ้าสามารถใช้แผนปฏิบัติการเป็นเครื่องมือในการบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.01	0.59	มาก
2. ข้าพเจ้าสามารถจัดทำแผนการใช้งบประมาณของโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยได้รับความเห็นชอบจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง	4.20	0.54	มาก
3. ข้าพเจ้าสามารถนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ในการบริหารงานของโรงเรียน	3.96	0.68	มาก
4. ข้าพเจ้าสามารถใช้สารสนเทศให้เกิดประโยชน์ต่อการบริหารงาน	3.98	0.56	มาก
5. ข้าพเจ้าสามารถใช้เทคนิควิธีการควบคุมและกำกับติดตามการทำงานของครูอาจารย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	3.94	0.60	มาก
6. ข้าพเจ้าใช้วิธีประชาสัมพันธ์โรงเรียนในรูปแบบต่างๆ	3.87	0.72	มาก
7. ข้าพเจ้าใช้เทคนิคทางการบริหารไปพัฒนางานวิชาการได้อย่างมีประสิทธิภาพ	3.91	0.62	มาก
รวม	3.98	0.45	มาก

จากตาราง 6 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชนบุรี เขต 1 มีการใช้ทักษะด้านเทคนิคในภาพรวมอยู่ในระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 3.98$ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การใช้ทักษะมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง $\bar{X} = 3.87 - 4.20$)

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 ด้านความรู้ความคิด

การใช้ทักษะการบริหารงาน	ระดับการใช้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านความรู้ความคิด			
1. ข้าพเจ้าสามารถบริหารงานโรงเรียนได้อย่างเป็นระบบ	4.12	0.61	มาก
2. ข้าพเจ้าสามารถใช้บทบาทหน้าที่ในการทำงานให้เกิดประสิทธิผล	4.18	0.62	มาก
3. ข้าพเจ้าสามารถบริหารเวลาเพื่อการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.12	0.66	มาก
4. ข้าพเจ้าใช้แนวคิดและกลยุทธ์ใหม่ๆ ในการบริหารโรงเรียน	4.11	0.65	มาก
5. ข้าพเจ้าได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับครูอาจารย์เป็นประจำ	4.09	0.71	มาก
6. ข้าพเจ้าได้กระจายอำนาจและความรับผิดชอบไปให้ครูอาจารย์อย่างเหมาะสม	4.27	0.61	มาก
7. ข้าพเจ้าสามารถนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม	4.11	0.56	มาก
รวม	4.14	0.50	มาก

จากตาราง 7 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 มีการใช้ทักษะด้านความรู้ความคิดในภาพรวมอยู่ในระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.14$ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การใช้ทักษะมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง $\bar{X} = 4.09 - 4.27$

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 รายละเอียดปรากฏในตาราง 8 - 11 ดังนี้

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1

การประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการเตรียมการ	4.12	0.49	มาก
2. ด้านการดำเนินการ	4.05	0.48	มาก
3. ด้านการรายงาน	4.00	0.51	มาก
ในภาพรวม	4.06	0.45	มาก

จากตาราง 8 พบว่า การประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.06$ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้านโดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง $\bar{X} = 4.00 - 4.12$

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 ด้านการเตรียมการ

การประกันคุณภาพภายในโรงเรียน	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านการเตรียมการ			
1. ข้าพเจ้าจัดประชุมชี้แจงเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในและสร้างความตระหนักให้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้อง	4.30	0.59	มาก
2. ข้าพเจ้าพาคณะครูไปศึกษาดูงานโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน	3.78	0.91	มาก
3. ข้าพเจ้าส่งเสริมให้บุคลากรเห็นความสำคัญของการทำงานเป็นทีมโดยมีเป้าหมายในการทำงานร่วมกัน	4.26	0.58	มาก
4. ข้าพเจ้าได้มอบหมายให้บุคลากรแกนนำในสถานศึกษาซึ่งมีความพร้อมในด้านความรู้และความสามารถดำเนินการถ่ายทอดความรู้และสร้างความรู้ความเข้าใจในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในให้แก่คณะครูในโรงเรียน	4.08	0.61	มาก
5. ข้าพเจ้าแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสอดคล้องกับแผนภูมิโครงสร้างการบริหารงานของโรงเรียน	4.24	0.64	มาก
6. ข้าพเจ้าจัดประชุมชี้แจงเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของแต่ละฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อทำให้ระบบการประกันคุณภาพภายในหล่อหลอมเข้ากับการทำงานตามภารกิจของบุคลากร	4.14	0.60	มาก
7. ข้าพเจ้าส่งเสริมให้คณะครูเข้ารับการศึกษาอบรมเพื่อพัฒนาความรู้และทักษะเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน	4.16	0.68	มาก
8. ข้าพเจ้าได้ส่งเสริมให้คณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน	4.03	0.66	มาก
รวม	4.12	0.49	มาก

จากตาราง 9 พบว่า การประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 ด้านการเตรียมการในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.12$ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการปฏิบัติด้านการเตรียมการอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง $\bar{X} = 3.78 - 4.30$

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน
สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 ด้านการดำเนินการ

การประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านการดำเนินการ			
1. ข้าพเจ้าได้มีการกำหนดเป้าหมายและแนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพภายในไว้อย่างชัดเจนในการวางแผน	4.10	0.60	มาก
2. ข้าพเจ้าได้กำหนดให้มีผู้รับผิดชอบ ระยะเวลาและทรัพยากรไว้อย่างชัดเจนในการวางแผน	4.14	0.58	มาก
3. ข้าพเจ้าได้ส่งเสริมให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเข้ามีส่วนร่วมในการวางแผนการศึกษาของโรงเรียน	4.15	0.59	มาก
4. ข้าพเจ้าได้ส่งเสริมให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องมีขวัญและกำลังใจที่ดีในการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน	4.19	0.60	มาก
5. ข้าพเจ้าได้จัดหางบประมาณสนับสนุนการดำเนินการประกันคุณภาพภายในอย่างเพียงพอ	3.91	0.77	มาก
6. ข้าพเจ้าได้เน้นให้มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงของแผนต่างๆ ที่ สถานศึกษาจัดทำขึ้น	3.95	0.67	มาก
7. ข้าพเจ้าได้ส่งเสริมให้มีการวางแผนการประเมินผลไปพร้อมกับแผนต่างๆ ที่สถานศึกษาจัดทำขึ้น	3.95	0.60	มาก
8. ข้าพเจ้าได้นำข้อมูลสารสนเทศที่เป็นจริงมาใช้ในการวางแผนเพื่อการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน	4.12	0.63	มาก

ตาราง 10 (ต่อ)

การประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
9. ข้าพเจ้าและคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในได้ร่วมกันพิจารณาจัดลำดับความสำคัญของเป้าหมายต่างๆ ของสถานศึกษา	4.05	0.61	มาก
10. ข้าพเจ้าได้กำกับติดตามและนิเทศบุคลากรอย่างสม่ำเสมอเพื่อกระตุ้นและส่งเสริมให้มีการดำเนินงานตามแผน	4.04	0.64	มาก
11. ข้าพเจ้าและคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในได้ร่วมกันออกแบบระบบการประเมินผลภายในอย่างเป็นระบบ	3.95	0.60	มาก
12. ข้าพเจ้าและคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในได้ร่วมกันตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนเป็นระยะๆ	3.94	0.61	มาก
13. ข้าพเจ้านำผลการประเมินคุณภาพภายในมานำเสนอในที่ประชุมเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงการปฏิบัติงานของผู้บริหารและบุคลากร	4.04	0.62	มาก
14. ข้าพเจ้าได้นำผลการประเมินคุณภาพภายในไปใช้ในการวางแผนของโรงเรียนในระยะต่อไป	4.12	0.63	มาก
15. ข้าพเจ้านำผลที่ได้จากการประเมินคุณภาพภายในมาพัฒนาเป็นข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียน	4.12	0.60	มาก
16. ข้าพเจ้าและคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในได้ร่วมกันดำเนินการประกันคุณภาพภายในอย่างต่อเนื่อง	4.07	0.59	มาก
รวม	4.05	0.48	มาก

จากตาราง 10 พบว่า การประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 ด้านการดำเนินการมีการปฏิบัติในภาพรวมอยู่ในระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.05$ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การประกันคุณภาพภายในด้านการดำเนินการมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยระหว่าง $\bar{X} = 3.91 - 4.19$

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน
สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 ด้านการรายงาน

การประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านการรายงาน			
1. ข้าพเจ้าและคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในได้รวบรวมผลการดำเนินการและผลการประเมินอย่างเป็นระบบ	4.05	0.58	มาก
2. ข้าพเจ้าและคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในได้ร่วมกันวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลโดยจำแนกตามมาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้	3.94	0.62	มาก
3. ข้าพเจ้าและคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในได้ร่วมกันสรุปจุดเด่นและเงื่อนไขที่ทำให้สำเร็จ	3.95	0.60	มาก
4. ข้าพเจ้าและคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในได้ร่วมกันสรุปจุดที่ต้องปรับปรุงเพื่อหาสาเหตุและแนวทางแก้ไขต่อไป	3.99	0.63	มาก
5. ข้าพเจ้าและคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในได้รายงานเกี่ยวกับวิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลต่อหน่วยงานต้นสังกัด	3.90	0.71	มาก
6. ข้าพเจ้าและคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในได้ร่วมกันจัดทำรายงานประจำปีเพื่อเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด และเผยแพร่ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบทุกปี	4.19	0.61	มาก
รวม	4.00	0.51	มาก

จากตาราง 11 พบว่า การประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 ด้านการรายงานมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.00$ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การประกันคุณภาพภายในโรงเรียนด้านการรายงานมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง $\bar{X} = 3.90 - 4.19$

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนกับการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 รายละเอียดปรากฏดังตาราง 12 ดังนี้

ตาราง 12 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนกับการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1

ตัวแปร	ด้านการเตรียมการ	ด้านการดำเนินการ	ด้านการรายงาน	การประกันคุณภาพภายในโรงเรียน
ทักษะด้านความคิดรวบยอด	0.493**	0.572**	0.564**	0.594**
ทักษะด้านมนุษย	0.549**	0.565**	0.538**	0.603**
ทักษะด้านการศึกษาและการสอน	0.665**	0.747**	0.672**	0.760**
ทักษะด้านเทคนิค	0.645**	0.728**	0.686**	0.751**
ทักษะด้านความรู้ความคิด	0.653**	0.698**	0.586**	0.706**

จากตาราง 12 พบว่า การใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนทั้ง 5 ด้าน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีรายละเอียดดังนี้ ด้านการศึกษาและการสอนมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง $r = 0.760$ ด้านเทคนิคมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง $r = 0.751$ ด้านความรู้และความคิดมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง $r = 0.706$ ด้านมนุษยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง $r = 0.603$ และ ด้านความคิดรวบยอดมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง $r = 0.594$

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

สังเขปความมุ่งหมาย สมมติฐาน และวิธีการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ระดับการใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน ศึกษาการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนและศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนกับการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 จำนวน 197 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยวิธีการสุ่มจากประชากรโดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนโดยใช้ตารางกำหนดขนาดของเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 : 608-610) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 132 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ประกอบด้วยแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาขึ้นมาจากขอบเขตของเรื่องที่ศึกษา มีทั้งหมด 3 ตอนคือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามตอนที่ 2 และตอนที่ 3 มาหาคุณภาพของเครื่องมือโดยการให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาและภาษาที่ใช้ จากนั้นจึงได้นำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างเพื่อหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (Reliability) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92 และ 0.95 ตามลำดับ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยนำแบบสอบถามไปให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง จำนวน 132 ฉบับ ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์สามารถนำมาวิเคราะห์ได้จำนวน 129 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 97.73

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS for Window วิเคราะห์สถิติพื้นฐานโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อวิเคราะห์หาระดับการใช้ทักษะการบริหารงานและระดับการปฏิบัติการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน จากนั้นจึงหาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนกับการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้ปรากฏผลโดยสรุป ดังนี้

ตอนที่ 1 จากการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 จำนวน 129 คน เป็นผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 76.70 โรงเรียนขนาดกลางจำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 19.40 โรงเรียนขนาดใหญ่จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 3.90 ตำแหน่งครูใหญ่จำนวน 22 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 17.05 อาจารย์ใหญ่จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 19.38 และผู้อำนวยการโรงเรียนจำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 63.57 มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 61.20 และสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 38.80 ประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียนต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 23.26 มี ประสบการณ์ 5-10 ปี จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 28.70 และมีประสบการณ์มากกว่า 10 ปีขึ้นไป จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 48.06

ตอนที่ 2 การศึกษาการใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1

ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 มีการใช้ทักษะการบริหารงานมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีการใช้ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์เป็นอันดับแรกมีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.19$ รองลงมาคือ ด้านความรู้ความคิดมีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.14$ ด้านความคิดรวบยอดมีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.11$ ด้านเทคนิคมีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 3.98$ และ ด้านการศึกษาและการสอนมีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 3.89$

ตอนที่ 3 การศึกษาการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1

การปฏิบัติการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.06$ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่โรงเรียนมีการปฏิบัติมากเป็นอันดับแรก คือ ด้านการเตรียมการมีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.12$ รองลงมาคือ ด้านการดำเนินการมีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.05$ และด้านการรายงานมีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.00$

ตอนที่ 4 การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนกับการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1

การใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนทั้ง 5 ด้าน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยด้านการศึกษาและการสอนมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง $r = 0.760$ ด้านเทคนิคมีค่า

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง $r = 0.751$ ด้านความรู้ความคิดมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง $r = 0.706$ ด้านมนุษยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง $r = 0.603$ และด้านความคิดรวบยอดมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง $r = 0.594$

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนกับการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 มีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปราย ตามความมุ่งหมายของการวิจัยได้ดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาการใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1

การใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 ระบุว่ามีการใช้ทักษะการบริหารงานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นดังนี้ อาจเนื่องมาจาก ทักษะการบริหารเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับผู้บริหารโรงเรียน สามารถทำให้ผู้บริหารโรงเรียนนำไปใช้ในการบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่ง เดรดและโรว์ ได้เสนอแนวคิดที่ว่า ทักษะที่จำเป็นในการบริหารสถานศึกษา ควรจะมี 5 ทักษะคือ ทักษะทางความคิดรวบยอด ทักษะทางมนุษย ทักษะทางการศึกษาและการสอน ทักษะทางเทคนิค และทักษะทางความรู้ความคิด (Drake and Roe 1986 : 29-30) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่ให้มีการกระจายอำนาจทั้ง 4 ด้านสู่สถานศึกษาก็เพื่อเป้าหมายสูงสุดคือคุณภาพผู้เรียน ดังนั้นการบริหารงานวิชาการที่ดี การบริหารงานบุคคลที่ดี การบริหารงบประมาณที่ดี การบริหารทั่วไปที่ดี ต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเข้าใจในเป้าหมายนี้ และใช้อำนาจที่ได้รับมอบหมายมาให้เกิดคุณภาพในผู้เรียนให้ได้ (รุ่ง แก้วแดง. 2546 : 64)

ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนจึงจำเป็นต้องมีทักษะทั้ง 5 ประการ คือ 1.) ทักษะด้านความคิดรวบยอด เป็นทักษะที่ช่วยให้ผู้บริหารโรงเรียนสามารถประสานสิ่งต่างๆ เข้าด้วยกันและสามารถที่จะเห็นองค์การในภาพรวม 2.) ทักษะด้านมนุษย เป็นทักษะที่ช่วยให้ผู้บริหารโรงเรียนสามารถทำงานให้เข้ากับบุคคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ 3.) ทักษะด้านการศึกษาและการสอน เป็นทักษะที่จะช่วยให้ผู้บริหารโรงเรียนสามารถบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนให้ประสบผลสำเร็จ 4.) ทักษะด้านเทคนิค เป็นทักษะที่จะช่วยให้ผู้บริหารโรงเรียนสามารถใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ที่จำเป็นในการปฏิบัติงานในโรงเรียน และมีเทคนิควิธีในการทำกิจกรรมต่างๆ 5.) ทักษะด้านความรู้ความคิด เป็นทักษะที่จะช่วยให้ผู้

บริหารโรงเรียนใช้ความคิด สติปัญญาและวิสัยทัศน์ในการบริหารงานของโรงเรียนให้มี
ประสิทธิภาพ (วันทนา เมืองจันทร์. 2546 : 220).

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีการใช้ทักษะการบริหารงานอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์มีการใช้มากเป็นลำดับแรก ที่เป็นดังนี้อาจเนื่องมาจากการบริหารงาน
โรงเรียนไม่ว่าจะเป็นการบริหารงานด้านใด ผู้บริหารจำเป็นจะต้องมีความสัมพันธ์กับบุคคล
หลายประเภท ซึ่งมีความแตกต่างกับทางด้านขนบธรรมเนียม และวัฒนธรรมสังคม สิ่งแวดล้อม
เศรษฐกิจ ทัศนคติ และค่านิยมของบุคคลประเภทต่างๆ ได้แก่ ผู้บังคับบัญชา ศึกษานิเทศก์
ครู นักเรียน และผู้ปกครอง ดังนั้นจึงต้องศึกษาพฤติกรรม และพยายามเข้าใจบุคคลทุกประเภท
ซึ่งสอดคล้องกับ แคทซ์ (Katz. 1974 : 42) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารจะต้องทำงานสัมพันธ์กับ
บุคคลหลายประเภทที่มีความแตกต่างกันทั้งทางด้านขนบธรรมเนียม วัฒนธรรมสังคม
สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ ทัศนคติ และค่านิยม ดังนั้นผู้บริหารจะต้องศึกษาพฤติกรรม และ
พยายามเข้าใจบุคคลทุกประเภท ต้องมีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ทักษะด้านนี้ผู้บริหารจะศึกษา
ได้จากประสบการณ์ในการทำงาน นอกจากนี้ เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2539 : 1-6) ยังได้
กล่าวว่า การบริหารสิ่งใดก็ตามจำเป็นจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจในสิ่งนั้น และพัฒนา
สมรรถภาพและทักษะการบริหารสิ่งนั้นๆ ด้วยทักษะ (Skill) เป็นความชำนาญ หรือความ
เชี่ยวชาญในการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ในการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพนั้นผู้บริหาร
จำเป็นต้องมีทักษะทั้ง 5 ด้าน ซึ่งสอดคล้องกับ ณรงค์ แย้มประดิษฐ์ (2541 : 18) ที่กล่าวว่า
ความสำเร็จของหน่วยงานหรือองค์การสามารถพิจารณาได้จากประสิทธิผลของการจัดการ
ศึกษาของโรงเรียนนั้นๆ องค์ประกอบของความสำเร็จในการบริหารงานของผู้บริหาร
ประการหนึ่งได้แก่ ทักษะการบริหารงาน

ตอนที่ 2 การศึกษาการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาราชบุรี เขต 1

การประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี
เขต 1 พบว่า ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านคือ ด้านการ
เตรียมการประกันคุณภาพภายใน ด้านการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน และด้านการ
รายงานพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน ที่เป็นดังนี้อาจเนื่องมาจาก ปัจจุบันโรงเรียน
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 ได้ให้ความสำคัญกับการประกันคุณภาพ
ภายในโรงเรียนเพิ่มมากขึ้น อีกทั้งหน่วยงานต้นสังกัดและสำนักงานรับรองมาตรฐานและ
ประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ) ก็จะได้จัดให้มีการสัมมนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการจัด
นิทรรศการเผยแพร่ความรู้ในเรื่องการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอยู่เสมอๆ ผู้วิจัยจึง
เห็นว่าน่าจะมีส่วนสนับสนุนให้โรงเรียนมีความตื่นตัว และมีความสนใจในเรื่องการประกันคุณภาพ
ภายในโรงเรียนเพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ดวงดาว ทองผ่อง (2545 : 79)
ในเรื่องสภาพการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนประถมศึกษาพบว่า โรงเรียนประถมศึกษา

สังกัดกรุงเทพมหานครมีการปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในอยู่ในระดับมาก เช่น เดียวกัน และเมื่อนำมาพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการเตรียมการมีการปฏิบัติมากเป็น อันดับแรก ในเรื่องนี้ผู้วิจัยมีความเห็นว่า เนื่องจากระบบการประกันคุณภาพการศึกษาตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และ ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งต้องจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายใน ดังนั้นการเตรียม การในด้านบุคลากรจึงเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่งที่จะทำให้การประกันคุณภาพสำเร็จลุล่วงไปได้อย่างมี ประสิทธิภาพ ดังที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 : 6) ได้กล่าวไว้ว่า การ ศึกษาและการเตรียมการเป็นขั้นตอนแรกที่สำคัญมาก เพราะเป็นการสร้างการรับรู้ ความ ตระหนัก และการยอมรับ ตลอดจนความพร้อมในด้านต่างๆ ที่จะทำให้ครูและบุคลากรทุกคน ร่วมมือ ร่วมใจกันพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อพิจารณาดำเนินการ ประกันคุณภาพภายใน พบว่า ข้อที่มีการปฏิบัติมากเป็นอันดับแรก คือ ข้าราชการได้ส่งเสริมให้ บุคลากรที่เกี่ยวข้องมีขวัญและกำลังใจที่ดีในการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ในเรื่องนี้ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การสร้างขวัญและกำลังใจเป็นสิ่งที่สำคัญที่ผู้บริหารทุกคนจะต้องทำให้ เกิดขึ้นในสถานศึกษา เพราะจะสามารถทำให้ผู้บริหารทำงานได้อย่างราบรื่นและประสบความสำเร็จ นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับ กรมสามัญศึกษา (2542 ข : 73) ได้กล่าวไว้ว่า จุดเน้นที่ สำคัญของการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษา คือ การดำเนินงานของสถานศึกษาให้เป็น ไปตามมาตรฐานการศึกษาที่ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนและเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

ตอนที่ 3 การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนกับการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1

ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนกับการประกัน คุณภาพภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 พบว่า การใช้ ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนทั้ง 5 ด้าน มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการประกัน คุณภาพภายในของโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ที่เป็นดังนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จในการบริหารงานจำเป็นต้องมีทักษะการบริหารงานเพื่อเป็นผู้นำ ในการใช้ศักยภาพของบุคลากรให้ดำเนินไปสู่ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารโรงเรียนมีความสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะปัจจุบันเป็นช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในหลายๆ ด้านซึ่งมีผลกระทบต่อการศึกษา และการบริหารการศึกษา ผู้บริหารจำเป็นต้องมีความรู้ความสามารถ ต้องรู้จักใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหารงานให้ เกิดประสิทธิผลคุณภาพดังกล่าวจะขึ้นอยู่กับความสามารถในการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ ของผู้บริหารงานเป็นสำคัญ ผู้บริหารที่มีสามัญสำนึกเพียงแต่มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติ หน้าที่เท่านั้นจะไม่ทำให้การบริหารงานของผู้บริหารดังกล่าวเกิดประสิทธิภาพหรือฝีมือ หรือ ทักษะในการบริหารงานแต่อย่างใด ในทำนองเดียวกันผู้บริหารที่สามารถปฏิบัติงานจนเกิด

ความชำนาญและงานนั้นๆ มีประสิทธิภาพย่อมแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารมีทักษะการบริหารงาน ซึ่งเป็นเครื่องมือที่จะผลักดันกิจกรรมต่างๆ ให้ดำเนินไปสู่เป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทักษะเป็นความสามารถที่จะเปลี่ยนความรู้ ความเข้าใจออกมาในรูปของการกระทำและสามารถกระทำสิ่งนั้นได้อย่างชำนาญ ผู้บริหารต้องเป็นอีกผู้หนึ่งที่มีทักษะการบริหารงาน (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และคณะ. 2543 : 19-20) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณรงค์ แยมประดิษฐ์ (2541 :18) เรื่อง ลักษณะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา. 6. พบว่า องค์ประกอบของความสำเร็จในการบริหารงานของผู้บริหารประการหนึ่งได้แก่ ทักษะการบริหารงาน นอกจากนี้ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ. (2545 : 13) กล่าวว่า ผู้บริหารยุคใหม่จะต้องมีคุณลักษณะ คิดกว้าง มองไกล ใฝ่สูง มุ่งความสำเร็จ สิ่งที่สำคัญที่สุดคือตัวผู้บริหารต้องมีคุณภาพ ต้องพัฒนาตนเองให้มีคุณลักษณะและมีทักษะในการบริหารเพิ่มขึ้นอยู่เสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในหมวดที่ 6 ได้กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับประกอบด้วยระบบประกันคุณภาพภายใน และระบบประกันคุณภาพภายนอก (มาตรา 47) การประกันคุณภาพภายในดำเนินการโดยสถานศึกษา และหน่วยงานต้นสังกัดและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นจึงพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีการใช้ทักษะการบริหารงานมากก็จะมีผลการปฏิบัติการประกันคุณภาพภายในมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชนบุรี เขต 1 ควรจัดให้มีการอบรมเพื่อเพิ่มพูนและพัฒนาทักษะการบริหารงานทั้ง 5 ด้านให้แก่ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัด
2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชนบุรี เขต 1 ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้โรงเรียนในสังกัดมีการปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในให้มากขึ้นและครบในทุกขั้นตอน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ทักษะการบริหารงานกับตัวแปรอื่นๆ เช่น การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการประกันคุณภาพภายในกับตัวแปรอื่นๆ เช่น การมีส่วนร่วมขององค์กรท้องถิ่น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมการศาสนา. (2542). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. พุทธศักราช 2540.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์กรมการศาสนา.
- กรมวิชาการ. (2542). การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา. กรุงเทพฯ :
กรมวิชาการ.
- กรมสามัญศึกษา. (2542 ก). ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาและมาตรฐานและตัวชี้วัด
มาตรฐานคุณภาพการศึกษา ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา. เอกสารชุด
การประกันคุณภาพการศึกษา กรมสามัญศึกษา เล่ม 1. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- _____. (2542 ข). แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา. เอกสารชุด
การประกันคุณภาพการศึกษา กรมสามัญศึกษา เล่ม 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
กรมการศาสนา.
- กวี วงศ์พูน. (2536, มีนาคม - เมษายน). "หัวหน้าที่ดีต้องมีความคิดริเริ่ม," วารสารเพิ่ม
ผลผลิต. 5(32) : 62-63
- เกศนา พันทาเดช. (2543). การศึกษาทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
ในเขต จังหวัดกำแพงนครเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว.
ปริญญาโท คศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เกษม วัฒนชัย. (2541). "การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาในสถาบัน
อุดมศึกษา," ใน เอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการเรื่องการประกันคุณภาพ
ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน. หน้า 15- 20. กรุงเทพฯ : สมาคมสถาบันอุดมศึกษา
เอกชนแห่งประเทศไทย.
- โกศล ไสขาว. (2541). ความคิดเห็นต่อทักษะการบริหารที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานในโรงเรียน
มัธยมศึกษา เขตการศึกษา 4. วิทยานิพนธ์ คศ.ม. (การบริหารการศึกษา).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- เกียรติศักดิ์ ทันจันทร์. (2543). การศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของ
โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดกำแพงเพชร. วิทยานิพนธ์
ค.ม. (การบริหารการศึกษา). กำแพงเพชร : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏ
กำแพงเพชร. ถ่ายเอกสาร.
- เข็มทอง ตีรแสงเลิศ. (2540). การวิเคราะห์ระบบประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน
อาชีวศึกษาเอกชน. วิทยานิพนธ์ ค.ด. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

- จรรย์ จิตอร่าม. (2545). การใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา).
ราชบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง. ถ่ายเอกสาร.
- จำรัส นองมาก. (2544). ปฏิบัติการประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : ชันพรีนติ้ง.
- ณรงค์ แยมประดิษฐ์. (2541). ทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรม
สามัญศึกษา เขตการศึกษา 6. วิทยานิพนธ์ คศ.ม. (การบริหารการศึกษา).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ทรงศักดิ์ ชวนชม และคนอื่นๆ. (2543). การศึกษาสภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพ
การศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดแพร่.
การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง (การบริหารการศึกษา) คศ.ม.. พิษณุโลก : บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.
- ทิตนา แหมณี. และคนอื่นๆ (2540,กรกฎาคม - ตุลาคม)..“ การเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการ
คิด ,” วารสารครุศาสตร์. 26(1) : 35 – 60.
- ธัญญลักษณ์ น้อมนิล. (2543). ความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพเพื่อรองรับ
มาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษา จังหวัด
กำแพงเพชร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). กำแพงเพชร : บัณฑิต
วิทยาลัย สถาบันราชภัฏกำแพงเพชร. ถ่ายเอกสาร.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. (2535). หลักการบริหารการศึกษา เพื่อช่วยพัฒนาความเข้าใจ
ระหว่างครูกับผู้บริหาร. กรุงเทพฯ : อนงค์ศิลป์.
- นรินทร์ มีมาก และคนอื่นๆ. (2543). การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานประกัน
คุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
พิษณุโลก.. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง คศ.ม.. (การบริหารการศึกษา).. พิษณุโลก
: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.
- บุญส่ง เอ็งสุโสภณ และคนอื่นๆ. (2541). การศึกษาความพร้อมและปัญหาในการนำโรงเรียน
เข้าสู่คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัด
นครสวรรค์. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง คศ.ม. (การบริหารการศึกษา).
พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2535). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
วัฒนาพานิช.
- ไพศาล ไกรสิทธิ์. (2541). การศึกษาเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. ราชบุรี :
คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- ภาควิชาการบริหารการศึกษา. (2545). ก้าวเข้าสู่ผู้บริหารมืออาชีพ. เอกสารประกอบการ
ประชุมสัมมนาทางวิชาการ. กรุงเทพฯ : โรงเรียนดอนบอสโก.

- มานิตย์ รัตนปัญญา. (2541). ความต้องการพัฒนาทักษะ : การบริหารของผู้บริหารโรงเรียน
มัธยมศึกษา เขตการศึกษา 1. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2539). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2525.
พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตยสถาน.
- รุ่ง แก้วแดง. (2544). ประกันคุณภาพทุกคนทำได้ไม่ยาก. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
วัฒนาพานิช.
- วิฑูรย์ สิมะโชติ. (2541). คุณภาพคือความอยู่รอด. กรุงเทพฯ : สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี
(ไทย – ญี่ปุ่น).
- วินัย เกษมเศรษฐ์. (2535). การศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัด
สงขลา. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). สงขลา : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. ถ่ายเอกสาร.
- วิโรจน์ สารัตนะ. (2542). การบริหาร หลักการ ทฤษฎี และประเด็นทางการศึกษา.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ทิพย์วิสุทธิ์.
- วุฒิชัย บุญล้ำ. (2547). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียนกับ
การประกันคุณภาพภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ราชบุรี เขต 1. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- ศิริจันทร์ ทองประเสริฐ. (2543, กุมภาพันธ์ – มีนาคม). “การประกันคุณภาพการศึกษา,”
วารสาร ราชบัณฑิตยสถาน. 25(2) : 34 – 42.
- สมจิตร แก้วนาค. (2543). การพัฒนาและศึกษาความเป็นไปได้ของระบบประกันคุณภาพ
การพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมของกองทัพอากาศ. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ด.
(การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมภูมิ ระวีวรรณ. (2542). การศึกษาการใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย. วิทยานิพนธ์
ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
ถ่ายเอกสาร.
- สาโรจน์ บัวศรี. (2509). “จริยธรรม,” สารานุกรมไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพฯ
: ราชบัณฑิตยสถาน.

- สุชาติพิทย์ รุทธิฤทธิ์. (2546). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบความฉลาดทางอารมณ์กับทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนกลาง สังกัดกรมสามัญศึกษา. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุนีย์ จิตรเนื่อง. (2526). ความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ที่เกี่ยวกับทักษะทางการศึกษาที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาในเขตกรุงเทพฯ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สุริยา มะโยธี. (2544). การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- สุรีย์ สุขะอินฤมิตร. (2528). ประมวลศัพท์ทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยบูรพา
- เสรีย์ เลิศสุชาตวนิช. (2531). ทักษะและพฤติกรรมกรรมการบริหารของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติก่อนและหลังการอบรม. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์. (2539). ทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารการศึกษา. (เอกสารประกอบคำสอน). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. จัดสำเนา.
- สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. (2544). สถานศึกษาควรเตรียมการอย่างไร จึงจะผ่านการประเมินภายนอก. กรุงเทพฯ : สำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2543 ข). การประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.
- _____. (2540). การพัฒนามาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2540). คู่มือการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2540). มาตรฐานโรงเรียน 2541. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา : เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก. กรุงเทพฯ : บริษัทพิมพ์ดี จำกัด.
- _____. (2540). แผนพัฒนาการศึกษาระดับที่ 8 พุทธศักราช 2540 – 2544. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมการศาสนา.

- _____. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545. กรุงเทพฯ : บริษัทพริกหวานกราฟฟิคจำกัด.
- _____. (2543 ข). การประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.
- _____. (2541). รายงานการวิจัยเรื่องระบบการประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา แห่งชาติ : การอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพัฒนานโยบายและวางแผนการจัด การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. (2541). แนวดำเนินการเพื่อการประกันคุณภาพ และ การรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมการศาสนา.
- อภิญา ดันศิริ. (2541, ธันวาคม – มกราคม). “การประกันคุณภาพการศึกษา,” วารสาร รมไทรทอง. 7(4) : 27 - 33.
- อ่ำรุ่ง จันทวนิช. (2542). “การประกันคุณภาพเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษากระทรวง ศึกษาธิการ,” ในแนวคิดและนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ : พื้นฐานการปฏิรูป การศึกษาเพื่อประชาชน. หน้า 79 – 87. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์.
- Braun, Jerry Bruce. (1991, May). “An Analysis of Principal Leadership Vision and Its Relationship to School climate.” *Dissertation Abstracts International*. 52. (04) : 1139-A.
- Bugg, Kent Andrew. (2000). Quality Assurance and Improvement Planning in Illinois High School. Illinois.
- Carroll, Chistopher. (1994). *The developmrrnt of Best Practices Descriptors*. Sydney.
- Cryer, P. (1993). *Preparing for Quality Assessment and Audit Establishing a Quality assurance Sistem in Higher Education*. London : CVCP Prblication.
- Drake, Thelbert L. and William H. Roe. (1986). *The Principalsip*. 3rd ed. New York : Macmillan.
- Green, Diana. (1994). “ Trends and Issurs,” in *international Developments in Assuring Quality in Higher Education*. P. 168 – 177. London : The falmer Press.
- Hager, Paul. (1997). *Quality Assurance in VET. Review of Research*. Leabrook.
- Harris, Ben. M. (1963). *Supervissary Behavior in Education*. Englewood Cliffs : Prentice Hall.
- Jackson Jr., Thomas Raymond. (1999). “ Effective of Organizational structure On New Housing Professioals Development of Effective Mid – level Administrative Skills,” *Dissertation Abstracts international – A*. (CD – Rom). 57 (08) : 1995. Available : UMI ; Dissertatio Abstracts (February 1997).

- Katz, Robert L. (1974, September – October). " Skill of An Effective Administrator, " *Harward Business Review*.
- Masterson, Carolyn Lea engelman. (1985). *Teachers and Principals Perceptions of The Actual And Ideal task Behaviors of Elementary School Principals*. Southern Illinois University. Dissertation Carbondale.
- Msolla, Joyce Jeremiah. (1999) " Assessing administrative skills and Knowledge of Teacher's College Principals in Tanzania, " *Dissertation abstracts international – A*. (CD-ROM) 33 (10) : 1993. Available.: UMI ; Dissertation Abstracts (February 1995).
- Murgatroyd, Stiphen and Colin Morgan. (1994). *Total Quality Management and the School*. Buckingham : Open University Press.
- Sergiovanni, Thomas J. and Robert J. Staratt. *Supervision Human Perspectives*. 3rd ed. New york : Mc Graw – Hill. .
- Sitterly, Connie. (1993). *How to Develop Essential Skills for Success*. London : Kogan Page.
- Sometip, Talerngsok. (1999). " A study of the Perceived Importance of managerial Skills of Education Administrators, " *Dissertation Abstracts International – A*. (CD – ROM). 45 (09) : 1984. Available : UMI ; Disstertation Abstracts (March 1985).
- Tillotson, Elizabeth Ann. (1991). " An Analysis of Technical, Human and Conceptual Skill among Student affairs Administrators in Higher Education, " *Dissertation Abstracts International- A*. (CD – ROM). 57 (10) : 1995. Available : UMS ; Dissertation Abstracts (July 1996).
- Wiles, Kimball. (1955). *Supervision for Better School*. New York : Prentice Hall.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 ที่ทดลองใช้เครื่องมือวิจัย

โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 ที่ทดลองใช้เครื่องมือวิจัย

ที่	ชื่อโรงเรียน	อำเภอ	ขนาดโรงเรียน
1	ชุมชนวัดบ้านเลือก	โพธาราม	เล็ก
2	วัดเขาส้ม	โพธาราม	เล็ก
3	วัดบางกะโด	โพธาราม	เล็ก
4	วัดดอนทราย	โพธาราม	เล็ก
5	วัดเขาแหลม	โพธาราม	เล็ก
6	วัดจอมปราสาท	โพธาราม	เล็ก
7	วัดขนอน	โพธาราม	เล็ก
8	วัดสร้อยฟ้า	โพธาราม	เล็ก
9	บ้านหนองตาพูด	โพธาราม	เล็ก
10	บ้านหนองสองห้อง	โพธาราม	เล็ก
11	วัดบ้านกุ่ม	บางแพ	เล็ก
12	วัดแก้ว	บางแพ	เล็ก
13	วัดท่าบ	บางแพ	เล็ก
14	วัดลำน้ำ	บางแพ	เล็ก
15	วัดตาลเตี้ย	บางแพ	เล็ก
16	บ้านหนองสลิด	ดำเนินสะดวก	เล็ก
17	วัดหลักหกรัตนาราม	ดำเนินสะดวก	เล็ก
18	วัดเขาขลุ่ย	บ้านโป่ง	เล็ก
19	ชุมชนวัดท่าผา	บ้านโป่ง	เล็ก
20	วัดสระสี่มุม	บ้านโป่ง	เล็ก
21	วัดหนองกลางด่าน	บ้านโป่ง	เล็ก
22	วัดบัวงาม	บ้านโป่ง	เล็ก
23	วัดแก้วฟ้า	โพธาราม	กลาง
24	วัดหุบกระเทียม	บ้านโป่ง	กลาง
25	อนุบาลบ้านโป่ง	บ้านโป่ง	กลาง
26	ชุมชนบ้านห้วยกระบอก	บ้านโป่ง	กลาง
27	วัดบ้านไร่	ดำเนินสะดวก	กลาง
28	วัดอุบลวรรณ	ดำเนินสะดวก	กลาง
29	ชุมชนวัดประสาธสิทธี	ดำเนินสะดวก	ใหญ่
30	บางแพปฐมพิทยา	บางแพ	ใหญ่

ภาคผนวก ข.

โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1
ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถามการวิจัย

โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1
ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถามการวิจัย

ที่	ชื่อโรงเรียน	อำเภอ	ขนาดโรงเรียน
1	โคกพระเจริญ	ปากท่อ	เล็ก
2	วัดยางงาม	ปากท่อ	เล็ก
3	วัดหัวป่า	ปากท่อ	เล็ก
4	วัดดอนทราย	ปากท่อ	เล็ก
5	วัดหนองบัว	ปากท่อ	เล็ก
6	บ้านเขาถ้ำ	ปากท่อ	เล็ก
7	วัดหนองกระทุ่ม	ปากท่อ	เล็ก
8	วัดโพธิ์ศรี	ปากท่อ	เล็ก
9	วัดพิบูลวนาราม	ปากท่อ	เล็ก
10	บ้านพุกาย	ปากท่อ	เล็ก
11	บ้านหนองน้ำใส	ปากท่อ	เล็ก
12	วัดสนามสุทธาวาส	ปากท่อ	เล็ก
13	วัดวังมะนาว	ปากท่อ	เล็ก
14	วัดสว่างอารมณ์	ปากท่อ	เล็ก
15	วัดวิมลวรรณาราม	ปากท่อ	เล็ก
16	วัดราษฎร์สมานฉันท์	ปากท่อ	เล็ก
17	บ้านหนองวัวดำ	ปากท่อ	เล็ก
18	ชุมชนวัดทุ่งหลวง	ปากท่อ	เล็ก
19	บ้านเขาพระเอก	ปากท่อ	เล็ก
20	บ้านหัวเขาจีน	ปากท่อ	เล็ก
21	บ้านพุกेत	ปากท่อ	เล็ก
22	บ้านหนองลังกา	ปากท่อ	เล็ก
23	บ้านไพรสะอาด	ปากท่อ	เล็ก
24	บ้านเขาอีसान	ปากท่อ	เล็ก
25	บ้านเขาถ่าน	ปากท่อ	เล็ก
26	บ้านอ่างหิน	ปากท่อ	เล็ก
27	บ้านยางคู่	ปากท่อ	เล็ก
28	บ้านหินสี	ปากท่อ	เล็ก
29	บ้านท่ายาง	ปากท่อ	เล็ก

โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1
ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถามการวิจัย

ที่	ชื่อโรงเรียน	อำเภอ	ขนาดโรงเรียน
30	อนุบาลวัดเพลง	วัดเพลง	เล็ก
31	วัดศรัทธารามราษฎร์	วัดเพลง	เล็ก
32	เจริญศรีวิทยาประชานุกูล	วัดเพลง	เล็ก
33	วัดเกาะศาลพระ	วัดเพลง	เล็ก
34	วัดแจ้งเจริญ	วัดเพลง	เล็ก
35	บ้านปากสระ	วัดเพลง	เล็ก
36	บ้านทุ่งน้อย	เมืองราชบุรี	เล็ก
37	วัดใหญ่อ่างทอง	เมืองราชบุรี	เล็ก
38	วัดโพธิ์ดก	เมืองราชบุรี	เล็ก
39	วัดบ้านโพธิ์	เมืองราชบุรี	เล็ก
40	วัดทุ่งหญ้าคมบาง	เมืองราชบุรี	เล็ก
41	ชุมชนวัดคูบัว	เมืองราชบุรี	เล็ก
42	วัดอรุณรัตนคีรี	เมืองราชบุรี	เล็ก
43	วัดเขาสูงสันติธรรม	เมืองราชบุรี	เล็ก
44	วัดอรัญญิกาวาส	เมืองราชบุรี	เล็ก
45	วัดห้วยปลาตุก	เมืองราชบุรี	เล็ก
46	วัดหนองกระทุ่ม	เมืองราชบุรี	เล็ก
47	วัดหนองนางแพรว	เมืองราชบุรี	เล็ก
48	วัดหนองตาหลวง	เมืองราชบุรี	เล็ก
49	วัดดอนแจ่ง	เมืองราชบุรี	เล็ก
50	วัดชัยเจริญ	เมืองราชบุรี	เล็ก
51	วัดใหม่นครบาล	เมืองราชบุรี	เล็ก
52	วัดดอนตะโก	เมืองราชบุรี	เล็ก
53	วัดท้ายเมือง	เมืองราชบุรี	เล็ก
54	วัดโพธิ์ราษฎร์บูรณะ	เมืองราชบุรี	เล็ก
55	วัดโสตาประดิษฐาราม	เมืองราชบุรี	เล็ก
56	วัดเขากรวด	เมืองราชบุรี	เล็ก
57	บ้านเขาสวนหลวง	เมืองราชบุรี	เล็ก
58	วัดบ้านกล้วย	เมืองราชบุรี	เล็ก

โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1
ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถามการวิจัย

ที่	ชื่อโรงเรียน	อำเภอ	ขนาดโรงเรียน
59	วัดศาลเจ้า	เมืองราชบุรี	เล็ก
60	วัดเกตุน้อย	เมืองราชบุรี	เล็ก
61	วัดคู้กระถิ่น	เมืองราชบุรี	เล็ก
62	วัดอัมพวัน	เมืองราชบุรี	เล็ก
63	วัดเหนือวน	เมืองราชบุรี	เล็ก
64	วัดไผ่ล้อม	เมืองราชบุรี	เล็ก
65	วัดห้วยตะแคง	เมืองราชบุรี	เล็ก
66	วัดจันทคามวิทยา	เมืองราชบุรี	เล็ก
67	วัดสูงเนินราษฎร์บำรุง	จอมบึง	เล็ก
68	วัดหนองตาเน็ต	จอมบึง	เล็ก
69	วัดพุแค	จอมบึง	เล็ก
70	วัดหนองขนาก	จอมบึง	เล็ก
71	วัดหนองกระทุ่ม	จอมบึง	เล็ก
72	วันครู 2503	จอมบึง	เล็ก
73	วัดชัยใหญ่	จอมบึง	เล็ก
74	บ้านหนองแร้ง	จอมบึง	เล็ก
75	บ้านหนองศาลเจ้า	จอมบึง	เล็ก
76	วัดหนองบัวค่าย	จอมบึง	เล็ก
77	บ้านหนองสีนวล	จอมบึง	เล็ก
78	วัดป่าเขาสัมมะงา	จอมบึง	เล็ก
79	บ้านโกรกสิงขร	จอมบึง	เล็ก
80	บ้านหุบพริก	จอมบึง	เล็ก
81	บ้านห้วยท่าช้าง	จอมบึง	เล็ก
82	บ้านรางเฒ	จอมบึง	เล็ก
83	บ้านทุ่งแฝก	จอมบึง	เล็ก
84	บ้านทุ่งแจง	จอมบึง	เล็ก
85	บ้านวังปลา	จอมบึง	เล็ก
86	บ้านกล้วย	สวนผึ้ง	เล็ก
87	บ้านท่ามะขาม	สวนผึ้ง	เล็ก

โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1
ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถามการวิจัย

ที่	ชื่อโรงเรียน	อำเภอ	ขนาดโรงเรียน
88	วัดรางเสนหันครจันทร์	สวนผึ้ง	เล็ก
89	บ้านสวนผึ้ง	สวนผึ้ง	เล็ก
90	บ้านบ่อหวี	สวนผึ้ง	เล็ก
91	บ้านทุ่งศาลา	สวนผึ้ง	เล็ก
92	วัดเขาไก่แจ้	สวนผึ้ง	เล็ก
93	บ้านหนองขาม	สวนผึ้ง	เล็ก
94	สมนึกวิจิตรการ	สวนผึ้ง	เล็ก
95	บ้านหนองหม้อข้าว	สวนผึ้ง	เล็ก
96	วัดยอดสุวรรณคีรี	บ้านคา	เล็ก
97	น้ำตกห้วยสวนพลู	บ้านคา	เล็ก
98	ประชาพัฒนาวิทย์	บ้านคา	เล็ก
99	วัดหนองพันจันทร์	บ้านคา	เล็ก
100	บ้านร่องเจริญ	บ้านคา	เล็ก
101	บ้านโป่งเจ็ด	บ้านคา	เล็ก
102	วัดปากท่อ	ปากท่อ	กลาง
103	อนุบาลปากท่อ	ปากท่อ	กลาง
104	วัดสันติการาม	ปากท่อ	กลาง
105	ไทยรัฐวิทยา 64	ปากท่อ	กลาง
106	แคทรายวิทยา	เมืองราชบุรี	กลาง
107	วัดแคทราย	เมืองราชบุรี	กลาง
108	วัดห้วยไผ่	เมืองราชบุรี	กลาง
109	วัดเจติยาราม	เมืองราชบุรี	กลาง
110	วัดน้ำพุ	เมืองราชบุรี	กลาง
111	วัดบางกระ	เมืองราชบุรี	กลาง
112	วัดบางลี่	เมืองราชบุรี	กลาง
113	อนุบาลเมืองราชบุรี	เมืองราชบุรี	กลาง
114	วัดดอนตลุง	เมืองราชบุรี	กลาง
115	มหาราช 7	จอมบึง	กลาง
116	วัดเขาปิ่นทอง	จอมบึง	กลาง

โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1
ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถามการวิจัย

ที่	ชื่อโรงเรียน	อำเภอ	ขนาดโรงเรียน
117	วัดปากช่อง	จอมบึง	กลาง
118	อนุบาลจอมบึง	จอมบึง	กลาง
119	บ้านเบิกไพร	จอมบึง	กลาง
120	บ้านทุ่งกระถิน	จอมบึง	กลาง
121	โสภณศิริราษฎร์	วัดเพลง	กลาง
122	อนุบาลสวนผึ้ง	สวนผึ้ง	กลาง
123	รุจิรพัฒน์	สวนผึ้ง	กลาง
124	ชุมชนบ้านป่อ	สวนผึ้ง	กลาง
125	บ้านคาวิทยา	บ้านคา	กลาง
126	บ้านโป่งกระทิงบน	บ้านคา	กลาง
127	บ้านลำพระ	บ้านคา	กลาง
128	สวนผึ้งวิทยา	สวนผึ้ง	ใหญ่
129	ปากท่อพิทยาคม	ปากท่อ	ใหญ่
130	อนุบาลราชบุรี	เมืองราชบุรี	ใหญ่
131	เบญจมาชุกิต	เมืองราชบุรี	ใหญ่
132	คุรุราษฎร์รังสฤษดิ์	จอมบึง	ใหญ่

ภาคผนวก ค.

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างเนื้อหา กับแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

ตาราง 13 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างเนื้อหา กับแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม	ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ผลรวม	IOC
		คนที่1	คนที่2	คนที่3	คนที่4	คนที่5		
การใช้ทักษะการบริหารงาน	1	1	1	1	1	1	5	1.00
	2	1	1	1	1	1	5	1.00
	3	0	1	1	1	1	4	0.80
	4	1	1	1	1	1	5	1.00
	5	1	1	1	0	1	4	0.80
	6	1	1	1	1	1	5	1.00
	7	1	1	0	1	1	4	0.80
	8	1	1	1	0	1	4	0.80
	9	1	1	1	1	1	5	1.00
	10	1	1	1	1	1	5	1.00
	11	1	1	1	1	1	5	1.00
	12	1	1	0	0	1	3	0.60
	13	1	1	0	0	1	3	0.60
	14	1	1	1	1	1	5	1.00
	15	1	1	1	1	1	5	1.00
	16	1	1	1	1	1	5	1.00
	17	1	1	1	1	1	5	1.00
	18	1	1	1	1	1	5	1.00
	19	1	1	1	1	1	5	1.00
	20	1	1	1	1	1	5	1.00
	21	1	1	0	0	1	3	0.60
	22	1	1	1	1	1	5	1.00
	23	1	1	1	1	1	5	1.00
	24	1	1	1	1	1	5	1.00
	25	1	1	1	1	1	5	1.00
	26	1	1	1	1	1	5	1.00
	27	1	1	1	1	1	5	1.00
	28	1	1	0	0	1	3	0.60
	29	1	1	1	1	1	5	1.00
	30	1	0	1	0	1	3	0.60
	31	1	1	-1	1	1	3	0.60
	32	1	1	1	1	1	5	1.00
	33	1	1	1	1	1	5	1.00
	34	1	1	1	1	1	5	1.00
	35	1	1	1	1	1	5	1.00

ตาราง 13 (ต่อ)

แบบสอบถาม	ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ผลรวม	IOC
		คนที่1	คนที่2	คนที่3	คนที่4	คนที่5		
การประกันคุณภาพภายใน ของโรงเรียน	1	1	1	1	1	1	5	1.00
	2	1	1	1	1	1	5	1.00
	3	1	1	0	1	1	4	0.80
	4	1	1	1	1	1	5	1.00
	5	1	1	1	0	1	4	0.80
	6	1	1	1	1	1	5	1.00
	7	1	1	1	1	1	5	1.00
	8	1	1	1	1	1	5	1.00
	9	1	1	1	1	1	5	1.00
	10	1	1	1	1	1	5	1.00
	11	1	1	1	1	1	5	1.00
	12	1	1	0	1	1	4	0.80
	13	1	1	1	1	1	5	1.00
	14	1	1	1	0	1	4	0.80
	15	1	1	1	1	1	5	1.00
	16	1	1	1	1	1	5	1.00
	17	1	1	1	1	1	5	1.00
	18	1	1	1	1	1	5	1.00
	19	1	1	1	1	1	5	1.00
	20	1	1	1	1	1	5	1.00
	21	1	1	1	1	1	5	1.00
	22	1	1	1	1	1	5	1.00
	23	1	1	1	1	1	5	1.00
	24	1	1	0	1	1	4	0.80
	25	1	1	1	1	1	5	1.00
	26	1	1	1	0	1	4	0.80
	27	1	1	1	1	1	5	1.00
	28	1	1	1	1	1	5	1.00
	29	1	1	1	1	1	5	1.00
	30	1	1	1	1	0	4	0.80

ภาคผนวก ง.
แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

9 สิงหาคม 2547

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ช่วยตอบแบบสอบถามงานวิจัย

เรียน ผู้บริหารโรงเรียนที่เคารพ

ด้วยกระผมนายชาติรี รัตนพิพิธชัย นิสิตปริญญาโท สาขาวิชา การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ขณะนี้กำลังทำวิจัยเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนกับการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 ” มีความจำเป็นที่จะต้องใช้ข้อมูลจากผู้บริหารโรงเรียน จึงขอให้ท่านช่วยกรอกแบบสอบถามที่ส่งมากับหนังสือนี้ ซึ่งผลการวิจัยเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนา วิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา

จึงเรียนมาเพื่อทราบและขอขอบพระคุณท่านมา ณ โอกาสนี้เป็นอย่างสูง

ขอแสดงความนับถือ

(นายชาติรี รัตนพิพิธชัย)

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

หมายเหตุ กระผมได้ทำกล่องเตรียมใส่แบบสอบถาม ไว้ที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนกับการประกัน
คุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1

คำชี้แจง

1. ผู้ตอบแบบสอบถามฉบับนี้คือผู้บริหารโรงเรียน
2. แบบสอบถามฉบับนี้จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้
ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนกับการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1
3. คำตอบที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยภาพรวม โปรดตอบแบบ
สอบถามทุกข้อตามความเป็นจริง
4. แบบสอบถามฉบับนี้มี 3 ตอน คือ
ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน
ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน

ผู้วิจัยต้องขอขอบพระคุณท่านมา ณ โอกาสนี้เป็นอย่างสูง

นายชาติรี รัตนพิพิชัย

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่อง

**ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนกับการประกัน
คุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1**

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
คำชี้แจงในการตอบ โปรดทำเครื่องหมาย / ลงใน () หน้าข้อความที่เป็นจริงเกี่ยวกับ
สถานภาพของท่าน

ก. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับโรงเรียน

1. ขนาดของโรงเรียน

- () ขนาดเล็ก (มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 300 คนลงมา)
- () ขนาดกลาง (มีจำนวนนักเรียนระหว่าง 301 – 1,000 คน)
- () ขนาดใหญ่ (มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1,001 คนขึ้นไป)

ข. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

1. ตำแหน่ง

- () ครูใหญ่
- () อาจารย์ใหญ่
- () ผู้อำนวยการโรงเรียน

2. วุฒิทางการศึกษา

- () ต่ำกว่าปริญญาตรี
- () ปริญญาตรี
- () สูงกว่าปริญญาตรี

3. ประสบการณ์ในการบริหารงานในตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน

- () ต่ำกว่า 5 ปี
- () ระหว่าง 5 – 10 ปี
- () มากกว่า 10 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้ทักษะการบริหารงาน

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่อง ระดับการใช้ทักษะการบริหารงานที่ตรงกับ

ตัวท่านตามความเป็นจริงเพียงช่องเดียวในแต่ละข้อ

ระดับ 5 หมายถึง ระดับการใช้มากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง ระดับการใช้มาก

ระดับ 3 หมายถึง ระดับการใช้ปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง ระดับการใช้น้อย

ระดับ 1 หมายถึง ระดับการใช้น้อยที่สุด

ข้อ	ทักษะการบริหารงาน	ระดับการใช้				
		5	4	3	2	1
	ทักษะทางด้านความคิดรวบยอด					
1.	ข้าพเจ้าสามารถนำนโยบายของรัฐและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และ ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มากำหนดเป็นแผนงานของโรงเรียนได้อย่างเหมาะสม					
2.	ข้าพเจ้าสามารถวิเคราะห์สภาพทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อมเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปฏิบัติงาน					
3.	ข้าพเจ้าสามารถวิเคราะห์งบประมาณประเภทต่างๆ ที่โรงเรียนได้รับ มาจัดทำเป็นแผนการใช้จ่ายงบประมาณที่มีประสิทธิภาพ สามารถตรวจสอบได้					
4.	ข้าพเจ้าสามารถวิเคราะห์จุดแข็งและจุดด้อยของโรงเรียนมาใช้ประโยชน์ในการบริหารงาน					
5.	ข้าพเจ้าสามารถจัดระบบโครงสร้างของงานเพื่อให้การดำเนินงานของโรงเรียนมีประสิทธิภาพ					
6.	ข้าพเจ้าสามารถวิเคราะห์งานเพื่อมอบหมายงานให้สอดคล้องกับความสามารถและความถนัดของครูอาจารย์ได้อย่างเหมาะสม					
7.	ข้าพเจ้าสามารถวินิจฉัยปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในโรงเรียนได้อย่างรอบคอบก่อนตัดสินใจสั่งการ					

ข้อ	ทักษะการบริหารงาน	ระดับการใช้				
		5	4	3	2	1
	ทักษะทางด้านมนุษย					
8.	ข้าพเจ้าสามารถทำงานร่วมกับครูอาจารย์และบุคลากรที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
9.	ข้าพเจ้าสามารถกระตุ้นให้ครูอาจารย์ได้มีส่วนร่วมในการทำงานหรือทำงานเป็นทีมได้					
10.	ข้าพเจ้าสามารถใช้ดุลยพินิจในการรับฟังความคิดเห็นของครูอาจารย์					
11.	ข้าพเจ้าสามารถสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ร่วมงานได้เป็นอย่างดี					
12.	ข้าพเจ้าสามารถส่งเสริมบรรยากาศที่เอื้อต่อการทำงาน					
13.	ข้าพเจ้าสามารถประสานความร่วมมือเพื่อให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา					
14.	ข้าพเจ้าสามารถส่งเสริมให้ครูอาจารย์เกิดความภาคภูมิใจในอาชีพครู					
	ทักษะทางด้านการศึกษาและการสอน					
15.	ข้าพเจ้าสามารถบริหารหลักสูตรและการเรียนการสอนให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้					
16.	ข้าพเจ้าได้นิเทศการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ					
17.	ข้าพเจ้าได้พัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น					
18.	ข้าพเจ้าได้พัฒนาครูอาจารย์ให้มีความก้าวหน้าทางวิชาการ					
19.	ข้าพเจ้าได้แนะนำให้ครูอาจารย์พัฒนาวิธีการวัดผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย และเป็นไปตามสภาพจริง					
20.	ข้าพเจ้าให้คำปรึกษาแก่ครูอาจารย์ในการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน					
21.	ข้าพเจ้าแนะนำให้ครูอาจารย์พัฒนาวิธีการสอนแบบเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ และสามารถสร้างองค์ความรู้ให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา					
	ทักษะทางด้านเทคนิค					
22.	ข้าพเจ้าสามารถใช้แผนปฏิบัติการเป็นเครื่องมือในการบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ					

ข้อ	ทักษะการบริหารงาน	ระดับการใช้				
		5	4	3	2	1
23.	ข้าพเจ้าสามารถจัดทำแผนการใช้งบประมาณของโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยได้รับความเห็นชอบจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง					
24.	ข้าพเจ้าสามารถนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ในการบริหารงานของโรงเรียน					
25.	ข้าพเจ้าสามารถใช้สารสนเทศให้เกิดประโยชน์ต่อการบริหารงาน					
26.	ข้าพเจ้าสามารถใช้เทคนิควิธีการควบคุมและกำกับติดตามการทำงานของครูอาจารย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
27.	ข้าพเจ้าใช้วิธีประชาสัมพันธ์โรงเรียนในรูปแบบต่างๆ					
28.	ข้าพเจ้าใช้เทคนิคทางการบริหารไปพัฒนางานวิชาการอย่างมีประสิทธิภาพ					
	ทักษะทางด้านความรู้ความคิด					
29.	ข้าพเจ้าสามารถบริหารงานโรงเรียนได้อย่างเป็นระบบ					
30.	ข้าพเจ้าสามารถใช้บทบาทหน้าที่ในการทำงานให้เกิดประสิทธิผล					
31.	ข้าพเจ้าสามารถบริหารเวลาเพื่อการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
32.	ข้าพเจ้าใช้แนวคิด และ กลยุทธ์ใหม่ๆ ในการบริหารโรงเรียน					
33.	ข้าพเจ้าได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับครูอาจารย์เป็นประจำ					
34.	ข้าพเจ้าได้กระจายอำนาจและความรับผิดชอบไปให้ครูอาจารย์อย่างเหมาะสม					
35.	ข้าพเจ้าสามารถนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องระดับการปฏิบัติในการประกันคุณภาพภายใน
ของโรงเรียนที่ตรงกับตัวท่านตามความเป็นจริง

ระดับ 5 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด

ข้อ	การประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน	ระดับ การปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
	ด้านการเตรียมการ					
1.	ข้าพเจ้าจัดประชุมชี้แจงเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในและสร้างความตระหนักให้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้อง					
2.	ข้าพเจ้าพาคณะครูไปศึกษาดูงานโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน					
3.	ข้าพเจ้าส่งเสริมให้บุคลากรเห็นความสำคัญของการทำงานเป็นทีมโดยมีเป้าหมายในการทำงานร่วมกัน					
4.	ข้าพเจ้าได้มอบหมายให้บุคลากรแกนนำในสถานศึกษา ซึ่งมีความพร้อมในด้านความรู้และความสามารถดำเนินการถ่ายทอดความรู้และสร้างความรู้ความเข้าใจในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในให้แก่คณะครูในโรงเรียน					
5.	ข้าพเจ้าแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสอดคล้องกับแผนภูมิโครงสร้างการบริหารงานของโรงเรียน					
6.	ข้าพเจ้าจัดประชุมชี้แจงเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของแต่ละฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อทำให้ระบบการประกันคุณภาพภายในหล่อหลอมเข้ากับการทำงานตามภารกิจของบุคลากร					
7.	ข้าพเจ้าส่งเสริมให้คณะครูเข้ารับการศึกษาอบรมเพื่อพัฒนาความรู้และทักษะเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน					

ข้อ	การประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน	ระดับ การปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
8.	ข้าพเจ้าได้ส่งเสริมให้คณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน					
9.	ด้านการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ข้าพเจ้าได้มีการกำหนดเป้าหมายและแนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพภายในไว้อย่างชัดเจนในการวางแผน					
10.	ข้าพเจ้าได้กำหนดให้มีผู้รับผิดชอบ ระยะเวลาและทรัพยากรไว้อย่างชัดเจนในการวางแผน					
11.	ข้าพเจ้าได้ส่งเสริมให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการศึกษาของโรงเรียน					
12.	ข้าพเจ้าได้ส่งเสริมให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องมีขวัญและกำลังใจที่ดีในการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน					
13.	ข้าพเจ้าได้จัดทำงบประมาณสนับสนุนการดำเนินการประกันคุณภาพภายในอย่างเพียงพอ					
14.	ข้าพเจ้าได้เน้นให้มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงของแผนต่างๆ ที่สถานศึกษาจัดทำขึ้น					
15.	ข้าพเจ้าได้ส่งเสริมให้มีการวางแผนการประเมินผลไปพร้อมกับแผนต่างๆ ที่สถานศึกษาจัดทำขึ้น					
16.	ข้าพเจ้าได้นำข้อมูลสารสนเทศที่เป็นจริงมาใช้ในการวางแผนเพื่อการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน					
17.	ข้าพเจ้าและคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในได้ร่วมกันพิจารณาจัดลำดับความสำคัญของเป้าหมายต่างๆ ของสถานศึกษา					
18.	ข้าพเจ้าได้กำกับ ติดตามและนิเทศบุคลากรอย่างสม่ำเสมอเพื่อกระตุ้นและส่งเสริมให้มีการดำเนินงานตามแผน					
19.	ข้าพเจ้าและคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในได้ร่วมกันออกแบบระบบการประเมินผลภายในอย่างเป็นระบบ					
20.	ข้าพเจ้าและคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในได้ร่วมกันตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนเป็นระยะๆ					

ข้อ	การประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน	ระดับ การปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
21.	ข้าพเจ้านำผลการประเมินคุณภาพภายในมาเสนอในที่ประชุมเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงการปฏิบัติงานของผู้บริหารและบุคลากร					
22.	ข้าพเจ้าได้นำผลการประเมินคุณภาพภายในไปใช้ในการวางแผนของโรงเรียนในระยะต่อไป					
23.	ข้าพเจ้านำผลที่ได้จากการประเมินคุณภาพภายในมาพัฒนาเป็นข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียน					
24.	ข้าพเจ้าและคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในได้ร่วมกันดำเนินการประกันคุณภาพภายในอย่างต่อเนื่อง					
ด้านการรายงาน						
25.	ข้าพเจ้าและคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในได้รวบรวมผลการดำเนินการและผลการประเมินอย่างเป็นระบบ					
26.	ข้าพเจ้าและคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในได้ร่วมกันวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล โดยจำแนกตามมาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้					
27.	ข้าพเจ้าและคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในได้ร่วมกันสรุปจุดเด่น และเงื่อนไขที่ทำให้สำเร็จ					
28.	ข้าพเจ้าและคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในได้ร่วมกันสรุปจุดที่ต้องปรับปรุงเพื่อหาสาเหตุและแนวทางแก้ไขต่อไป					
29.	ข้าพเจ้าและคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในได้รายงานเกี่ยวกับวิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลต่อหน่วยงานต้นสังกัด					
30.	ข้าพเจ้าและคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในได้ร่วมกันจัดทำรายงานประจำปีเพื่อเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด และ เผยแพร่ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบทุกปี					

ภาคผนวก จ.

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ
หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนีย์ แสงศักดิ์
อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ
3. อาจารย์ ดร.ราชันย์ บุญธิมา
อาจารย์ประจำสำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4. อาจารย์วุฒิชัย บุญหล้า
ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดชัยใหญ่ อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี
5. อาจารย์สถาพร กริธาธร
ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดโพธิ์ศรี อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มศว โทร. 5731, 5618

ที่ ศธ 0519.12/7460

วันที่ 30 กรกฎาคม 2547

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย นายชาติรี รัตนพิพิธชัย นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนกับการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาราชบุรี เขต 1” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์พวงรัตน์ เกษรแพทย เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ทศนา แสงศักดิ์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ทักษะการบริหารงานของ ผู้บริหารโรงเรียนกับการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจ แบบสอบถามให้ นายชาติรี รัตนพิพิธชัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จีระเชชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มศว โทร. 5731, 5618

ที่ ศธ 0519.12/๗๔๔๗

วันที่ 30 กรกฎาคม 2547

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการสำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา

เนื่องด้วย นายชาติ รัตนพิพิชัย นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนกับการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชนบุรี เขต 1” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์พวงรัตน์ เกษรแพทย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์ราชันย์ บุญธิมา เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถาม ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนกับการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชนบุรี เขต 1

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามให้ นายชาติ รัตนพิพิชัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญสิริ จิระเชชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ศธ 0519.12/7474

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๖ กรกฎาคม 2547

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

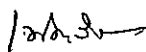
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดชัยใหญ่

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายชาติรี รัตนพิพิธชัย นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนกับการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์พวงรัตน์ เกษรแพทย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถาม ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนกับการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามให้ นายชาติรี รัตนพิพิธชัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จิระเชชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ มือถือ 09-8362830

ที่ ศธ 0519.12/๗ 4๗ ๘

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๓๐ กรกฎาคม 2547

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านโพธิ์ศรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายชาติ รัตนพิพิชัย นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนกับการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์พวงรัตน์ เกษรแพทย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนกับการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามให้ นายชาติ รัตนพิพิชัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญศิริ จิระเชษฐกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ มือถือ 09-8362830

ที่ ศธ 0519.12/๗48.2

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

3 กรกฎาคม 2547

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายชาติรี รัตนพิพิชัย นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนกับการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์พวงรัตน์ เกษรแพทย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขอให้ผู้บริหารระดับผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนกับการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 ในระหว่างเดือนสิงหาคม 2547

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายชาติรี รัตนพิพิชัย ได้เก็บข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญศิริ จิระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ มือถือ 09-8362830

ที่ ศธ 0519.12/๗๔/๙๔

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๓๑ กรกฎาคม 2547

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายชาตรี รัตนพิพิชชัย นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนกับการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์พวงรัตน์ เกษรแพทย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ผู้บริหารระดับผู้อำนวยการโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 ตอบแบบสอบถาม ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนกับการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 ในระหว่างเดือนสิงหาคม 2547

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายชาตรี รัตนพิพิชชัย ได้เก็บข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญศิริ จีระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ มือถือ 09-8362830

ที่ ศธ ๐๔๑๒๓ / ๕๔๖๒

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต ๑
ตำบลดอนตะโก อำเภอเมืองราชบุรี ๗๐๐๐๐

๖ สิงหาคม ๒๕๔๗

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต ๑

ด้วยบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ แจ้งว่า นายชาติรี รัตนพิพิรัชช์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนกับการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน” ซึ่งมีผู้ช่วยศาสตราจารย์พวงรัตน์ ภาษรแพทย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ โดยนิสิตมีความประสงค์ขอเข้าถึงข้อมูลเพื่อการวิจัย ในระหว่างเดือนสิงหาคม ๒๕๔๗

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต ๑ ขอบความอนุเคราะห์โรงเรียนในสังกัด พิจารณาให้นายชาติรี รัตนพิพิรัชช์ เข้าเก็บข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ดังกล่าวข้างต้น

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นิสิตสุรินทร์ ศรีสนิท)

รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต ๑ รักษาการแทน

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต ๑

กลุ่มงานประสานงาน

โทร. ๐-๓๒๓๒-๑๕๑๔ ต่อ ๑๐๑

โทร.สาร ๐-๓๒๓๒-๑๕๑๕

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ	นายชาตรี รัตนพิพิธชัย
วัน เดือน ปีเกิด	12 กรกฎาคม 2502
สถานที่เกิด	ตำบลปากท่อ อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ผู้อำนวยการโรงเรียน ระดับ 8
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนบ้านหนองไผ่ ตำบลปากซ้อง อำเภोजอมบึง จังหวัดราชบุรี

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2513	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดปากท่อ
พ.ศ. 2516	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 โรงเรียนปากท่อ
พ.ศ. 2519	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนปากท่อพิทยาคม
พ.ศ. 2521	ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา (ป.กศ.) วิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึง จังหวัดราชบุรี
พ.ศ. 2523	ประกาศนียบัตรประโยคครูพิเศษมัธยม (พ.ม.)
พ.ศ. 2527	ค.บ. (สังคมศึกษา) วิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึง จังหวัดราชบุรี
พ.ศ. 2547	กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ